

วารสารปัญญาพัฒนา

Journal of Wisdom Development

ISSN: 3057-0468 (Online)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2568)

Vol.2 No.2 (May-August 2025)

สถาบันพัฒนาวิชาการปัญญา
Panyapa Academic Development Institute

วารสารปัญญาภานา

Journal of Wisdom Development

ISSN: 3057-0468 (Online)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2568)

Vol.2 No.2 (May–August 2025)

โดย

สถาบันปัญญาภานา

Panyapa Academic Development Institute

วารสารปัญญาภาวนา

Journal of Wisdom Development

ISSN: 3057-0468 (Online)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2568)

Vol.2 No.2 (May–August 2025)

เจ้าของ สถาบันพัฒนาวิชาการปัญญาภา

บรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.รัตน์ ปัญญาภา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

กองบรรณาธิการ

1.ศาสตราจารย์(พิเศษ) ดร.สมาน อัครภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2.รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3.รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก	มหาวิทยาลัยบูรพา
4.รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนืองเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5.รองศาสตราจารย์ ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6.รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เลื่อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเจตน์ ผิวทองงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์ วารสารปัญญาภาวนามีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการของคณาจารย์ นักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา นักวิจัย และผู้สนใจทั่วไปที่เกิดขึ้นจาก กระบวนการวิจัย การศึกษาค้นคว้าเรียบเรียงอย่างเป็นระบบในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทวิจารณ์หนังสือ

ขอบเขต วารสารปัญญาภาวนาเป็นวารสารสาขาสังคมศาสตร์ (Social Sciences) ที่เน้นรับบทความ ด้านการศึกษา (Education) และบทความที่สัมพันธ์กับการศึกษา รวมทั้งสหวิทยาการด้าน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา โดยมีเนื้อหาที่รับตีพิมพ์ ดังนี้

- 1.การบริหารการศึกษา (Educational Administration)
- 2.หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)

- 3.สังคมศึกษา (Social Studies)4.พุทธศาสนศึกษา (Buddhist Studies)
- 5.การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education)
- 6.การประถมศึกษา (Elementary Education)
- 7.มัธยมศึกษา (Secondary Education)
- 8.สุขศึกษาและพลศึกษา (Health and Physical Education)
- 9.เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Technology and Innovation)
- 10.คอมพิวเตอร์ศึกษา (Computer Education)
- 11.ศิลปศึกษา (Art Education)
- 12.ดนตรีศึกษา (Music Education)
- 13.นาฏศิลป์ศึกษา (Drama and Performance Education)
- 14.คณิตศาสตร์ศึกษา (Mathematics Education)
- 15.การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education)
- 16.จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology)
- 17.การศึกษาพิเศษ (Special Education)
- 18.การจัดเรียนรู้ด้านภาษาศาสตร์ (Linguistics learning Management)
- 19.ศาสตร์ที่สัมพันธ์กับการศึกษา (Sciences Relating to Education)

ประเภทบทความที่รับตีพิมพ์

บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความทวิสารณณ์หนังสือ

กำหนดตีพิมพ์ วารสารกำหนดตีพิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน)

ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-กรกฎาคม)

ฉบับที่ 3 (สิงหาคม-ธันวาคม)

สำนักงานกองบรรณาธิการ

สถาบันพัฒนาวิชาการปัญญาภา 149/16 หมู่ 6 ตำบลขามใหญ่

อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร. 0986591665

จดหมายอิเล็กทรอนิกส์: rattana.prof@gmail.com

วันที่ตีพิมพ์เผยแพร่: สิงหาคม 2568

หมายเหตุ :

ข้อเขียนหรือบทความใด ๆ ที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ถือเป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้ที่พนธ์บทความ กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่มีข้อผูกพันโดยประการทั้งปวง

บทบรรณาธิการ

วารสารปัญญาภูวนาฉบับนี้ย่างเข้าสู่ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 มีบทความที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปัญญาของมนุษย์จากสายการศึกษา จำนวน 8 บทความ ประกอบด้วย 1) การศึกษาผลการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 2) การจัดการความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 3) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรูปแบบ THAIRATH+ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) 4) การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) ในบทเรียน เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสละบ้าย้อยวิทยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 5) แนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 6) แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 7) แนวทางพัฒนาการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง และ 8) แนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้สนับสนุนบทความทุกท่านที่กรุณาให้ความไว้วางใจในการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารปัญญาภูวนา ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ทำหน้าที่พิชญพิจารณาถ้อยแถลงบทความอย่างเข้มข้น และ ขอขอบคุณข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการจากผู้อ่านและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ซึ่งกองบรรณาธิการจะนำไปปรับปรุงพัฒนาทั้งด้านการบริหารจัดการและด้านคุณภาพของบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ เพื่อให้วารสารได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

รองศาสตราจารย์ดร.รัตนะ ปัญญาภา

บรรณาธิการ

สารบัญ | Contents

ลำดับที่	บทความ	หน้า
1	การศึกษาผลการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พิพัฒน์พร จันทพันธ์	1
2	การจัดการความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จันทิมา ชัยยะศิริสุวรรณ, สิริินดา โคตรคำ, และ สุพิชญา สนธิ	10
3	ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรูปแบบ THAIRATH+ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) วรพล ศรีเทพ และ ธิติกานต์ ดิกล่อม	24
4	การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) ในบทเรียน เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสละบาย้อยวิทยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไกรวิทย์ สุขวิน	40
5	แนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พัชรินทร์ ธรรมธิรา	51
6	แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จีรวรรณ อารีภักดิ์	66
7	แนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กิตติชัย ไพโรจิตร และ สมชัย พุทธา	81
8	แนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง บุญยปราม ใจคำ และ สมชัย พุทธา	94

การศึกษาผลการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

พิพัฒน์พร จันทพันธ์

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Corresponding author email: Std.64121100106@ubru.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย	การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย ตัวอย่างที่ใช้ทดลองคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล จำนวน 18 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ
คำสำคัญ: ผลการเรียนรู้; วิชาประวัติศาสตร์; พัฒนาการอาณาจักรอยุธยา; การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย	ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์จากการทำแบบทดสอบเรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการสอนโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.22 คิดเป็นร้อยละ 42.22 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.67 คิดเป็นร้อยละ 86.67 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 และ 2) ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้ทำแบบทดสอบ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการสอนโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.22 คิดเป็นร้อยละ 42.22 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.67 คิดเป็นร้อยละ 86.67 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

วันที่รับบทความ: 14 เมษายน 2568

วันที่แก้ไข: 20 สิงหาคม 2568

วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 20 สิงหาคม 2568

A study of learning outcomes of history subject on the development of the Ayutthaya Kingdom through learning management based on the Kaye concept of Prathom Suksa 5 Students, Muang Ubon School, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1

Phipatthanapon Janthapan

Department of Social Studies, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Corresponding author email: Std.64121100106@ubru.ac.th

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i>	This research aims to develop learning outcomes and compare learning outcomes of the History course on the development of the Ayutthaya Kingdom by organizing learning according to the Ka Yae concept. The sample used in the experiment was 18 Grade 5 students of Muang Ubon School by purposive sampling. The research instruments consisted of 1. Learning management plans and tests. The statistics used in the research were mean and percentage. The research results found that 1) The achievement from the test on the development of the Ayutthaya Kingdom before and after learning when being taught by organizing learning according to the Ka Yae concept found that the students had higher average scores. The average score before learning was 4.22 or 42.22 percent and the average score after learning was 8.67 or 86.67 percent, indicating that the students had higher learning scores after learning than before learning and passed the criteria for having learning achievement of not less than 70 percent. 2) The comparative results of the learning achievement of students who took the test on the development of the Ayutthaya Kingdom before and after learning when being taught by organizing learning according to the Ka Yae concept found that the students had higher average scores. The average score before learning was 4.22, accounting for 42.22 percent, and the average score after learning was 8.67, accounting for 86.67 percent, indicating that students had higher learning scores after learning than before learning and passed the criteria of having learning achievement of not less than 70 percent.
Keywords: <i>Learning outcomes; History; Development of the Ayutthaya Kingdom; Learning management according to the Kaye concept</i>	
<i>Received: 14 April 2025</i> <i>Revised: 20 August 2025</i> <i>Accepted: 20 August 2025</i>	

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 รวมทั้ง พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการตามปี พ.ศ.2546 และ กฎกระทรวง ได้มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เพื่อเป็นแผนแม่บทสำหรับพัฒนาการศึกษาในช่วงเวลา 20 ปี โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนรับรู้ เข้าใจ ยอมรับ และมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ เพราะสภาวะการณ์และบริบทแวดล้อมปัจจุบันมีผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม โครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงสู่ความก้าวหน้าสู่ศตวรรษที่ 21 ทัวโลกเผชิญกับความท้าทายและพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระที่มุ่งให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้ และทักษะเฉพาะด้าน ส่งเสริมให้ ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมควบคู่กับความรู้ เกิดทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ในการจัดการเรียนรู้ได้แบ่ง ออกเป็น 5 สาระคือ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม 2 หน้าที่พลเมือง 3 เศรษฐศาสตร์ 4 ประวัติศาสตร์ 5 ภูมิศาสตร์ซึ่งได้ให้ ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการ (2551) โดยเฉพาะในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การพัฒนาตนเองและสังคม จุดมุ่งหมาย 2 การศึกษาศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา และมีเจตคติที่ดีต่อศาสนาซึ่งเป็น ศาสนาประจำชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ประวัติศาสตร์ถือเป็นวิชาที่สำคัญในกลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ นับได้ว่าเป็นศาสตร์สำคัญที่ควรปลูกฝังให้แก่เยาวชนของชาติ ดังที่เฉลิม มลิลาน นิติเชตต์ปริษา (2559) แสดงความเห็นไว้ว่า ประวัติศาสตร์เป็นประมวลความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวของมนุษย์ที่ก่อกำเนิดวิวัฒนาการและแปรเปลี่ยนปรับปรุงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยอิงอาศัยหลักฐานประกอบกับการสังเคราะห์ ประวัติศาสตร์จึงเสมือนชุมทรัพย์แห่งความรู้ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ และคนรุ่นต่อมาได้สืบสาะ รวบรวม จัดระเบียบ และจัดบันทึกไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นมรดกแก่อนุชน ประสบการณ์ในอดีตได้สร้างประสบการณ์ที่มีคุณค่าอย่างมีระเบียบแบบแผนและนำไปใช้ไปในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ผลผลิตของปัจจุบันคืออนาคต ดังคำกล่าวของ เนรุห์ได้กล่าวไว้ว่า “ศึกษาอดีต เพื่อรู้ ปัจจุบัน เข้าใจปัจจุบัน เพื่อหยั่งการณอนาคต”

วิชาประวัติศาสตร์ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พัฒนาการของอดีต ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามเหตุและปัจจัยต่าง เป็นบทเรียนสอนให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดซ้ำอีก ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของ

ภูมิปัญญา อารยธรรม ที่บรรพชนได้สั่งสมสืบทอดกันมา ผู้คนในสังคมจึงให้ความสำคัญกับวิชาประวัติศาสตร์ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติ ให้เกิดสำนึกรักชาติ ฝึกการคิดใคร่ครวญ ตั้งคำถาม และซื่อสัตย์ต่อหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ดังวินัย พงศ์ศรีเพียรกล่าวไว้ว่า ประวัติศาสตร์วิชาสร้างนักคิดและปัญญาชน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558)

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ปัญหาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะสาระวิชาประวัติศาสตร์ ครูผู้สอนมักจะสอนแบบบรรยาย มีเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนเข้าใจยาก และเน้นครูเป็นศูนย์กลางมากกว่าการฝากให้ผู้เรียนได้พูดและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ขาดทักษะการสื่อสาร และไม่สามารถนำเรื่องที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง จึงส่งผลให้นักเรียนขาดทักษะใฝ่เรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นตามเป้าหมายของหลักสูตรจึงส่งผลให้การเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงคิดหาวิธีการเพื่อปรับปรุงการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อให้เกิดประสิทธิภาพแก่นักเรียนมากขึ้น จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพด้านกระบวนการแสวงหาความรู้การคิด และการ แก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ แนวทางในการจัดรูปแบบการจัดการ กิจกรรมการเรียนให้กับ นักเรียน โดยการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้อย่าง มาก ขึ้น ซึ่งผู้เรียนจะมีส่วนร่วมด้วยความกระตือรือร้น มีความตั้งใจและผูกพันกับสิ่งที่ลงมือกระทำ สอนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ ยึดเนื้อหาตามเอกสารประกอบการเรียนในหนังสือเรียน และทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนในการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่

สมมติฐานการวิจัย

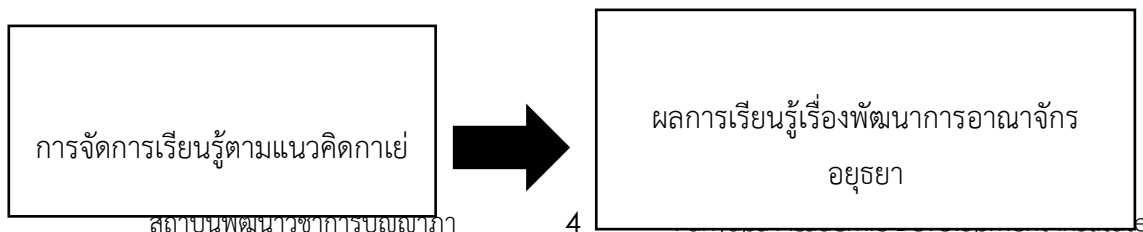
1. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ที่ดีขึ้น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อประมวลความคิดรวบยอดของงานการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

พัฒนาการอาณาจักรอยุธยา

2. ขอบเขตระยะเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

3. ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล โดยการสุ่มแบบเจาะจง

จำนวน 18 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล โดยการสุ่มแบบเจาะจง

จำนวน 28 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

2. แบบทดสอบ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา จำนวน 10 ข้อ

ขั้นตอนและวิธีการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยมีขั้นตอนการสร้างแผนจัดการเรียนรู้

ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตัวชี้วัด และมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.2 ศึกษารายละเอียดด้านเนื้อหาเกี่ยวกับ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

1.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา จำนวน 1 แผน

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ไปทดลองหาคุณภาพพร้อมกับ

เครื่องมืออื่น ๆ

1.5 ปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่องของแผนการจัดการเรียนรู้ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่ม

ทดลอง

2. แบบทดสอบ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา 1 ชุด ซึ่งเป็นแบบชนิดเลือกตอบจำนวน 10 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหลักสูตรคู่มือการวัดผลประเมินผล

2.2 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวเลือกจำนวน 10 ข้อให้ครอบคลุมเนื้อหา และจุดประสงค์

2.3 วิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง คำอธิบายรายวิชา การจัดสาระการเรียนรู้ โครงสร้างการจัดสาระการเรียนรู้

2.4 นำข้อมูลที่ได้ศึกษาไว้มาออกแบบแบบทดสอบทางการเรียน เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยแบบทดสอบเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

2.5 นำแบบทดสอบที่ออกแบบไว้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรง และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีของความสอดคล้อง (IOC) มาใช้เป็นแบบทดสอบในการทดสอบทางการเรียน

2.6 นำแบบทดสอบที่มีคุณภาพไปใช้ทดลองกับกลุ่มทดลองจริง

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการวางแผนและดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเตรียมโครงการวิจัย เพื่อให้เกิดระบบการดำเนินการตามโครงการอย่างเป็นขั้นตอน โดยศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้าง พัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความสอดคล้องเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำกลับมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3. นำเครื่องมือที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเมืองอุบล โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 18 คน

4. เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างและผู้เชี่ยวชาญนำมาวิเคราะห์ สรุปผลและนำเสนอผลการวิจัย โดยจัดทำเป็นรูปเล่มฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการทำวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาและเก็บข้อมูลเพื่อเข้าพบและชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2. ผู้วิจัยชี้แจงให้ทราบถึงรายละเอียดที่สำคัญ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ประเมินความสามารถก่อนเรียน (Pre - test) โดยใช้แบบทดสอบ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

4. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
5. เมื่อดำเนินการสอนครบแล้วประเมินความสามารถหลังเรียน (Post - test) โดยใช้แบบทดสอบเรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิจัย

ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์จากการทำแบบทดสอบเรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการสอนโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.22 คิดเป็นร้อยละ 42.22 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.67 คิดเป็นร้อยละ 86.67 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้ทำแบบทดสอบ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการสอนโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.22 คิดเป็นร้อยละ 42.22 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.67 คิดเป็นร้อยละ 86.67 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.22 คิดเป็นร้อยละ 42.22 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.67 คิดเป็นร้อยละ 86.67 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยรัตน์ ต้นสกุล และคณะ (2563) ที่ระบุว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ จากผลการวิจัยของศุภาวรรณ ชัยลังกา เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท และ ศิววรรณ สองแสน (2560) เกี่ยวกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของกาเย่ ที่ระบุว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาไทยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.25) และมีความเห็นต่อการเรียนรู้ตามแนวคิดของกาเย่ว่า เป็นสิ่งที่ดีที่เรียนสนุก ใช้ประโยชน์ได้จริง ทำให้มีความรู้ อ่านออก เขียนได้ เรียงประโยคเป็น ได้ความคิดใหม่ๆ จากการทำกิจกรรม และได้มีการทำงานร่วมกันกับเพื่อนด้วย

เมื่อพิจารณาผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้ทำแบบทดสอบ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา ก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อได้รับการสอนโดยจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ พบว่า นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 4.22 คิดเป็นร้อยละ 42.22 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 8.67 คิดเป็นร้อยละ 86.67 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีคะแนนการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิมพกา กิ่งก้าน และ อรุณ ลิ้มตศิริ (2567) เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยสระบุรีโดยใช้สื่อมัลติมีเดียและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปกติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียสูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดกาเย่ ไปบูรณาการกับรายวิชาต่างๆ
2. ครูผู้สอนควรสังเกตและคอยให้คำชี้แนะนักเรียนในกรณีที่นักเรียนเกิดข้อสงสัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)*. กรุงเทพมหานคร.
- จตุพร ดวงศรี. (2564). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือประกอบแผนผังความคิด เรื่องอยุธยาและธนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- เฉลิม มลิลลา นิติเขตต์ปรีชา. (2559). *เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์*. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ชัยรัตน์ ต้นสกุล และคณะ. (2563). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องพัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิจัยธรรมศึกษา*, 3(1), 27-35.
- ทิตนา แคมมณี. (2542). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัด กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 18). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดินันท์ อุปรมย์. (2542). *จิตวิทยาของฟรอยด์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). *จิตวิทยาการศึกษา*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยราชกูร์ บุญวิเศษ. (2560). *ผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 รายวิชา ประวัติศาสตร์ชาติไทย ด้วยชุดแบบฝึกทักษะ*. วิทยาลัยเทคโนโลยีพระรามหก.
- พิมพ์กา กิ่งก้าน, อรุณข ลิมตศิริ. (2567). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สระบุรี โดยใช้สื่อมัลติมีเดียและการจัดการเรียนรู้แบบปกติ. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 9(1), 187-200.
- ไพศาล หวังพานิช. (2533). *การวัดผลการศึกษา*. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2553). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สุวีริยาสาสน์.
- ศุภาวรรณ ชัยลังกา, เพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท, และ ศิวภรณ์ สองแสน. (2560). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของกาเย เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 10(1), 25-34
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- อารมณ สนานภู. (2539). *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัย*. ราชบัณฑิตยสถาน.

การจัดการความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จันทิมา ชัยยะศิริสุวรรณ^{1*} สิริินดา โคตรคำ² สุพิชญา สนธิ³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, aswk1993@gmail.com

² นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, khotkham_s@silpakorn.edu

³ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, Sonthi_s2@silpakorn.edu

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, aswk1993@gmail.com

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิชาการ คำสำคัญ: การจัดการ ; การศึกษา ; ความเหลื่อมล้ำ วันที่รับบทความ: 6 ตุลาคม 2567 วันที่แก้ไข: 3 มีนาคม 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 8 มีนาคม 2568	การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และขับเคลื่อนความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อย่างไรก็ตาม ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังคงเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ความเหลื่อมล้ำนี้แสดงออกผ่านความแตกต่างในด้านคุณภาพการศึกษา โอกาสในการเข้าถึงการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มประชากรที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน ในบริบทของประเทศไทย สภาพความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาปรากฏชัดเจนในหลายมิติ อาทิ ความแตกต่างระหว่างโรงเรียนในเขตเมืองและชนบท ช่องว่างระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีและทรัพยากรทางการศึกษา นอกจากนี้ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวยังส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อโอกาสและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน การจัดการกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยแนวทางที่ครอบคลุมประกอบด้วย การปฏิรูปนโยบายการศึกษา การจัดสรรทรัพยากร การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา และการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน การดำเนินการเหล่านี้ต้องอาศัยความมุ่งมั่นและการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากทุกภาคส่วนในสังคม พร้อมทั้งการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยั่งยืนและการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างทั่วถึงในระยะยาว

Managing Educational Inequality

Chantima Chaiyasirisuwan^{1*} Sirinda Khotkam² Supitchaya Sonthi³

1 Graduate Student in Educational Administration, Silpakorn University, aswk1993@gmail.com

2 Graduate Student in Educational Administration, Silpakorn University, khotkham_s@silpakorn.edu

3 Graduate Student in Educational Administration, Silpakorn University, Sonthi_s2@silpakorn.edu

* Corresponding author, aswk1993@gmail.com

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Academic article</i>	Education is a crucial factor in human resource development and driving economic and social progress in a country. However, educational inequality remains a significant challenge, particularly in developing countries like Thailand. This inequality manifests through disparities in educational quality, access to education, and academic achievement among population groups with diverse socioeconomic backgrounds. In the context of Thailand, educational inequality is evident across multiple dimensions, such as disparities between urban and rural schools, gaps between public and private institutions, and inequitable access to technology and educational resources. Moreover, familial socioeconomic factors significantly impact students' educational opportunities and outcomes. Managing educational inequality necessitates a comprehensive approach, encompassing educational policy reform, resource allocation, enhancement of teacher and educational personnel quality, curriculum improvement to align with labor market demands and 21st-century skills, promotion of technology use to expand educational opportunities, and fostering collaboration among government, private sector, and community stakeholders. These initiatives require sustained commitment and support from all sectors of society, coupled with systematic monitoring and evaluation. This approach aims to ensure that managing educational inequality leads to sustainable human resource development and long-term, inclusive economic and social growth.
Keywords: Managing ; Educational ; Inequality	
<i>Received: 6 October 2024</i> <i>Revised: 3 March 2025</i> <i>Accepted: 8 March 2025</i>	

บทนำ

เมื่อพูดถึง “ความเหลื่อมล้ำ” หลายคนมักจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจหรือรายได้เท่านั้น แต่อีกสิ่งสำคัญที่เป็นปัญหามายาวนาน นั่นคือ “ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา” ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มีสภาพสังคมค่อนข้างซับซ้อนและมีความหลากหลายในแง่ของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และภูมิศาสตร์ ซึ่งความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยชัดเจนในหลายมิติ โดยหากพิจารณาถึงพื้นฐานที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนแต่ละคน ปัจจัยทางด้านครอบครัว หรือความแตกต่างของแต่ละโรงเรียนที่นักเรียนแต่ละคนเข้าเรียนอยู่ จะพบว่า ปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ต่างก็มีส่วนทำให้เด็กแต่ละคนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่ไม่เท่ากัน (ณรรวิฏ พิศลยบุตร, 2558)

หากสังเกตในระบบการศึกษาไทยจะพบว่า ระบบการศึกษาไทยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามายาวต่อเนื่อง โดยมีการระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ที่กล่าวถึงการส่งเสริมการศึกษา โดยมีทั้งการจัดให้เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี โดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่าย ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงระบบการศึกษาตามความต้องการและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการศึกษาให้มีความคุณภาพและมาตรฐานสากล จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือด้านการศึกษา รวมไปถึงนโยบายต่าง ๆ ที่รัฐบาลนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษาและแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาค่อนข้างชัดเจน แต่กลับพบว่า การแก้ปัญหานั้นไม่มีความสอดคล้องกันจึงทำให้ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร และนับว่าจะมีแนวโน้มของการเหลื่อมล้ำที่มากยิ่งขึ้นอีกด้วย (นรรวิฏ พิศลยบุตร, 2562)

ดังนั้น บทความมุ่งเน้นไปที่ปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน รวมถึงการนำเสนอแนวทางการจัดการความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ในบริบทของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลการวิเคราะห์นโยบายการศึกษาระดับประเทศ รวมถึงการเปรียบเทียบกับแนวปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ผู้อ่านนั้นได้มองเห็นถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันว่ามีปัญหาอย่างไรบ้าง และมีแนวทางการจัดการปัญหานี้ได้อย่างไร

ความหมายความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสและคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคม การศึกษาที่ไม่เท่าเทียมสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในด้านโอกาสของการเข้าถึงการศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านเล็งเห็นว่า นอกเหนือจากการศึกษาคำว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังต้องศึกษาความหมายของคำว่าความเสมอภาค (Equity) และคำว่าความเท่าเทียม (Equality) เพิ่มเติมด้วย หนึ่งในปัญหาที่สำคัญและมีมาอย่างยาวนานในประเทศไทย ได้แก่ “ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (educational inequality)” สามารถนิยามความหมายได้ว่า ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา หมายถึง ความแตกต่างในผลลัพธ์ของการศึกษา โดยหากพิจารณาถึงพื้นฐานที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล

ของนักเรียนแต่ละคน ปัจจัยทางด้านครอบครัว หรือความแตกต่างของแต่ละโรงเรียนที่นักเรียนแต่ละคนเข้าเรียนอยู่ จะพบว่าปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ ต่างก็มีส่วนทำให้เด็กแต่ละคนได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ไม่เท่ากัน (นณริฏ พิศลยบุตร, 2558) นอกจากนี้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษายังหมายถึง ความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสสิทธิในการเข้ารับการศึกษ และหากพิจารณาถึงพื้นฐานที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนแต่ละคน ปัจจัยทางด้านครอบครัว หรือความแตกต่างของแต่ละโรงเรียนจะพบว่าปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้ เป็นปัญหาที่เด็กไทยไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ความแตกต่างกันทั้งในด้านปริมาณ ความแตกต่างในผลลัพธ์ของการศึกษา ต่างก็มีส่วนทำให้เด็กแต่ละคนได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ไม่เท่ากัน จึงสะท้อนออกมาเป็นผลคะแนนสอบที่แตกต่างกันตามไปด้วย (พระเชมทัต สีสสาโร (เร็นสำราญ), 2560)

ดังนั้นสามารถสรุปความหมายของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ว่า การที่บุคคลหรือนักเรียนมีสิทธิและโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาได้ไม่เท่าเทียมกันซึ่งเกิดได้มาจากปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวหรือปัจจัยของสถานศึกษาที่ได้รับทรัพยากรมาไม่เท่าเทียมกัน เช่น งบประมาณ บุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำกับนักเรียนตามมา

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวข้องกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจาก สมจินตรา คุ่มภัย (2563), นณริฏ พิศลยบุตร (2558) , กรมกิจการเด็กและเยาวชน (2567) และ ชัยยุทธ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ (2563) สามารถสรุปปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ได้ดังนี้

3.1 ความเหลื่อมล้ำในเรื่องของปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือน

สถานการณ์ประเทศไทยในที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนประจำปีงบประมาณ 2567 ไตรมาสที่ 2 ช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม ระบุว่า สภาพปัญหาส่วนใหญ่ของครอบครัว คือ ด้านการมีงานทำและมีรายได้จำนวน 18,449 ครอบครัว รองลงมา คือ ด้านสภาพครอบครัว จำนวน 14,626 ครอบครัว สภาพปัญหาเหล่านี้สามารถสร้างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนได้ ดังนี้

1) ปัจจัยการมีงานทำและมีรายได้ ครอบครัวที่มีรายได้ที่มั่นคงและสภาพแวดล้อมรวมไปถึงสังคมที่ดีจะมีเงินในการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและทรัพยากรการศึกษาได้ดีกว่าในทางกลับกันครอบครัวที่มีฐานะยากจนจะมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาระดับเดียวกันได้น้อยกว่า เพราะขาดการสนับสนุนจากครอบครัวที่แตกต่างกัน ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดสะท้อนได้จากผลสำรวจระดับการศึกษาของผู้ปกครองของนักเรียนยากจนพิเศษ พบว่ามากกว่าร้อยละ 50 จบการศึกษาสูงสุดเพียงระดับประถมศึกษา มีเพียงร้อยละ 0.9 ที่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565)

2) ปัจจัยสภาพครอบครัว ครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียวจะมีโอกาสในการสนับสนุนให้บุตรหลานเข้าถึงการศึกษาได้น้อยกว่าครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา จากการสำรวจมีนักเรียนจำนวน 2,998 คน คิดเป็นร้อยละ 25.99 เป็นกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาเสียชีวิต หรือหย่าร้างกัน

จะมีค่าเฉลี่ยคะแนน O-NET รายวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ น้อยกว่า
ครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา (ณปักษ์ บรรณาการ, 2562)

สรุปได้ว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือนที่ส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำทางการศึกษานั้นไม่
ว่าจะเป็นในด้านการมีงานทำและรายได้หรือในด้านสภาพครอบครัวล้วนสร้างความแตกต่างให้กับบุตรหลาน
ที่มาจากครอบครัวที่แตกต่างกันได้อย่างชัดเจน

3.2 ความเหลื่อมล้ำในเรื่องของการรับรู้ของนักเรียน

ลักษณะที่แตกต่างกันของนักเรียนมีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความต้องการ
ในการเรียนรู้ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

1) ความสามารถทางสติปัญญา ประกอบไปด้วย ความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา นักเรียนที่มี
ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และสามารถแก้ปัญหาได้มักจะเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาได้ดีกว่านักเรียนที่มี
ความสามารถในการแก้ปัญหาน้อยกว่า นอกจากนี้ ระดับไอคิว (IQ) และ อีคิว (EQ) ของนักเรียนที่วัดได้จาก
การทดสอบต่าง ๆ สามารถบ่งบอกถึงความสามารถในการเรียนรู้และการประมวลผลของนักเรียน รวมไปถึง
ความสามารถในการรับรู้และจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นสามารถส่งผลต่อการเรียนรู้และ
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นในห้องได้

2) บุคลิกภาพและพฤติกรรม ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนได้เช่นกัน อาทิ ความรับผิดชอบ ความมี
ระเบียบวินัย ความขยันและอดทน นักเรียนที่มีพฤติกรรมเหล่านี้มักจะส่งผลต่อความเหลื่อมล้ำกับนักเรียนที่มี
พฤติกรรมเหล่านี้น้อยกว่า

สรุปได้ว่า การรับรู้ของนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นความสามารถทางสติปัญญา บุคลิกภาพ และพฤติกรรม
ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนได้ อาทิ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความขยันและอดทน ลักษณะที่
แตกต่างกันของนักเรียนมีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความต้องการในการเรียนรู้

3.3 ความเหลื่อมล้ำในเรื่องของสถานศึกษา

ผลจากการศึกษาเบื้องต้น หากกำหนดให้ขนาดของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามีอยู่ที่ร้อยละ 100
จะสามารถแยกองค์ประกอบของความเหลื่อมล้ำเป็นความแตกต่างที่เกิดจากปัจจัยด้านสถานศึกษามากถึงร้อย
ละ 47 (ณณริฎ พิศลยบุตร, 2558) ประกอบไปด้วย

1) ความจำกัดในเรื่องของงบประมาณ เป็นที่ทราบกันดีว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่จะได้รับการจัดสรร
งบประมาณทั้งในเรื่องของจำนวนเงินและกำลังคนมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่า เพื่อความเสมอภาค
ตามขนาดของสถานศึกษาและจำนวนนักเรียน ซึ่งการจัดสรรงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการนี้สร้างความ
เหลื่อมล้ำให้กับสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่า เนื่องด้วยนอกจากการจัดสรรงบประมาณและกำลังคนที่ได้รับมา
น้อยกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่แล้วนั้น สถานศึกษาขนาดเล็กยังได้รับเงินบริจาคจากสมาคมผู้ปกครองและ
สมาคมศิษย์เก่าน้อยกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ และในเรื่องของกำลังคนทางการศึกษา สถานศึกษาที่มี
ขนาดเล็กกว่าจะขาดคนในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ส่งผลในค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์นักเรียนของ
สถานศึกษาขนาดเล็กมีคุณภาพต่ำลงตามลงมาด้วย

2) การขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัญหาความขาดแคลนครูจะกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน นอกเหนือจากโรงเรียนขนาดเล็กนี้ ยังมีโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล (protected schools) ซึ่งเป็นโรงเรียนอีกประเภทหนึ่งที่ไม่สามารถยุบหรือควบรวมได้ เนื่องจากมีลักษณะที่ตั้งอยู่ห่างจากโรงเรียนอื่นในรัศมีราว 6 กิโลเมตร โรงเรียนกลุ่มนี้ประสบปัญหาขาดแคลนครู เนื่องจากครุมีการโยกย้ายบ่อย ส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนขาดความต่อเนื่อง รวมไปถึงการขาดบุคลากรทางการศึกษา อาทิ บุคลากรฝ่ายธุรการหรือนักการภารโรงที่จะช่วยแบ่งเบาภาระให้กับครูได้ ปัญหานี้ไม่เพียงเกิดแต่กับโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่แล้วนั้น โรงเรียนขนาดใหญ่บางแห่งมีอัตราการโยกย้ายของครูมากกว่าอัตราการบรรจุหรือการย้ายเข้ามาในสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำตามมาด้วยเช่นกัน

3) ภาระงานและการเรียนการสอนของครู สถิติข้อมูลปีการศึกษา 2567 ได้สำรวจจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน มีมากถึง 15,327 แห่ง (สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) จากการสำรวจนี้จะเห็นว่าถ้าจำนวนครูในโรงเรียนขนาดเล็กเหล่านี้ไม่เพียงพอจะส่งผลให้ครูแต่ละคนได้รับภาระงานเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพราะนอกจากได้รับมอบหมายให้ครูต้องมีชั่วโมงการปฏิบัติงาน ในแต่ละปีไม่น้อยกว่า 800 ชั่วโมงตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วนั้น ครูยังได้รับมอบหมายให้ต้องรับผิดชอบงานธุรการที่ต้องใช้เวลาประมาณร้อยละ 20-50 ของเวลางานทั้งหมด ส่งผลให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนและหาความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกเหนือจากการสอนและงานส่วนอื่น ๆ ครูยังต้องมีการเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินเลื่อนขั้นตำแหน่งในอนาคตอีกต่างหาก และเกณฑ์ที่ใช้ประเมินไม่สอดคล้องกับ การเพิ่มสมรรถนะในการเรียนการสอนของครูโดยตรง เพราะผลงานวิชาการที่ใช้พิจารณาวิทยฐานะนั้น มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยกระดับคุณภาพของนักเรียนโดยตรง ส่วนมากมักเป็นงานเชิงทฤษฎีการศึกษา ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงในการเรียนการสอน (อภิชัย พันธเสน, 2559) หากสถานศึกษามีครูไม่เพียงพอจะยิ่งส่งผลให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนมากยิ่งขึ้น

ผลกระทบของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากผลวิจัยของการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (Youth Not in Employment, Education, or Training: NEET) ในประเทศไทย โดยเป็นการวิจัยที่ร่วมกันขององค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย กระทรวงแรงงาน และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เผยว่าจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา หรือโควิด-19 ทำให้เยาวชนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและโอกาสในการทำงานลดลง ในขณะเดียวกันหลากหลายองค์กรหรืออุตสาหกรรมต่าง ๆ มีความต้องการทักษะแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้แรงงานจำนวนมากต้องออกจากงาน เป็นผลทำให้อัตราการว่างงานเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอัตราว่างที่เพิ่มสูงขึ้น อาจมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ดังนี้ 1) การเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) การว่างงานอาจชะลอการเติบโตทางเศรษฐกิจ เมื่อคนตกงานทำให้กำลังการผลิตลดน้อยลง ส่งผลต่ออัตราการ

เติบโตทางเศรษฐกิจลดลงเช่นกัน จากการวิเคราะห์สถิติเชิงประจักษ์ของอังกฤษ พบว่าทุก ๆ การว่างงานที่ลดลง 1% จะส่งผลกระทบต่อตัวเลข GDP ของประเทศประมาณ 0.5% กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้สำรวจสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2566 พบว่าประเทศไทยเสียโอกาสทางเศรษฐกิจจากการที่นักเรียนยากจนและยากจนพิเศษ หลุดจากระบบการศึกษาจำนวน 33,547 คน ในช่วงชั้น ม.3 ขึ้น ม.4 และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ รวมทั้งการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG4) จำนวน 409 ล้านบาทต่อปี (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2566) 2) ต้นทุนทางสังคม (Social Cost) การว่างงานมีต้นทุนทางสังคม ต้นทุนทางสังคมคือความสูญเสียหรือผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นกับสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่อัตราความยากจนที่เพิ่มขึ้น การไร้ที่อยู่อาศัย อัตราอาชญากรรม และความไม่สงบในสังคม ผลกระทบทางสังคมเหล่านี้อาจทำให้เศรษฐกิจตึงเครียดมากยิ่งขึ้น และ 3) การใช้จ่ายของผู้บริโภค (Consumer Spending) เมื่ออัตราการว่างงานสูง ผู้คนมีรายได้น้อยลง ทำให้การใช้จ่ายสินค้าและบริการลดลง ผลกระทบนี้อาจส่งผลเสียต่อธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่ผลกำไรและผลผลิตที่ลดลง ทำให้เกิดวงจรเศรษฐกิจอาจหยุดชะงัก และไม่สามารถพัฒนาธุรกิจและเศรษฐกิจภายในประเทศได้ เป็นต้น รวมไปถึงอาจส่งผลกระทบต่อตลาดหุ้น ตลาดทุน ดังนี้ 1) กำลังการผลิต (Production Capacity) อัตราการว่างงานอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการผลิตของระบบเศรษฐกิจ กำลังการผลิตที่ลดลงอาจบ่งบอกได้ว่าภาคธุรกิจกำลังลดต้นทุนเนื่องจากเศรษฐกิจไม่ดีจึงลดแรงงาน ในขณะที่การลดแรงงานจะทำให้กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง สิ่งนี้ทำให้เกิดวงจรการลดกำลังผลิต-ลดคน-ลดกำลังซื้อ ซึ่งจะย้อนกลับมาลดอัตราเติบโตเศรษฐกิจหรือ GDP ของประเทศ 2) ความเชื่อมั่นของนักลงทุน (Investor Sentiment) อัตราการว่างงานที่สูง จะส่งผลทำให้เกิดความไม่มั่นใจเกี่ยวกับอนาคตทางเศรษฐกิจและราคาหุ้น ซึ่งความเชื่อมั่นเชิงลบนี้ทำให้นักลงทุนระมัดระวังและพยายามลดความเสี่ยงในหุ้นและการลงทุน ส่งผลให้กิจกรรมการซื้อขายในตลาดหุ้นลดลงและลดความเสี่ยงโดยการขายหุ้นเพื่อแปลงสภาพเป็นเงินสดแทน ทำให้ราคาหุ้นจำนวนมากอาจลดลงอย่างรวดเร็ว

ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ทำให้เยาวชนหลุดออกจากระบบการศึกษาและตลาดแรงงานและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสถานะ NEET คือ ความยากจนซึ่งเป็นหนึ่งในบ่อเกิดแห่งความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากการศึกษาพบว่าเยาวชนจากครัวเรือนที่มีรายได้น้อยมีโอกาสสูงกว่าที่จะเป็น NEET เมื่อเปรียบเทียบกับเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ เยาวชนจำนวนมากต้องลาออกจากโรงเรียนเพื่อไปทำงาน เพราะครอบครัวไม่สามารถจ่ายค่าใช้จ่ายในระบบการศึกษาได้ ทำให้เยาวชนเหล่านี้เสียโอกาสในการได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและเสียโอกาสในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่เป็นที่ต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน เยาวชนที่ออกจากระบบการศึกษาไปแล้วนั้นมักจะเข้าทำงานที่ใช้ทักษะความชำนาญต่ำ และได้ค่าตอบแทนต่ำ รวมถึงไม่มีอำนาจในการต่อรองในการว่าจ้างเข้าทำงาน ดังนั้นเยาวชน NEET จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะยากจนและถูกกีดกันทางสังคมเนื่องจากขาดการพัฒนาทักษะและความสามารถ ทำให้ทักษะและความสามารถที่มีอยู่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานในปัจจุบัน และอาจทำให้เยาวชนเหล่านั้นต้องออกจากงานและเกิดอัตราการว่างงานเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นผลให้สังคมและตลาดแรงงานขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ รวมไปถึงองค์กรหลากหลายแห่งต้องลงทุนไปกับทรัพยากรเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาแรงงานด้วยตนเอง

สรุปได้ว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาส่งผลต่อทั้งตัวบุคคล สังคมและเศรษฐกิจ กล่าวคือความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาทำให้บุคคลขาดโอกาสทางการศึกษาจึงขาดความรู้และทักษะในการทำงานที่สังคมและตลาดแรงงานต้องการ ได้รับค่าตอบแทนในอัตราที่ต่ำและขาดอำนาจในการต่อรองในการว่าจ้างการทำงาน ซึ่งอาจทำให้บุคคลเหล่านั้นได้รับโอกาสในการทำงานลดลงอีกด้วย เมื่อบุคคลขาดความรู้และทักษะในการทำงานก็ส่งผลให้สังคมและตลาดแรงงานขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะความชำนาญในการทำงานที่มีคุณภาพ และเมื่อขาดแคลนแรงงานก็จะทำให้ผลผลิตลดลง ซึ่งเป็นเหตุทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงด้วย ดังนั้นหากลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้น้อยลงได้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นข้างต้นก็จะน้อยลงได้ด้วยเช่นกัน

การสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาของไทย

การสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา The National Association for Multicultural Education (2018) ได้ให้ความหมายของความเท่าเทียม ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลสามารถเข้าถึงสิ่งที่ต้องการเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จ ส่วนความเสมอภาคเป็นการปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเหมือนกันหรือบุคคลมีความเสมอภาคในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาส นอกจากนี้ UNESCO ก็เห็นว่าความเท่าเทียมเป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมสายอาชีพสำหรับผู้ด้อยโอกาสทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงคนพิการ ความเท่าเทียมยังรวมถึงความหลากหลายของรูปแบบการศึกษา หลักสูตรและความรู้รวมไปถึงอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้เหมือนกัน ในขณะที่ความเสมอภาคนั้นหมายถึง การจัดหลักสูตรและอุปกรณ์การเรียนให้นักเรียนแต่ละคนตามความเหมาะสมที่นักเรียนควรได้รับ เช่น นักเรียนบางคนสามารถเข้าใจการเรียนรู้ด้วยภาพได้ดีกว่าแบบข้อความ หรือนักเรียนบางคนสามารถเข้าใจการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติลงมือทำมากกว่าแบบทฤษฎี เป็นต้น

สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาที่ดีได้นั้นจำเป็นต้องมีความเท่าเทียมและความเสมอภาคกัน คือมีการจัดสรรทรัพยากรหรือการปฏิบัติให้กับสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ขณะเดียวกันหากนักเรียนคนใดมีความจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือที่แตกต่างกัน จำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือเหล่านั้นได้อย่างเสมอภาคคือได้รับอย่างเหมาะสมหรือสมควรตามที่นักเรียนควรได้รับ การปฏิบัติที่แตกต่างกันของแต่ละสถานศึกษาหรือกับนักเรียนนี้จะสามารถสร้างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้เป็นประเด็นสำคัญที่สังคมไทยต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถส่งเสริมความก้าวหน้าของประเทศได้อย่างยั่งยืน การที่ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน จะช่วยลดช่องว่างทางสังคมและเศรษฐกิจ และยังเป็นการส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลกด้วย บทความนี้จะนำเสนอแนวทางการสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาในประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ การพัฒนานโยบายและโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงหลักสูตรและการสอน และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563).

1. การพัฒนานโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา

1.1 การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา

การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลและพื้นที่ชนบทต้องได้รับการสนับสนุนให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอต่อความต้องการ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังควรมีการปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ให้มีความปลอดภัยและเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้

1.2 การกระจายทรัพยากรทางการศึกษา

การกระจายทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมเป็นสิ่งสำคัญ รัฐบาลควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนโรงเรียนในพื้นที่ที่มีความขาดแคลน เพื่อให้ทุกโรงเรียนได้รับงบประมาณและทรัพยากรที่เหมาะสม การกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมจะช่วยให้ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาในมาตรฐานเดียวกัน

1.3 การสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูด้วยการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ครูมีความรู้และทักษะที่ทันสมัย นอกจากนี้ยังควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูที่ทำงานในพื้นที่ห่างไกลได้รับการยอมรับและได้รับสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสม เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนและสวัสดิการ

2. การปรับปรุงหลักสูตรและการสอน

2.1 การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคสมัยและความต้องการของตลาดแรงงานเป็นสิ่งสำคัญ หลักสูตรการศึกษาควรเน้นการพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม และทักษะด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังควรมีการบูรณาการการเรียนรู้ในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน

การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และทำให้การศึกษาเข้าถึงได้ง่ายขึ้น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ และสื่อดิจิทัลจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ยังสามารถใช้เทคโนโลยีในการสร้างสื่อการสอนที่น่าสนใจ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้

2.3 การส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การเรียนรู้แบบบูรณาการช่วยให้ผู้เรียนสามารถเห็นภาพรวม และเชื่อมโยงของความรู้ในแต่ละวิชา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงได้

3. การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3.1 การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและสนับสนุน

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนจะรู้สึกปลอดภัยและมีความสุขในการมาโรงเรียน นอกจากนี้ยังควรมีการสนับสนุน ช่วยเหลือในด้านสุขภาพจิตสำหรับผู้เรียน

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในกระบวนการการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสำเร็จในการศึกษา โรงเรียนควรสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อีกด้วย

5. การสร้างวัฒนธรรมทางการเรียนรู้

การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยให้ผู้เรียนมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการพัฒนาทักษะต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังควรมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้นอกสถานศึกษา ปราชญ์ชาวบ้าน

การสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาในประเทศไทยเป็นภารกิจที่ต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน การพัฒนานโยบายและโครงสร้างพื้นฐาน การปรับปรุงหลักสูตรและการสอน และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ การที่ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันจะช่วยเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม (Social Justice) และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีโลก

จากแนวคิดข้างต้นสามารถจัดการความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ โดยการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียนเป็นหนึ่งในแนวทางที่สามารถส่งเสริมความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถ ความสนใจ ที่แตกต่างกัน การจัดการศึกษาในลักษณะที่คำนึงถึงความแตกต่างเหล่านี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ แต่ยังเป็นการสร้าง ความเท่าเทียมและความเป็นธรรม ในการเข้าถึงการศึกษา บทความนี้จะนำเสนอตัวอย่างการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียนในประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 3 กรณีศึกษาได้แก่

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เช่น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นหนึ่งในโรงเรียนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดยจัดหลักสูตรที่เข้มข้นและท้าทาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะของการวิจัย การแก้ปัญหา และการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการสร้างสรรค์นวัตกรรม นอกจากนี้ โรงเรียนยังจัดกิจกรรมเสริมที่หลากหลาย เช่น การแข่งขันทางวิชาการ การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ และการอบรมในสาขาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการ

สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถเฉพาะด้านของตนเอง หรือการจัดโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพ กระทรงศึกษาธิการได้ริเริ่มโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพ เพื่อส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถ พิเศษ โครงการนี้มีการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถสูงในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคณิตศาสตร์ ด้าน วิทยาศาสตร์ และด้านศิลปะ เพื่อเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะเฉพาะทาง นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อ ทดสอบและส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน เช่น การแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ ซึ่งช่วยให้นักเรียนได้แสดง ศักยภาพและได้รับการยอมรับในระดับประเทศ

การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น โรงเรียนเฉพาะทางสำหรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ ในประเทศไทยมีโรงเรียนเฉพาะทางหลายแห่งที่จัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพฯ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนเพื่อเด็กออทิสติก โรงเรียนเหล่านี้จัดการศึกษาโดยเน้นการสนับสนุนความต้องการเฉพาะของผู้เรียน เช่น การใช้สื่อการสอนแบบ สัมผัสสำหรับเด็กตาบอด การใช้ภาษามือสำหรับเด็กหูหนวก และการพัฒนาทักษะการสื่อสารและสังคม สำหรับเด็กออทิสติก นอกจากนี้โรงเรียนยังมีการจัดบริการสนับสนุนเพิ่มเติม เช่น การบำบัดทางกายภาพ และ การฝึกอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนในการดำรงชีวิตในอนาคต อีกทั้ง นโยบายการศึกษา รวม (Inclusive Education) เป็นแนวทางที่เน้นการรวมผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ากับผู้เรียนทั่วไปใน โรงเรียนเดียวกัน แนวทางนี้ช่วยส่งเสริมความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่างในหมู่ผู้เรียน โรงเรียนที่มีการ ใช้แนวทางนี้จะมีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และสนับสนุนความต้องการเฉพาะของผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนการสอนแบบปรับตัว การใช้ผู้ช่วยการสอน และการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่มย่อย ซึ่งช่วย ให้ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและภูมิศาสตร์ เช่น การจัดการศึกษาในพื้นที่ ชนบท และโรงเรียนขนาดเล็ก รัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ ได้พยายามแก้ไขปัญหาโดยการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรเพิ่มเติม รวมถึงการสนับสนุนโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม (DLTV) และโครงการส่งเสริมการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) ซึ่ง ช่วยให้ผู้เรียนในพื้นที่เหล่านี้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และการศึกษาในบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเทศไทยมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค การจัดการศึกษาที่คำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและรักชาติวัฒนธรรมของตนเองได้ โรงเรียนในหลายพื้นที่มีการบูรณาการเนื้อหา ท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอน เช่น การสอนภาษาท้องถิ่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดการศึกษาลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยส่งเสริมความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของ ผู้เรียน แต่ยังเป็นการรักษาและสืบทอดทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป

การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนสามารถ พัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ การให้ความสำคัญกับความแตกต่างทั้งในด้านความสามารถ ความ ต้องการพิเศษ และบริบททางวัฒนธรรมและภูมิศาสตร์จะช่วยสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาและส่งเสริม สังคมที่หลากหลายและยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคล จะเห็นได้ว่าความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาใน ประเทศไทยเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพของประเทศ

แนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ความเหลื่อมล้ำนี้มักเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความเหลื่อมล้ำในเรื่องของปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน นโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา หลักสูตรและการสอน และการกระจายทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาี้ แนวทางการจัดสรรงบประมาณ และการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา เป็นแนวทางที่สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้จะวิเคราะห์แนวทางการจัดสรรงบประมาณและกองทุนที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา และการติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณและกองทุน ดังนี้

1. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา

1.1 การจัดสรรงบประมาณที่เน้นการกระจายอย่างเท่าเทียม

การจัดสรรงบประมาณการศึกษาในประเทศไทยยังคงมีความแตกต่างระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท โรงเรียนในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ห่างไกล มักได้รับงบประมาณและทรัพยากรที่จำกัด ซึ่งส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนในพื้นที่เหล่านี้ต่ำกว่ามาตรฐาน การจัดสรรงบประมาณอย่างเท่าเทียมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐต้องดำเนินการ โดยการกำหนดเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่คำนึงถึงความต้องการของโรงเรียนในแต่ละพื้นที่ เช่น การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมให้กับโรงเรียนในพื้นที่ที่มีความยากจน หรือพื้นที่ที่มีนักเรียนกลุ่มเปราะบาง เพื่อให้โรงเรียนเหล่านี้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานการศึกษา

การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากโรงเรียนในพื้นที่ชนบทและห่างไกล มักขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น การจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้จะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังควรมีการลงทุนในเทคโนโลยีการศึกษา เช่น การติดตั้งระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในโรงเรียนทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลและการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน

2. การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา

2.1 กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

หนึ่งในกองทุนที่มีบทบาทสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทย คือ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) กองทุนนี้ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มเปราะบาง เช่น เด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส และผู้ด้อยโอกาส ได้จัดสรรทุนการศึกษาและความช่วยเหลือทางการเงินต่าง ๆ เช่น ทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนต่อ ทุนการศึกษาแบบต่อเนื่อง และการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้เด็กที่ขาดแคลนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.2 กองทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ การจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาครู เช่น การฝึกอบรม การศึกษาเพิ่มเติม และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สามารถช่วยยกระดับคุณภาพการสอนและการจัดการเรียนรู้ของครูในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ที่มีครูขาดแคลน นอกจากนี้ การสนับสนุนครูด้วยสวัสดิการที่เหมาะสม เช่น ที่พักอาศัยและค่าตอบแทนที่เพียงพอ จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและนักเรียน

3. การติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณและกองทุน

3.1 การติดตามการใช้งบประมาณและกองทุน

การจัดสรรงบประมาณและกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้หากมีการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดตั้งระบบติดตามการใช้งบประมาณและกองทุนในโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่างบประมาณและกองทุนถูกนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาอย่างเหมาะสมและตรงตามเป้าหมาย นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองในการติดตามและตรวจสอบการใช้งบประมาณและกองทุนจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบของโรงเรียน

3.2 การประเมินผลการลดความเหลื่อมล้ำ

การประเมินผลการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการวัดประสิทธิภาพของนโยบายและมาตรการต่างๆ การประเมินควรครอบคลุมถึงผลลัพธ์ทั้งทางการเรียนของนักเรียน การเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษา และการลดความแตกต่างระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท ผลการประเมินจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการปรับปรุงนโยบายและการจัดสรรงบประมาณในอนาคต เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมทางการศึกษาอย่างแท้จริง

การจัดสรรงบประมาณและการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการกระจายทรัพยากรทางการศึกษา การกระจายงบประมาณอย่างเท่าเทียม การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานการศึกษา การสนับสนุนผู้เรียนในกลุ่มเปราะบาง และการพัฒนาคุณภาพครูเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงการศึกษา นอกจากนี้ การติดตามและประเมินผลการใช้งบประมาณและกองทุนยังเป็นสิ่งจำเป็นในการตรวจสอบและปรับปรุงนโยบายเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

บทสรุป

ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและฝังรากลึก อันเนื่องมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และภูมิศาสตร์ การจัดการปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษานี้จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินการเชิงนโยบาย การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษา การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งรวมถึงการจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียม การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้การส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีและการศึกษาทางไกลมีบทบาทสำคัญ

ในการลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ท้ายที่สุดการติดตามและประเมินผลนโยบายอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการต่าง ๆ สามารถบรรลุเป้าหมายในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลได้ในที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในประเทศไทยต้องเน้นการพัฒนากระบวนการศึกษาที่เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม ลดช่องว่างระหว่างนักเรียนในเมืองและชนบท ผ่านการกระจายทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นธรรม การพัฒนาครูในพื้นที่ห่างไกล การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การจัดสรรทุนการศึกษา และการสร้างโอกาสในการเข้าถึงโรงเรียนคุณภาพ รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น มีการติดตามและประเมินผลนโยบายอย่างต่อเนื่อง ท้ายที่สุดการร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และสังคม เป็นส่วนสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงานสภาวะการณ์การศึกษาไทย. <https://www.moe.go.th>.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2565). รายงานฉบับพิเศษ สถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ปี 2565. สืบค้นข้อมูลเมื่อ 14 กันยายน 2567 จาก <https://www.eef.or.th/wp-content>.
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2566). ขาดงบประมาณ ขาดครู ขาดโอกาส ความไม่เสมอภาคของโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล. <https://www.eef.or.th/article-public-policy-move-1/>.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2566). การวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับเยาวชนที่ไม่ได้อยู่ในการทำงาน การศึกษา หรือการฝึกอบรม (Youth Not in Employment, Education, or Training: NEET) ในประเทศไทย. <https://www.unicef.org/thailand>.
- ชัยยุทธ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์. (2563). ไทยไม่ได้ขาดแคลนงบประมาณการศึกษา แต่ปัญหาคือการใช้จ่าย. <https://www.eef.or.th/interview-chaiyuth/>.
- นณริฏ พิศลยุบุตร. (2558). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาของไทย. <https://tdri.or.th/2015/08/kt37/>.
- พระเชมทัต สีสำโร (รื่นสำราญ). (2560). “การวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยอย่างยั่งยืน”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมจินตนา คุ่มภัย. (2563). ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนมัธยม ในเขตเมืองกับโรงเรียนมัธยมนอกเขตเมืองในจังหวัดนครราชสีมา. <https://www.kpi-lib.com>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). โครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. <https://www.obec.go.th>.
- อภิชัย พันธเสน. (2559). การสังเคราะห์งานวิจัยว่าด้วยปัญหาและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการศึกษาไทย ประเด็นปัญหาคุณภาพการศึกษา (2535-2558): รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรูปแบบ THAIRATH+ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า)

วรพล ศรีเทพ^{1*} ธิติกานต์ ดีกลิ่น²

¹ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) , 0952639354 , worapol.sri@hotmail.com

² โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) , 0843403765 , thitikarnmimilk@gmail.com

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, 0952639354 , worapol.sri@hotmail.com

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิชาการ	บทความวิชาการเรื่อง “ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ข้อมูลเป็นฐานรูปแบบ THAIRATH+ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า)” นำเสนอ
คำสำคัญ: ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ ข้อมูลเป็นฐาน, รูปแบบ THAIRATH+ Model, ระบบ นิเวศการเรียนรู้	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ตอบสนองความท้าทาย เฉพาะบริบทของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) ซึ่งประสบปัญหา ภาวะทุพโภชนาการและความเสี่ยงทางสังคมต่าง ๆ โดยระบบนี้เน้นการบูรณา การแนวคิดหลักของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ากับกระบวนการวงจร คุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) เพื่อสร้างกระบวนการที่เป็นระบบ มี ความยั่งยืน และครอบคลุมทุกมิติของการพัฒนานักเรียน ทั้งในด้านการป้องกัน การแก้ไขปัญหา และการส่งเสริมพัฒนาการ การพัฒนารูปแบบนี้อ้างอิงจาก แนวคิดทฤษฎีการใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-Based Learning) และทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการใช้ ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อการวิเคราะห์และวางแผนที่แม่นยำ พร้อมส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานภายนอกในการ สร้างเครือข่ายสนับสนุนที่แข็งแกร่ง บทความนี้จะอธิบายกระบวนการระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การติดตามผล และการปรับปรุงกระบวนการ ตลอดจนการนำเสนอรูปแบบ THAIRATH+ ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) ซึ่งเป็นตัวอย่างของ นวัตกรรมที่ยกระดับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในมิติที่ทันสมัย ครอบคลุม และตอบสนองความต้องการในยุคปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
วันที่รับบทความ: 22 พฤศจิกายน 2567 วันที่แก้ไข: 14 มกราคม 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 8 กุมภาพันธ์ 2568	

Student Support System Based on Data-Driven Approach: The THAIRATH+ Model at Thairath Wittaya School 102 (Ban Ko Tao)

Worapol Srithep^{1*} Thitikarn Deeklom²

¹ Thairathwittaya 102 (Ban Koh Tao) school, 0952639354 , worapol.sri@hotmail.com

² Thairathwittaya 102 (Ban Koh Tao) school, 0843403765 , thitikarnmimilk@gmail.com

* Corresponding author, 0952639354 , worapol.sri@hotmail.com

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Academic article</i>	The academic article titled "Student Support System Based on Data-Driven Approach: The THAIRATH+ Model at Thai Rath Wittaya School 102 (Ban Ko Tao)" presents an innovative student support system designed to address the specific needs and challenges of students at Thai Rath Wittaya School 102 (Ban Ko Tao). This school faces unique circumstances, such as malnutrition and various risks among its students. The development of this model stems from an awareness of the complexities and challenges students face in the modern era, where effective education should extend beyond academic skills development to include life skills and socio-emotional growth. The primary objective of the THAIRATH+ Model study is to establish an efficient, comprehensive student support system that addresses all aspects of student development. The model leverages data and technology to drive its operations and emphasizes collaboration between the school, families, the community, and external agencies to ensure continuous, holistic, and adaptive student care that meets the evolving needs of students.
Keywords: Data-Driven Student Support System, THAIRATH+ Model, Systems Theory	
Received: 22 November 2024 Revised: 14 January 2025 Accepted: 8 February 2025	

บทนำ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาสมัยใหม่ โดยมีรากฐานมาจากแนวคิดการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม ระบบนี้เกิดขึ้นจากความตระหนักว่าการศึกษามีประสิทธิภาพไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการพัฒนาทักษะทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเสริมสร้างทักษะชีวิต การพัฒนาอารมณ์และสังคม ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกันแก่นักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายต่างๆ ในชีวิต ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยิ่งทวีคูณในยุคปัจจุบันที่สังคมมีความซับซ้อนและเต็มไปด้วยความเสี่ยงรอบด้าน ทั้งปัญหายาเสพติด ความรุนแรง และปัญหาสุขภาพจิต การมีระบบดูแลที่เข้มแข็งจึงเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชุดิมา ถาวรแก้ว, 2559) ซึ่งในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จ การใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจและวางแผนการช่วยเหลือถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ข้อมูลที่ครอบคลุมรอบด้านทั้งด้านการเรียน พฤติกรรม สภาพครอบครัว และสุขภาพ ช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถวิเคราะห์และเข้าใจปัญหาของนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง

นำไปสู่การออกแบบแนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของนักเรียนแต่ละคน (ประสิทธิ์ เรืองแสงอร่าม, 2560) นอกจากนี้ การใช้ข้อมูลยังช่วยในการติดตามพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และประเมินผลการช่วยเหลือได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาวิธีการดูแลนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการใช้ข้อมูลในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการพัฒนารูปแบบ THAIRATH+ ซึ่งเกิดขึ้นจากการตระหนักถึงความจำเป็นในการยกระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความซับซ้อนของบริบทการศึกษาในปัจจุบัน โมเดลนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นจากแนวคิดที่ว่าจัดการข้อมูลที่สามารถช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องเข้าถึงความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น โดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรวบรวม จัดเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นฐานในการวางแผนและตัดสินใจอย่างแม่นยำ แนวคิดนี้มีที่มาจากการศึกษาประสบการณ์และความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในต่างประเทศ รวมถึงการปรับใช้ทฤษฎีการใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-Based Learning) ที่เน้นการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและแก้ปัญหา นอกจากนี้ THAIRATH+ ยังมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของครูให้สามารถใช้งานข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการวิเคราะห์ วางแผน และดำเนินการช่วยเหลือ ทำให้การดูแลนักเรียนเป็นไปอย่างตรงจุดและตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะบุคคลได้ดียิ่งขึ้น การบูรณาการระหว่างเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะของครู และการใช้ข้อมูลเชิงระบบ ทำให้ THAIRATH+ เป็นโมเดลที่สามารถปรับตัวและสร้างประโยชน์ในบริบทที่มีความหลากหลายและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

หัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งของ THAIRATH+ มุ่งเน้นการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและยั่งยืนผ่านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน ระบบนิเวศการเรียนรู้นี้ช่วยเชื่อมโยงทรัพยากรและข้อมูลระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านวิชาการ การพัฒนาสังคม และทักษะชีวิต นอกจากนี้ยังปลูกฝังวัฒนธรรมของการช่วยเหลือและการเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียน เสริมสร้างความสามารถในการดูแลตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นของนักเรียน พร้อมส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและวิธีการสอนที่ทันสมัยเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับทักษะในศตวรรษที่ 21 ระบบนี้ยังสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านการสร้างความอยากรู้อยากเห็นและการพัฒนาตนเองในระยะยาว ทำให้ THAIRATH+ ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือพัฒนานักเรียน แต่ยังสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับความร่วมมือและความก้าวหน้าของชุมชนในภาพรวม

ท้ายที่สุด THAIRATH+ มุ่งหวังที่จะสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน โดยใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดูแลช่วยเหลือและการพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ บทความวิชาการนี้จะกล่าวถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบริบทของการศึกษาไทย เริ่มจากการอธิบายแนวคิดหลักของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พร้อมทั้งนำเสนอการผสมผสานกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) เข้ากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีโครงสร้าง โดยเน้นการบูรณาการ

แนวคิดทฤษฎีการใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-Based Learning) และแนวคิดทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ในการออกแบบกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังจะเจาะลึกถึงกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน พร้อมนำเสนอรูปแบบการดำเนินงานของ THAIRATH+ ที่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) เพื่อเป็นตัวอย่างของการประยุกต์ใช้ระบบที่ครอบคลุมและยั่งยืนในการพัฒนานักเรียนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและพร้อมเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบริบทการศึกษาไทย

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบริบทการศึกษาไทยได้รับการพัฒนาและนำมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 โดยเป็นความร่วมมือระหว่างกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ระบบนี้มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน พฤติกรรม และสุขภาพจิต โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการดูแลและพัฒนานักเรียนให้เติบโตอย่างสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

ระบบนี้ประกอบไปด้วยกระบวนการสำคัญ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ แต่ละขั้นตอนเหล่านี้มีความสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการจัดการปัญหาที่นักเรียนอาจเผชิญ โดยการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นจุดเริ่มต้นที่ครูต้องทำความเข้าใจนักเรียนแต่ละคนอย่างละเอียด ผ่านการสังเกตและการเก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบการคัดกรองนักเรียน เพื่อระบุปัญหาและความต้องการพิเศษของนักเรียน จากนั้นจะมีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนผ่านกิจกรรมและการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหา ระบบจะเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เหมาะสมหากปัญหานั้นซับซ้อนหรือเกินขอบเขตที่โรงเรียนสามารถจัดการได้ (พิสมัย ขวัญมา และคณะ, 2564)

แนวคิดเรื่องการบูรณาการข้อมูลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการบูรณาการข้อมูลหมายถึงการนำข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น ข้อมูลการเรียน พฤติกรรม สุขภาพ และสภาพแวดล้อมทางครอบครัว มาวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ครอบคลุมและลึกซึ้งเกี่ยวกับสถานการณ์ของนักเรียนแต่ละคน การบูรณาการข้อมูลนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถทำความเข้าใจนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น แต่ยังช่วยในการวางแผนและการตัดสินใจที่แม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย การใช้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม และสุขภาพ ช่วยให้สามารถวางแผนการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนแต่ละคนอย่างแท้จริง (สาธิต ทรัพย์รวงทอง และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง, 2563)

เทคโนโลยีสารสนเทศได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการข้อมูลที่เกิดจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วยให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการเข้าถึงข้อมูลทำได้ง่ายและรวดเร็วมากขึ้น ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ระบบ

ปัญหาและให้การช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทำให้สามารถวางแผนและดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การใช้เทคโนโลยีในการจัดการข้อมูลยังช่วยในการวางแผนเชิงป้องกัน โดยการวิเคราะห์แนวโน้มและปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อนักเรียน ทำให้สามารถเตรียมความพร้อมและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ล่วงหน้า (สารธร ทรัพย์รวงทอง และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง, 2563)

นอกจากการบูรณาการข้อมูลแล้ว กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) หรือ วงจรเดมมิง ก็เป็นอีกหนึ่งแนวคิดที่สำคัญที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน วงจร PDCA เป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการวางแผน (Plan) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ครูและผู้เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลที่เป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายและวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากนั้นดำเนินการตามแผนที่วางไว้ (Do) ติดตามและประเมินผลการช่วยเหลือ (Check) และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Act) การนำวงจร PDCA มาใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ได้อย่างเหมาะสม (อ๊อต โนนกระยอม และคณะ, 2559)

โดยสรุป ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบริบทการศึกษาไทยที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างรอบด้านและครบถ้วน แนวคิดการบูรณาการข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้การดูแลนักเรียนทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งกระบวนการ PDCA ที่ช่วยให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ทั้งหมดนี้ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพและพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในอนาคตได้อย่างมั่นคง

แนวคิดหลักของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมุ่งเน้นที่การพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม (Holistic Development) ซึ่งหมายถึงการดูแลนักเรียนในทุกด้านของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน สุขภาพจิต พฤติกรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม การดูแลแบบองค์รวมนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนจะเติบโตเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยที่ครู ผู้ปกครอง และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและเอื้อต่อการพัฒนาของนักเรียน

กระบวนการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ 5 ขั้นตอนที่ทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ (นัฏพันธ์ ดิศเจริญ, 2565) ได้แก่

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนแรกในการดูแลนักเรียนคือการทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องสังเกตและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคนอย่างละเอียด รวมถึงข้อมูลทางวิชาการ พฤติกรรม สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ข้อมูลเหล่านี้จะ

ช่วยให้ครูสามารถเข้าใจความต้องการเฉพาะบุคคลของนักเรียนแต่ละคนและสามารถวางแผนการดูแลที่เหมาะสมได้

2. การคัดกรองนักเรียน หลังจากที่ได้ทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการคัดกรองนักเรียนเพื่อระบุปัญหาและความต้องการพิเศษของนักเรียน วิธีการคัดกรองอาจรวมถึงการใช้แบบประเมิน การทดสอบทางวิชาการ หรือการสังเกตพฤติกรรม การคัดกรองนี้ช่วยให้ครูสามารถแยกแยะนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมหรือมีปัญหาที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เมื่อได้ข้อมูลจากการคัดกรองแล้ว ครูและผู้เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความต้องการเฉพาะบุคคล กิจกรรมการสอนและการดูแลในขั้นตอนนี้จะเน้นที่การพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ อารมณ์ และสังคม โดยใช้วิธีการและสื่อที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานี้อาจรวมถึงการจัดกิจกรรมพิเศษ การแนะแนว และการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือขั้นตอนที่มุ่งเน้นการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต ครูและผู้เกี่ยวข้องต้องใช้ข้อมูลจากการคัดกรองและการประเมินผลเพื่อวางแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหามักรวมถึงการปรับวิธีการสอน การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา หรือการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้

5. การส่งต่อ ในบางกรณีที่ปัญหาของนักเรียนมีความซับซ้อนและเกินกว่าที่โรงเรียนจะสามารถจัดการได้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เหมาะสม เช่น ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา แพทย์ หรือหน่วยงานสังคมสงเคราะห์ การส่งต่อเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อน

กระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA (Plan-Do-Check-Act) กับ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เป็นเครื่องมือที่ทรงพลังในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในบริบทของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระบวนการนี้ช่วยให้การพัฒนาระบบเป็นไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจว่านักเรียนจะได้รับการดูแลและพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ดังนี้

การวางแผน (Plan) ในขั้นตอนการวางแผน ครูและผู้เกี่ยวข้องจะต้องรวบรวมและบูรณาการข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง เช่น ข้อมูลการเรียน ผลการทดสอบ สภาพแวดล้อมทางครอบครัว สุขภาพจิต และพฤติกรรมของนักเรียน ข้อมูลเหล่านี้จะถูกนำมาใช้เป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายและวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การวางแผนที่มีประสิทธิภาพต้องมีความละเอียดและครอบคลุมทุกด้านของการพัฒนานักเรียน เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนแต่ละคนจะได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการเฉพาะบุคคล เช่น การวางแผนการสอนที่ตอบสนองต่อปัญหาการเรียน การวางแผนการดูแลสุขภาพจิตที่เน้นการป้องกันความเครียด หรือการวางแผนการปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการดูแลนักเรียน

การปฏิบัติ (Do) เมื่อแผนการได้รับการวางไว้แล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการนำแผนไปปฏิบัติจริง ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยมีการใช้ข้อมูลทีวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น หากนักเรียนมีปัญหาการเรียน ครูอาจต้องปรับวิธีการสอนหรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้น หรือหากนักเรียนมีปัญหาด้านพฤติกรรม ครูและผู้ปกครองอาจต้องร่วมมือกันในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสม การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

การตรวจสอบ (Check) หลังจากดำเนินการตามแผนแล้ว ขั้นตอนการตรวจสอบเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถติดตามและประเมินผลการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ในขั้นตอนนี้ ข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติจริงจะถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อดูว่าผลลัพธ์เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ การตรวจสอบอาจรวมถึงการทบทวนผลการเรียนของนักเรียน การสังเกตพฤติกรรม หรือการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองเพื่อประเมินความพึงพอใจและประสิทธิภาพของการช่วยเหลือ หากพบว่ามีปัญหาหรือผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ขั้นตอนนี้จะเป็นโอกาสในการระบุปัญหาและหาสาเหตุที่แท้จริง เพื่อที่จะนำไปสู่การปรับปรุงในขั้นตอนต่อไป

การปรับปรุง (Act) ขั้นตอนสุดท้ายในวงจร PDCA คือการปรับปรุง ซึ่งเป็นการนำผลการตรวจสอบมาใช้ในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การปรับปรุงอาจหมายถึงการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน การปรับแผนการดูแลสุขภาพจิต การแก้ไขปัญหการสื่อสารกับผู้ปกครอง หรือการพัฒนากระบวนการตรวจสอบให้ละเอียดและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น จุดมุ่งหมายของการปรับปรุงคือการสร้างการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน โดยทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายและซับซ้อนของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การผสมผสาน PDCA กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การผสมผสานวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) เข้ากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างความเป็นระบบในการจัดการและพัฒนาการดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง วงจร PDCA เป็นเครื่องมือที่มีความยืดหยุ่นและสามารถนำมาปรับใช้ในหลายบริบท โดยเฉพาะในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้องการความเอาใจใส่และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด (ณัฐนิชา ห้องกระจก, 2562)

การสร้างกระบวนการที่เป็นระบบ การนำวงจร PDCA มาใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วยให้เกิดกระบวนการที่เป็นระบบตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ และการปรับปรุง กระบวนการที่เป็นระบบนี้ช่วยให้การทำงานของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนและสามารถติดตามความก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่อง (บุปผาชาติ เข้มวิชัย, 2558) ตัวอย่างเช่น ในการวางแผน ครูจะต้องทำความเข้าใจและวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนที่จะกำหนดวิธีการดูแลและพัฒนานักเรียน จากนั้น

ดำเนินการตามแผนที่วางไว้และติดตามผลลัพธ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการดูแลและการสอนตามสถานการณ์จริงได้อย่างทันท่วงที (โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ, 2560)

การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง วงจร PDCA ช่วยให้กระบวนการติดตามและประเมินผลในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การตรวจสอบและประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในการวิเคราะห์ว่าการดำเนินการตามแผนที่วางไว้นั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่ และหากไม่บรรลุเป้าหมาย การตรวจสอบนี้จะช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถระบุปัญหาและหาวิธีปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว การประเมินผลอย่างต่อเนื่องนี้ทำให้การดูแลนักเรียนเป็นไปตามความต้องการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิฑูรย์ แก้วใหญ่, 2565)

การปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที เมื่อมีการติดตามและประเมินผลตามกระบวนการ PDCA ครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถรับรู้ถึงปัญหาหรือข้อบกพร่องในการดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้สามารถปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างทันท่วงที ตัวอย่างเช่น หากพบว่าวิธีการดูแลนักเรียนบางประการไม่เหมาะสม ครูสามารถปรับเปลี่ยนแผนการดูแลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนได้ทันที การปรับปรุงที่ทันท่วงทีนี้ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาลุกลามและทำให้นักเรียนได้รับการดูแลที่ดีขึ้น (อิติณตดา สิงห์แก้ว, 2562)

สร้างพื้นฐานการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างเต็มที่ เมื่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้วงจร PDCA สามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวตามสถานการณ์ นักเรียนจะได้รับการดูแลที่สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะบุคคล ทำให้พวกเขาสามารถพัฒนาศักยภาพทั้งทางวิชาการ อารมณ์ สังคม และจิตใจได้อย่างเต็มที่ นักเรียนที่ได้รับการดูแลที่ดีจะมีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายทางการเรียนและชีวิตในอนาคต ทำให้พวกเขาเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถมีบทบาทสำคัญในสังคมได้อย่างเต็มที่ (บุปผาชาติ เข้มวิชัย, 2558)

การผสมวงจร PDCA เข้ากับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นแนวทางที่ช่วยเสริมสร้างความมีประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น และความต่อเนื่องในการดูแลนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและพร้อมที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

แนวคิดทฤษฎีการใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-Based Learning)

แนวคิด "การใช้ข้อมูลเป็นฐาน" หรือ Data-Based Learning เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญในยุคดิจิทัลและการศึกษาสมัยใหม่ ที่มุ่งเน้นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากหลากหลายแหล่งมาใช้ในการตัดสินใจ การวางแผน และการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดนี้สอดคล้องกับการพัฒนานโยบายทางการศึกษาที่เน้นการบริหารจัดการด้วยข้อมูลจริงที่สามารถวัดผลได้ (Evidence-Based Decision Making) โดยการใช้ข้อมูลในบริบทนี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะข้อมูลด้านการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ พฤติกรรมนักเรียน สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว รวมถึงข้อมูลด้านสุขภาพจิตและสุขภาพกาย (มัตติกา ภาลี, 2566)

หลักการของ Data-Based Learning ประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำผลลัพธ์จากการวิเคราะห์มาใช้ในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ซึ่งข้อมูลที่น่ามาใช้อาจเป็นได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น คะแนนการสอบ ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสะท้อนผลจากการประชุมกลุ่มย่อย ประโยชน์ของ Data-Based Learning ได้แก่ การช่วยให้ครูและผู้บริหารสามารถระบุปัญหาและความต้องการของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ ส่งผลให้การออกแบบและปรับปรุงแผนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้ในการติดตามและประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในระยะยาว ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างทันเวลา นอกจากนี้ ทฤษฎีนี้ยังสนับสนุนการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Personalized Learning) โดยการใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินรายบุคคลมาสร้างแผนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ซึ่งช่วยให้การสอนเป็นไปอย่างยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของนักเรียน การใช้ข้อมูลเป็นฐานยังช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเรียนรู้มากขึ้น โดยให้นักเรียนมีโอกาสได้เห็นข้อมูลผลการเรียนรู้ของตนเองและนำไปปรับปรุงพัฒนาตนเองต่อไป ซึ่งความท้าทายของการใช้ Data-Based Learning คือการจัดการกับข้อมูลจำนวนมากที่ต้องมีการวิเคราะห์อย่างถูกต้องและแม่นยำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

โดยสรุป การใช้ข้อมูลเป็นฐานในกระบวนการเรียนการสอนเป็นการนำเสนอวิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์และเชิงระบบในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งมุ่งหวังให้การจัดการเรียนรู้มีความแม่นยำ ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนในทุกระดับ

แนวคิดทฤษฎีระบบ (Systems Theory)

เป็นกรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษาว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในระบบทำงานร่วมกันอย่างไรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทฤษฎีนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหลายสาขาวิชา เช่น วิศวกรรมศาสตร์ การจัดการ การศึกษา และสังคมศาสตร์ โดยการมองระบบเป็นองค์รวมและการทำงานร่วมกันขององค์ประกอบต่าง ๆ

ทฤษฎีระบบเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจและจัดการกับระบบ ที่ซับซ้อนในโลกปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านธุรกิจ การศึกษา หรือแม้แต่ในชีวิตประจำวัน ทฤษฎีนี้มองว่าทุกสิ่งล้วนเป็นส่วนหนึ่งของระบบที่ใหญ่กว่า และแต่ละระบบก็ประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำงานประสานกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม การเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยให้เราสามารถวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ภายในระบบและกับสภาพแวดล้อมภายนอก (กัญชพร คำทอง, 2563) โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ระบบ (System) ระบบหมายถึงการรวมตัวของส่วนประกอบหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ระบบอาจเป็นสิ่งที่จับต้องได้ เช่น เครื่องจักร หรือเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ เช่น ระบบการศึกษา

2. องค์ประกอบของระบบ (Components) ระบบประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่ทำงานร่วมกัน แต่ ละองค์ประกอบมีหน้าที่และบทบาทเฉพาะเจาะจงในการสนับสนุนการทำงานของระบบโดยรวม เช่น ในระบบ การศึกษา องค์ประกอบอาจรวมถึงครู นักเรียน เนื้อหาการเรียนรู้ และโครงสร้างพื้นฐาน

3. การป้อนเข้า (Input) การป้อนเข้าเป็นทรัพยากร ข้อมูล หรือปัจจัยที่ระบบได้รับจากสภาพแวดล้อม ภายนอก เพื่อใช้ในการดำเนินงาน เช่น ในระบบการศึกษา การป้อนเข้าอาจเป็นนักเรียน งบประมาณ และ นโยบายการศึกษา

4. การประมวลผล (Process) การประมวลผลเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในระบบเพื่อแปลงการ ป้อนเข้าให้กลายเป็นผลผลิต (Output) เช่น การสอน การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในระบบ การศึกษา

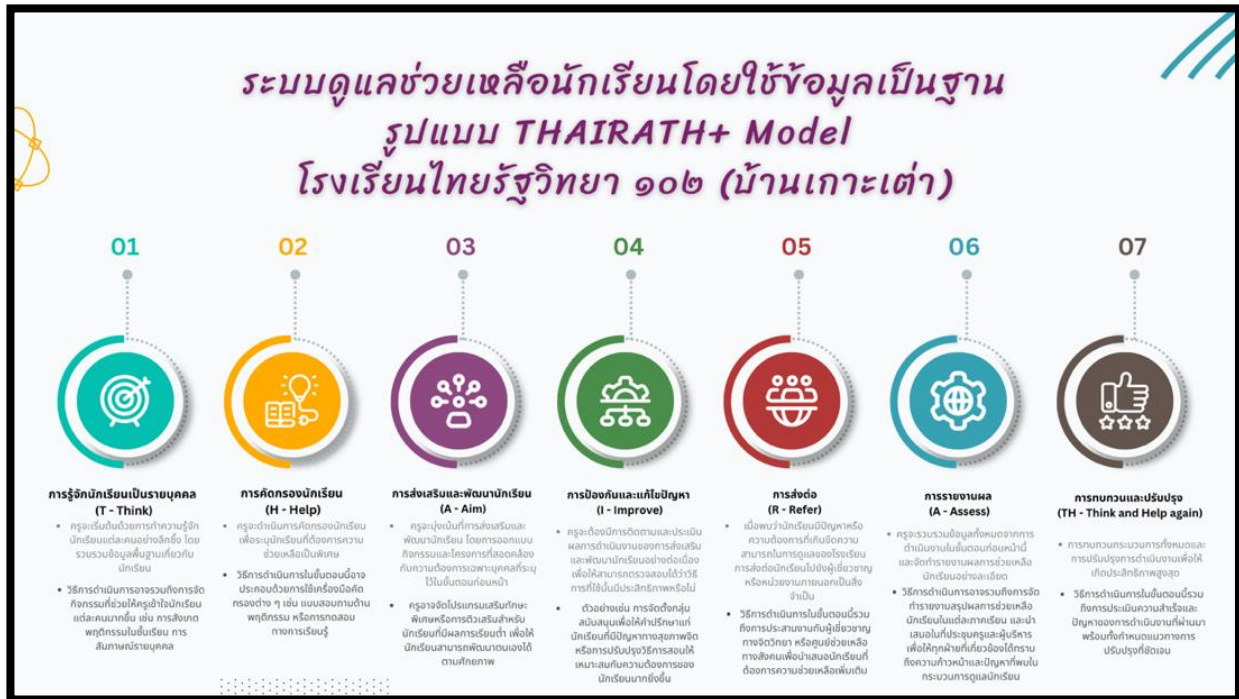
5. ผลผลิต (Output) ผลผลิตคือผลลัพธ์ที่ระบบส่งออกไปยังสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ในระบบ การศึกษา ผลผลิตอาจเป็นนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา ความรู้และทักษะที่พวกเขาได้รับ หรือผลงานวิจัยต่าง ๆ

6. ข้อเสนอแนะ (Feedback) ข้อเสนอแนะเป็นข้อมูลที่ระบบได้รับกลับมาจากสภาพแวดล้อมหลังจาก ที่ส่งออกผลผลิต ข้อมูลนี้ช่วยให้ระบบสามารถปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนการทำงานได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การ ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนหรือความคิดเห็นจากผู้ปกครองในระบบการศึกษา

7. สภาพแวดล้อม (Environment) ระบบไม่ได้ทำงานอยู่ลำพัง แต่ต้องทำงานร่วมกับสภาพแวดล้อม ภายนอก ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระบบโดยตรงหรือโดยอ้อม เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

สรุป คือ ระบบประกอบด้วยองค์ประกอบที่ทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยมีกระบวนการรับ ข้อมูลเข้า (input) ประมวลผล และส่งผลลัพธ์ออก (output) ระบบมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก ผ่านการรับข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เพื่อปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ระบบอาจเป็นสิ่งที่จับต้อง ได้หรือจับต้องไม่ได้ และต้องทำงานภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน ของระบบ

กระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน รูปแบบ THAIRATH+ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า)

ภาพที่ 1 กระบวนการระบุจุดแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน รูปแบบ THAIRATH+ Model
โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) ที่มา: นายวรพล ศรีเทพ (2567)

แนวทางการดำเนินงานตามรูปแบบ THAIRATH+ สำหรับโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า)
สามารถแบ่งเป็นแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (T - Think) ในขั้นตอนนี้ ครูจะเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจกับนักเรียนแต่ละคนอย่างลึกซึ้ง โดยรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับนักเรียน เช่น ประวัติครอบครัว ผลการเรียน สุขภาพจิต และพฤติกรรมในโรงเรียน วิธีการดำเนินการอาจรวมถึงการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ครูเข้าใจนักเรียนแต่ละคนมากขึ้น เช่น การสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน การสัมภาษณ์รายบุคคล และการใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินความต้องการและปัญหาของนักเรียน ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนนี้จะเป็นฐานสำคัญในการวางแผนการดูแลและพัฒนาการเรียนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน (H - Help) หลังจากที่ได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว ครูจะดำเนินการคัดกรองนักเรียนเพื่อระบุนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ วิธีการดำเนินการในขั้นตอนนี้ อาจประกอบด้วยการใช้เครื่องมือคัดกรองต่าง ๆ เช่น แบบสอบถามด้านพฤติกรรม หรือการทดสอบทางการเรียนรู้ เพื่อระบุนักเรียนที่มีความเสี่ยงในการเรียนหรือพฤติกรรมที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (A - Aim) เมื่อผ่านการคัดกรองแล้ว ครูจะมุ่งเน้นที่การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยการออกแบบกิจกรรมและโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการเฉพาะบุคคลที่ระบุไว้ในขั้นตอนก่อนหน้านี้ กิจกรรมเหล่านี้อาจรวมถึงการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) หรือการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ (Experiential Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะและศักยภาพของนักเรียนให้เต็มที่

ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญา (I - Improve) ในขั้นตอนนี้ ครูจะต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่าวิธีการที่ใช้นั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ หากพบว่ามีปัญหาหรือวิธีการใดที่ไม่เหมาะสม ครูจะต้องปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการช่วยเหลือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งกลุ่มสนับสนุนเพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต หรือการปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

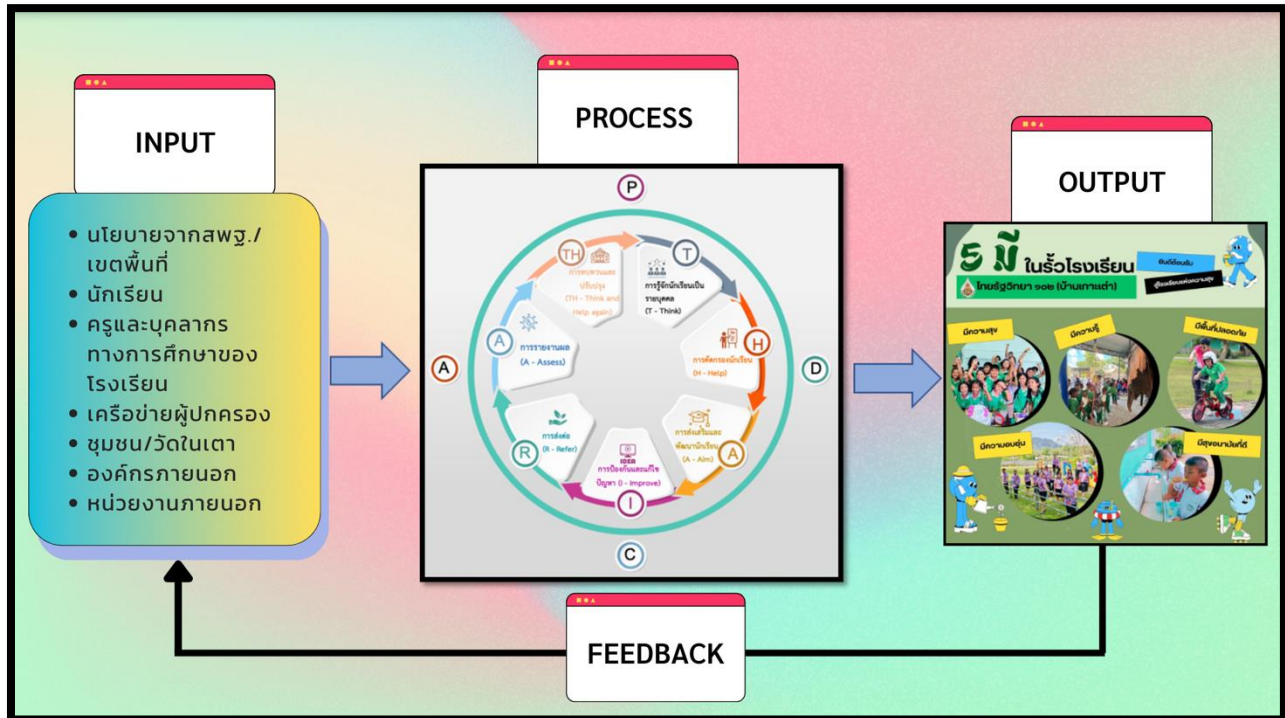
ขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อ (R - Refer) เมื่อพบว่านักเรียนมีปัญหาหรือความต้องการที่เกินขีดความสามารถในการดูแลของโรงเรียน การส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานภายนอกเป็นสิ่งจำเป็น วิธีการดำเนินการในขั้นตอนนี้รวมถึงการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยา หรือศูนย์ช่วยเหลือทางสังคม เพื่อแนะนำนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม นอกจากนี้ ครูยังต้องติดตามผลการส่งต่อเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตน

ขั้นตอนที่ 6 การรายงานผล (A - Assess) ในขั้นตอนนี้ ครูจะรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากการดำเนินงานในขั้นตอนก่อนหน้านี้ และจัดทำรายงานผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างละเอียด วิธีการดำเนินการอาจรวมถึงการจัดทำรายงานสรุปผลการช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละภาคเรียน และนำเสนอในที่ประชุมครูและผู้บริหาร เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาที่พบในกระบวนการดูแลนักเรียน

ขั้นตอนที่ 7 การทบทวนและปรับปรุง (TH - Think and Help again) ขั้นตอนสุดท้ายคือการทบทวนกระบวนการทั้งหมดและการปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด วิธีการดำเนินการในขั้นตอนนี้รวมถึงการประเมินความสำเร็จและปัญหาของการดำเนินงานที่ผ่านมา พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการปรับปรุงที่ชัดเจน การนำเสนอแผนการปรับปรุงในที่ประชุมครูและจัดอบรมให้กับครูและบุคลากร เพื่อให้เข้าใจในแนวทางใหม่ ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินงานในรอบถัดไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า)

กรอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) ภายใต้อทฤษฎีระบบ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 กรอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า)

ที่มา: ผู้เขียนบทความ ควรระบุชื่อ พ.ศ.

กรอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) ภายใต้อทฤษฎีระบบ สามารถขยายความได้ดังนี้

1. INPUT

องค์ประกอบทรัพยากรนำเ้าของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน THAIRATH+ ประกอบด้วยนโยบายจาก สพฐ. และเขตพื้นที่การศึกษา นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ครูและบุคลากรทางการศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนและวัดในพื้นที่ รวมถึงองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนทรัพยากร ข้อมูล และความร่วมมือต่างๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. PROCESS

กระบวนการดำเนินงานภายใต้ THAIRATH+ มี 7 ขั้นตอนหลัก: 1) รู้จักนักเรียนรายบุคคล (Think) 2) คัดกรองนักเรียน (Help) 3) ส่งเสริมและพัฒนา (Aim) 4) ป้องกันและแก้ไขปัญห (Improve) 5) ส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ (Refer) 6) ประเมินผลและรายงาน (Assess) และ 7) ทบทวนและปรับปรุง (Think and Help again) กระบวนการนี้มุ่งเน้นการดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การเก็บข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา พัฒนาศักยภาพ จนถึงการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

3. OUTPUT

ผลลัพธ์จาก THAIRATH+ คือการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็น "นักเรียนไทยรัฐ" ที่มีคุณสมบัติของพลเมืองที่ดี โดยนักเรียนได้รับการดูแลแบบองค์รวม มีสุขภาพจิตและอารมณ์ที่สมดุล มีความสุขในการเรียนรู้ มีทักษะจำเป็นสำหรับชีวิต ได้รับการปกป้องจากความเสี่ยงต่างๆ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ทั้งหมดนี้มุ่งสร้างนักเรียนที่มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

4. FEEDBACK

กระบวนการป้อนกลับภายในระบบ THAIRATH+ มีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและสามารถปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การป้อนกลับนี้มาจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การประเมินผล การประชุม การทำวิจัย และการทบทวนกระบวนการ โดยข้อมูลที่ได้รับจากการป้อนกลับจะถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอน TH - Think and Help again เพื่อให้การดำเนินงานในอนาคตมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและทุกภาคส่วนได้ดียิ่งขึ้น

กรอบการดำเนินงานที่นำเสนอเน้นความเชื่อมโยงและการประสานงานระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืนและครอบคลุมทุกด้าน เห็นได้ว่า THAIRATH+ Model ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) จึงเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการดูแลและพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนทุกคนจะได้รับการสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ในทุกด้าน

บทสรุป

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) ได้นำ THAIRATH+ มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกด้านของการพัฒนาการ โดยเฉพาะในบริบทที่มีความท้าทายเฉพาะ เช่น ปัญหาภาวะทุพโภชนาการและความเสี่ยงด้านสังคม โมเดลนี้ได้ผสมผสานแนวคิดระบบนิเวศการเรียนรู้มาเป็นหลักสำคัญ โดยเน้นการบูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อสร้างเครือข่ายการสนับสนุนที่เข้มแข็งและยั่งยืน การใช้ข้อมูลเป็นฐานช่วยให้ครูและผู้เกี่ยวข้องสามารถวิเคราะห์และวางแผนการช่วยเหลือได้อย่างตรงจุด พร้อมผสมผสานการใช้เทคโนโลยีเพื่อเก็บรักษาข้อมูลและนำมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ โมเดลนี้ดำเนินงานตามแนวคิดใหม่ที่มีขั้นตอนชัดเจน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (T - Think) ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน (H - Help) ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (A - Aim) ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา (I - Improve) ขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อ (R - Refer) ขั้นตอนที่ 6 การรายงานผล (A - Assess) และขั้นตอนที่ 7 การทบทวนและปรับปรุง (TH - Think and Help again) นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่องผ่านการป้อนกลับจากผู้เกี่ยวข้อง ทำให้ระบบนี้สามารถตอบสนองความต้องการและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาทักษะครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการจัดอบรมและพัฒนาทักษะครูในด้านการใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการดำเนินงาน THAIRATH+ เพื่อให้ครูสามารถใช้เครื่องมือเหล่านี้ในการวิเคราะห์และวางแผนการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โรงเรียนควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครองมากขึ้น โดยจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างทุกภาคส่วน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและครอบคลุม
3. การปรับปรุงระบบการป้อนกลับ ควรมีการพัฒนากระบวนการป้อนกลับที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากขึ้น เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน ซึ่งจะช่วยในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม
4. การขยายผลและเผยแพร่ หากโมเดลนี้ประสบความสำเร็จในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) ควรมีการขยายผลและเผยแพร่แนวทางการดำเนินงานไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในประเทศไทยมีความเข้มแข็งและมีมาตรฐานที่ชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญชพร คำทอง. (2563). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(3), 446-460.
- ชุติมา ถาวรแก้ว. (2559). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต นักเรียนของสถานศึกษาในจังหวัดปทุมธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัฐนิชา ห้องกระจก. (2562). แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.
- ธิดินันดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- ณัฐพันธ์ ดิศเจริญ. (2565). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. *วารสาร Journal of Modern Learning Development*, 7(3), 321-335.

- บุปผาชาติ เข็มวิชัย. (2558). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแม่ต๋อม อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ประสิทธิ์ เรืองแสงอร่าม. (2560). คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พิสมัย ขวัญมา, ธนวิน ทองแพง และประยูร อัมสวาส. (2564). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มัตติกา ชาติ. (2566). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูยุคดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สำนักงานศึกษาธิการภาค 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ. (2560). รายงานการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปีการศึกษา 2560. เอกสารอัดเนา.
- วิฑูรย์ แก้วใหญ่. (2565). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้เรียน “A GOOD LIFE MODEL” โรงเรียนครุสภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3.
- สาธิต ทรัพย์รวงทอง และวราภรณ์ ทรัพย์รวงทอง. (2563). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 8 (5), 1765-1771.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แบบรายงานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนวัดมาบข่า. โรงเรียนวัดมาบข่า. 4-7
- อ็อต โนนกระยอม, เชิดเกียรติ กุลบุตร และเกรียงศักดิ์ สร้อยสุวรรณ. (2559). รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิต นักศึกษาสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน. วารสารธรรมทัศน์, 16(3), 15-25.

การศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) ในบทเรียน เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ไกรวิทย์ สุขวิน

โรงเรียนสะบาย้อยวิทยา, 0620507767, kraiwit@sabayoi.ac.th

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, 0620507767, kraiwit@sabayoi.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้; วิจัยเป็นฐาน; พฤติกรรมการฟังดนตรี วันที่รับบทความ: 25 มีนาคม 2568 วันที่แก้ไข: 6 พฤษภาคม 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 8 พฤษภาคม 2568	งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน และเพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ ประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสะบาย้อยวิทยา ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมดนตรีเพื่อชีวิตประจำวัน (ศ32211) เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยใช้วิจัยเป็นฐาน และแบบทดสอบหลังเรียนแบบคำถามปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเป็นตัวดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ แล้วลำดับการจัดการเรียนรู้เป็น 4 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 การอธิบายเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับการฟังดนตรี กระบวนการวิจัย ครั้งที่ 2 ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มเพื่อลงพื้นที่สำรวจ ครั้งที่ 3 นักเรียนร่วมกันสรุปผลและนำเสนอ ครั้งที่ 4 ทำแบบทดสอบความเข้าใจของบทเรียน แต่ละครั้งใช้เวลา 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ในส่วนของผลลัพธ์การเรียนรู้จากการทำแบบทดสอบ พบว่า หลังจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน นักเรียนมีความเข้าใจในกระบวนการ/ขั้นตอนการค้นหาคำตอบด้วยการวิจัยมากขึ้น สามารถเรียงลำดับการเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ รู้จักการจัดการปัญหาในการแบ่งงานกันทำ เพื่อประสิทธิภาพของการสำรวจ ทั้งยังได้ฝึกทักษะอื่น กล่าวคือ ความกล้า การคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การบริหารเวลา รวมถึงความรับผิดชอบ โดยสรุปได้เป็นผลลัพธ์ 5S ประกอบด้วย S (Search), S (Share), S (Spread), S (Straight) และ S (Skills)

A Study of the Learning Management Process with Research-based Learning (RBL) in the Lesson on the Survey of Music Listening Behavior of Students at Sabayoiwittaya School for Mathayom 5

Kraiwit Sukwin

Sabayoiwittaya School, Tel. 0620507767, Email: kraiwit@sabayoi.ac.th
Corresponding author, Tel. 0620507767, Email: kraiwit@sabayoi.ac.th

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i> Keywords: Learning Management; Research Based; Music Listening Behavior <i>Received: 25 March 2025</i> <i>Revised: 6 May 2025</i> <i>Accepted: 8 May 2025</i>	This research aimed to develop a lesson plan on the survey of music listening behavior of students in Sabayoiwittaya School with research-based learning and to study the learning outcomes of the research-based learning in learning management. The study population was 30 Mathayom 5 students of Sabayoiwittaya School in the second semester of the academic year 2024 who registered in the additional course Music for Daily Life. The research instruments consisted of a lesson plan developed with research as a base and an open-ended post-test. The research findings were that the development of a lesson plan with research as a base, The researcher used the research process as a guideline for organizing learning activities. The learning management sequence was 4 times: Time 1: explaining the lesson content about listening to music, research process; Time 2: having students divide into groups to conduct field surveys; Time 3: students summarized the results and presented them together; and Time 4: students took a test on understanding the lesson. Each time, it took 2 periods, 50 minutes per period. In terms of learning outcomes from the test, it was found that after organizing learning with research-based learning, students had a better understanding of the process/steps of finding answers through research, were able to prioritize access to groups of informants, and knew how to problem-solve in share the work, for the efficiency of the survey. It also trains other skills, Expressiveness, analytical and creative thinking, teamwork, communication, time management, and responsibility. The results can be summarized as 5S, consisting of S (Search), S (Share), S (Spread), S (Straight), and S (Skills).

บทนำ

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งผลลัพธ์ทางการเรียนทั้งเชิงวิชาการและทักษะปฏิบัติของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรใช้กระบวนการที่เอื้อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตัวเอง รู้จักวิธีการสืบค้น ค้นคว้า และหาคำตอบในเรื่องที่ตนสนใจ ในส่วนครูผู้สอนมีหน้าที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องในกระบวนการที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน (ประหยัด พิมพา, 2561) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง หรือจากผู้สอนสู่ผู้เรียน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในสาระต่าง ๆ สมฤทธิ์ผล ผู้ที่รับความรู้นั้นจะต้องได้รับความรู้อย่างแท้จริง ด้วยวิธีการที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน หนึ่งในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถรับความรู้นั้นได้และสามารถเห็นผลได้อย่างรูปธรรม คือ การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by Doing) ซึ่งการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทักษะที่จำเป็นในบทเรียน สร้างประสบการณ์จากเนื้อหาสาระวิชา เป็นส่วนช่วยส่งเสริมความเข้าใจในบทเรียนนั้นยิ่งขึ้น (Boser, 2020)

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning) เป็นหนึ่งในวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้โดยการกระทำ ดังที่ พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ (2560) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 นักเรียนจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการเผชิญสถานการณ์ นำไปสู่การคิด วิเคราะห์ สร้างความรู้ที่ตกผลึกเป็นของตนเอง เช่นเดียวกับ เคียงขวัญ ดงภักดี และฉลอง พันธจันทร์ (2559) มณฑา ชุ่มสุคนธ์ และนิลมนิพิทักษ์ (2559) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานไปใช้ในการสอน ซึ่งได้ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้เป็นที่น่าพึงพอใจ นักเรียนมีความเข้าใจบทเรียนที่สอนเนื่องด้วยได้ลงมือปฏิบัติจริง จึงกล่าวได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวถึงนี้ เป็นที่น่าสนใจอีกรูปแบบหนึ่งในการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ทั้งยังสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนักเรียนจะได้รับประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่เรียนรู้ตามสภาพจริง (อาณัติ วงศ์จำปา และปรณชัย สุพัฒน์, 2561)

โรงเรียนสละบ้าย้อยวิทยาเป็นโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงมีการเปิดรายวิชาต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน หนึ่งในนั้นคือรายวิชาดนตรีเพื่อชีวิตประจำวัน รหัส ศ32211 จัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจดนตรีรอบตัว ทั้งในครอบครัว ชุมชน หรือแม้กระทั่งในโรงเรียน เนื้อหารายวิชาเปิดกว้างให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในประเด็นที่สนใจ ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ ด้วยที่รายวิชานี้มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ดนตรีที่แวดล้อมตัวเอง ผู้สอนจึงต้องหากวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เหมาะสมในการเรียน

ด้วยเหตุข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานสำหรับการจัดการเรียนรู้ในบทเรียนรายวิชาดนตรีเพื่อชีวิตประจำวัน รหัส ศ32211 เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมทางดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสละบ้าย้อยวิทยา ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับนักเรียนวิชาดนตรี ที่สามารถลงมือปฏิบัติในการสำรวจข้อมูลด้วยกระบวนการการวิจัยได้ นักเรียนจึงจะได้เรียนรู้กระบวนการที่จำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ มีการวางแผนงาน ลงมือปฏิบัติ กระทั่งสรุปและอภิปรายผลจากการสำรวจ สร้างเป็นความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยยึดระเบียบขั้นตอนเพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน โดยเป็นนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมดนตรี ชื่อวิชาดนตรีเพื่อชีวิตประจำวัน รหัสวิชา ศ32211 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ห้วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสะบาย้อยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยนำกระบวนการวิจัยมาเป็นตัวดำเนินการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการค้นหาคำตอบในประเด็นที่สนใจ กระทั่งสามารถรวบรวม สรุป และอภิปรายเพื่อขยายความรู้เกี่ยวกับผลการเรียนรู้นั้นได้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการใช้แผนการจัดการเรียนรู้เป็น 4 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบเรียน คาบละ 50 นาที

2.2 แบบทดสอบความเข้าใจบทเรียน ในลักษณะข้อคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) โดยสร้างขึ้นบนแพลตฟอร์ม Google Form มีข้อคำถาม 10 ข้อ ได้แก่

- 1) ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการสำรวจ
- 2) กระบวนการแบ่งงานกันทำสำหรับการสำรวจเป็นอย่างไร
- 3) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ ผลที่ได้รับเป็นอย่างไร
- 4) ในการนำเสนอและอภิปรายผล นักเรียนได้นำเสนอประเด็นที่กลุ่มของตนเองได้พบอย่างไร และประเด็นใดที่เป็นประเด็นน่าสนใจ นำมาอภิปรายผลแล้วเป็นอย่างไร
- 5) จากการสำรวจสามารถตอบโจทย์หรือคำถามที่ตั้งไว้ได้หรือไม่
- 6) นักเรียนคาดการณ์/ตั้งความหวังกับการสำรวจครั้งนี้ไว้อย่างไร เพราะเหตุใด
- 7) สิ่งใดเป็นประเด็นท้าทายในการสำรวจ
- 8) ประโยชน์ที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้โดยการสำรวจตามสภาพจริง
- 9) หากต้องการต่อยอดผลการวิจัย นักเรียนจะทำอะไร อย่างไร

10) ปัญหาที่พบบั้แต่กระบวนการแรกกระทั่งเสร็จสิ้นทั้งกระบวนการเรียนรู้มีอะไรบ้าง
จงอธิบาย

โดยมีกระบวนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย กล่าวคือ การสำรวจความพร้อมในการเรียนรู้และความสนใจในเนื้อหาบทเรียนของนักเรียน จากนั้นผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียน จากเอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ และอื่น ๆ ศึกษาผลการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม สารการเรียนรู้เนื้อหาการเรียนรู้ในแต่ละคาบเรียน และองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อศึกษาเอกสารแวดล้อมครบถ้วนแล้ว จึงจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ที่มีวิจัยเป็นฐาน จัดทำแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียน เพื่อใช้ในการทดสอบความเข้าใจทั้งในด้านกระบวนการวิจัยและเนื้อหาบทเรียน สร้างแบบประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นวิจัยเป็นฐานและแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนกำหนด เชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในบริบทแวดล้อมเดียวกัน ประเมินค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม ตรวจสอบผลการประเมิน หากมีข้อปรับแก้ให้ปรับแก้ให้เรียบร้อย จากนั้นจึงนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และนำแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนไปใช้ภายหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้ ประเมินผลการเรียนรู้ สรุปผล และบันทึกรายงานการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มประชากร โดยนักเรียนจะเริ่มต้นจากการเรียนรู้และค้นหาความสนใจภายในห้องเรียน แล้วจึงเรียนรู้องค์ความรู้ทางดนตรีที่เกี่ยวข้อง เรียนรู้กระบวนการวิจัยที่จะใช้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล จากนั้นผู้เรียนสร้างแบบเก็บข้อมูลแล้วจึงนำแบบสำรวจลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตนเอง นักเรียนนำเสนอผลที่ได้จากการสำรวจจากนั้นและเพื่อนร่วมชั้นร่วมกันอภิปรายผลที่เกิดขึ้น ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนในแพลตฟอร์ม Google Form รวบรวมคำตอบและประเมินผล โดยสรุปขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล/การดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

3.1 สำรวจความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับประเด็นทางดนตรี เพื่อสร้างกรอบการดำเนินการจัดการเรียนรู้

3.2 ครูผู้สอนศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานและการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3.3 ดำเนินการสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ในสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานและบริบทเชิงพื้นที่

3.4 สร้างแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนบนแพลตฟอร์ม Google Form จำนวน 10 ข้อ ในลักษณะข้อคำถามปลายเปิด

3.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นและแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นและผ่านการประเมินคุณภาพแล้วไปใช้จัดการเรียนการสอนกับนักเรียนกลุ่มประชากร เป็นเวลา 4 ครั้ง ครั้งละ 2 คาบเรียน คาบละ 50 นาที

3.7 เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อประเมินความเข้าใจในบทเรียน

3.8 รวบรวม สรุปผล และอภิปรายผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานกับนักเรียนกลุ่มประชากร โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเป็นเครื่องมือดำเนินการวิจัย นักเรียนจะได้รับการเรียนรู้ตามเนื้อหาและขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้ว ภายหลังเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้จึงประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นนั้นด้วยแบบทดสอบความเข้าใจในบทเรียนลักษณะข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้นักเรียนได้ประมวลความรู้ที่ได้รับตามความเป็นจริง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสบบ้ายอัยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

1.1 ศึกษาบริบทต่าง ๆ ได้แก่ (1) คำอธิบายรายวิชา มีจุดเน้นในเกี่ยวกับการศึกษาองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดนตรีในชีวิตประจำวัน โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (2) ผลการเรียนรู้ โดยใช้ผลการเรียนรู้ที่ 3 การสำรวจพฤติกรรมทางดนตรีของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน (3) สารระสำคัญ คือ การเรียนรู้กระบวนการวิจัย หัวข้อ “สำรวจพฤติกรรมการฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสบบ้ายอัยวิทยา” (4) สารระการเรียนรู้ ได้แก่ กระบวนการวิจัย การสำรวจพฤติกรรม การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผล การอภิปรายผล และพฤติกรรมการฟังดนตรี (5) จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัย (K) นักเรียนสามารถปฏิบัติการวิจัยโดยการสำรวจพฤติกรรมการฟังเพลง (P) และนักเรียนเห็นความสำคัญของดนตรีที่อยู่แวดล้อมในชีวิตประจำวัน (A) (6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ มุ่งมั่นในการทำงาน (7) สมรรถนะสำคัญ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหา (8) ฐานสมรรถนะ 6 คือ สมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม (9) ทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะในการคิดวิเคราะห์และความร่วมมือ (10) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความมีเหตุผลและความรู้คู่คุณธรรม (11) เป้าหมายด้านเด็กและคนรุ่นใหม่จังหวัดสงขลา (12) ชิ้นงาน/ภาระงานรวบยอด ได้แก่ การสร้างแบบสำรวจ การลงพื้นที่สำรวจ การนำเสนอการตอบแบบทดสอบ ตลอดจน (13) การประเมินระหว่างจัดกิจกรรม

1.2 การวางแผนเนื้อหาที่สอนและระยะเวลาที่สอน ได้แก่ (1) แผนเนื้อหาที่สอน แบ่งเป็น 4 ประเด็น กล่าวคือ กระบวนการวิจัย การแบ่งกลุ่มและลงพื้นที่สำรวจกับนักเรียนโรงเรียนสบบ้ายอัยวิทยา การสรุปผลการสำรวจและนำเสนอ และการแบบทดสอบความเข้าใจของบทเรียน และ (2) ระยะเวลาที่สอนทั้งสิ้น 4 ครั้ง แต่ละครั้งมี 2 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที ในห้วงเดือนกุมภาพันธ์ 2568

1.3 พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ โดยลำดับการสอน ครั้งที่ 1 การอธิบายเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับการพึ่งตนตรี กระบวนการวิจัย ครั้งที่ 2 ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มและลงพื้นที่สำรวจ ครั้งที่ 3 นักเรียนร่วมกันสรุปผลและนำเสนอ ครั้งที่ 4 ทำแบบทดสอบความเข้าใจของบทเรียน

1.4 การตรวจสอบค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ (IOC) มีประเด็นสำหรับการประเมิน ดังนี้ หัวแผนการจัดการเรียนรู้ การลำดับหัวข้อ วัตถุประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนควรรู้ เนื้อหาบทเรียนเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นวิจัยเป็นฐาน กระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง การลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับควรเรียนรู้ก่อน - หลัง และการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม

1.5 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ โดยแต่ละรายการประเมินมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แปลผลว่าใช้ได้ จึงทำให้ผลรวมของค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และแปลผลรวมว่าสามารถใช้แผนการจัดการเรียนรู้นี้ได้

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรม การพึ่งตนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสบบ้ายอัยวิทยา

2.1 แบบทดสอบหลังเรียน เป็นการสร้างแบบทดสอบหลังเรียน ในรูปแบบข้อคำถามปลายเปิดผ่านแพลตฟอร์ม Google Form มีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ

2.2 ผลการประเมินค่าความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบทดสอบหลังเรียนมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ โดยแต่ละรายการประเมินมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แปลผลว่าใช้ได้ จึงทำให้ผลรวมของค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และแปลผลรวมว่าสามารถนำแบบทดสอบหลังเรียนนี้ไปใช้เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้

2.3 ผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรม การพึ่งตนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสบบ้ายอัยวิทยา (1) ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการ/ขั้นตอนการเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการสำรวจ พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจกระบวนการเข้าถึงข้อมูล โดยสรุปประเด็นได้ตามลำดับการตั้งเป้าหมายการสำรวจ จัดทำแบบฟอร์มการสำรวจ แบ่งกลุ่ม/แบ่งงาน ลงพื้นที่สำรวจ รวบรวมข้อมูลสรุปผล วิเคราะห์ผล และนำเสนอ (2) กระบวนการแบ่งงานกันทำสำหรับการสำรวจเป็นอย่างไร พบว่านักเรียนมีระบบแบ่งงานกันทำและยังแบ่งหน้าที่รับผิดชอบเป็นทีมหรือรายคนแล้วแต่กลุ่ม และแบ่งเวลาในการสำรวจเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน (3) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ ผลที่ได้รับเป็นอย่างไร พบว่า นักเรียนพึงพอใจกับการลงพื้นที่สำรวจ เนื่องจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน แต่ถึงอย่างไร อาจต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง (4) ในการนำเสนอและอภิปรายผล นักเรียนได้นำเสนอประเด็นที่กลุ่มของตนเองได้พบอย่างไร และประเด็นใดที่เป็นประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผลแล้วเป็นอย่างไร พบว่า นักเรียนได้ทราบว่านักเรียนในโรงเรียนสบบ้ายอัยวิทยาสวนใหญ่มีพฤติกรรมพึ่งตนตรีเป็นอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพลงที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ภาคใต้ (เทสใต้) และนักเรียนยังให้ความเห็นอีกว่าสาเหตุที่นักเรียนผู้ให้ข้อมูลชื่นชอบเพลงแนวนี้ อาจเป็นเพราะบริบททางสังคม

ที่ผู้ปกครองของผู้ให้ข้อมูลชื่นชอบในตัวศิลปินและเพลงแนวนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีแนวโน้มจะฟังเพลงที่หลากหลายกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (5) จากการสำรวจสามารถตอบข้อคำถามที่ตั้งไว้ได้หรือไม่ พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่า ผลของการลงพื้นที่สำรวจสามารถตอบข้อคำถามที่ตั้งไว้ได้เป็นอย่างดี (6) นักเรียนคาดหวัง/ตั้งความหวังกับการสำรวจครั้งนี้ว่าอย่างไร เพราะเหตุใด พบว่านักเรียนมีความคาดหวังให้การสำรวจสำเร็จลุล่วงด้วยดี ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้ให้ข้อมูลให้ความร่วมมือตอบแบบสำรวจตรงตามความเป็นจริง (7) สิ่งใดเป็นประเด็นท้าทายในการสำรวจ พบว่า ความกล้าในการเข้าหาหรือเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เวลาว่างของนักเรียนกลุ่มที่ลงพื้นที่สำรวจกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกัน สถานที่ที่ผู้ให้ข้อมูลอยู่แต่ผู้สำรวจหาตัวได้ยาก (8) ประโยชน์ที่ได้รับจากกระบวนการเรียนรู้โดยการสำรวจตามสภาพจริง พบว่า นักเรียนเห็นถึงประโยชน์ในการสำรวจครั้งนี้ ที่ทำให้ทราบได้ว่านักเรียนโดยภาพรวมของโรงเรียนสบายอวยวิทยาสนใจแนวเพลง ทราบแนวเพลงใหม่ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน ทั้งได้ฝึกทักษะอื่น คือ ความกล้า การคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การจัดการเวลา รวมถึงความรับผิดชอบ (9) หากต้องการต่อยอดผลการวิจัย นักเรียนจะทำอะไร อย่างไร พบว่า การสร้างแบบสำรวจให้ละเอียดยิ่งขึ้น นำไปเผยแพร่ในช่องทางต่าง ๆ นำผลมาวิเคราะห์และออกแบบการแสดงดนตรีของโรงเรียน และการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาเพิ่มเติมได้ และ (10) ปัญหาที่พบตั้งแต่กระบวนการแรก กระทั่งเสร็จสิ้นทั้งกระบวนการเรียนรู้มีอะไรบ้าง จงอธิบาย พบว่า สถานที่และการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล ความกล้าของผู้สำรวจ การให้ข้อมูลที่ไม่ตรงตามความเป็นจริง ปัญหาทางเทคนิค (อินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์สื่อสารที่ไม่ตอบสนองเท่าที่ควร) ปัญหาภายในกลุ่ม และไม่พบปัญหา

อภิปรายผล

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรมกาฟังดนตรีของนักเรียนในโรงเรียนสบายอวยวิทยา โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน

ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบริบทต่าง ๆ ประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญ และอื่น ๆ สอดคล้องกับ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่ควรมีในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ และบันทึกหลังแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงก่อนจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกครั้ง ผู้สอนจะต้องวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบเรียนนั้น ๆ เช่นเดียวกับที่ผู้วิจัยได้วางแผนเค้าโครงเนื้อหาที่ใช้สอน กำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ของบทเรียนแต่ละคาบเรียน ให้เรียงลำดับเนื้อหา และสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา

ทั้งนี้ ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยมุ่งนำกระบวนการ/ขั้นตอนการวิจัย มาใช้เป็นองค์ประกอบในการกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้การวิจัยจากการลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ มาชัยวงศ์ สุทธิวรรณ ปิติภาคย์พงษ์ มงคล จิตรโสภิต และวิภารัตน์ แสงจันทร์ (2561) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานในประเทศนิวซีแลนด์ ว่าหนึ่งในวิธีการสอนคือการนำ

กระบวนการวิจัยมาใช้ ซึ่งจะเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติโดยการสืบเสาะหาข้อมูล เช่นเดียวกับ นรรัชต์ ผื่นเชียร (2561) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ตีครเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือศึกษาด้วยตัวเอง ผู้สอนจะเป็นผู้ให้คำชี้แนะ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ วิธีการนี้ถือเป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของการใช้กระบวนการวิจัยในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจพฤติกรรม การพึ่งตนตรียของนักเรียนในโรงเรียนสละบายยอวิทยา

จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน พบว่า นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย ขั้นตอนการค้นหาคำตอบเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในตอนแรกได้ และยังเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนมีการจัดกระบวนการคิดและการทำงานอย่างเป็นระบบ เสริมประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ จตุภูมิ เขตจัตุรัส (2560) ที่กล่าวถึงผลของการใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้มีทักษะการคิดที่เป็นระบบ การคิดสร้างสรรค์ และมีการจัดการแบ่งหน้าที่ของการทำงานเป็นทีม มีความสามัคคีมุ่งมั่นให้ผลการเรียนสำเร็จลุล่วง เช่นเดียวกับ ปรรธนา โกวิทยางกูร และเบญจมาศ พุทธิมา (2566) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีการจัดการค้นหาคำความรู้ได้อย่างเป็นระบบ และพงสุวัฒน์ เสริมศิริกาญจนา (2568) ที่ได้ศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบวิจัยเป็นฐานปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้จัดการเรียนรู้แบบดังกล่าว นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแล้ว จิรนนท์ ชันซี (2564) ยังกล่าวอีกว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีส่วนช่วยสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียน โดยเฉพาะความตระหนักในรายวิชานั้น ๆ ซึ่งส่งผลต่อทั้งผู้เรียน ผู้สอน และการเรียนรู้เนื้อหาวิชา

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อสร้างกรอบแนวคิดวิจัยใหม่ เพื่อการต่อยอดผลการวิจัย หรืออาจสร้างโมเดลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานในรูปแบบเฉพาะของรายวิชานั้น ๆ

1.2 ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้เพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ หรือเป็นแบบในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนโดยเทคนิคนี้แต่เป็นวิชาอื่น เรื่องอื่น หรือเทคนิคอื่น ๆ ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อีกครั้งหนึ่งหลังจากทดลองใช้แล้ว ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อเพิ่มคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

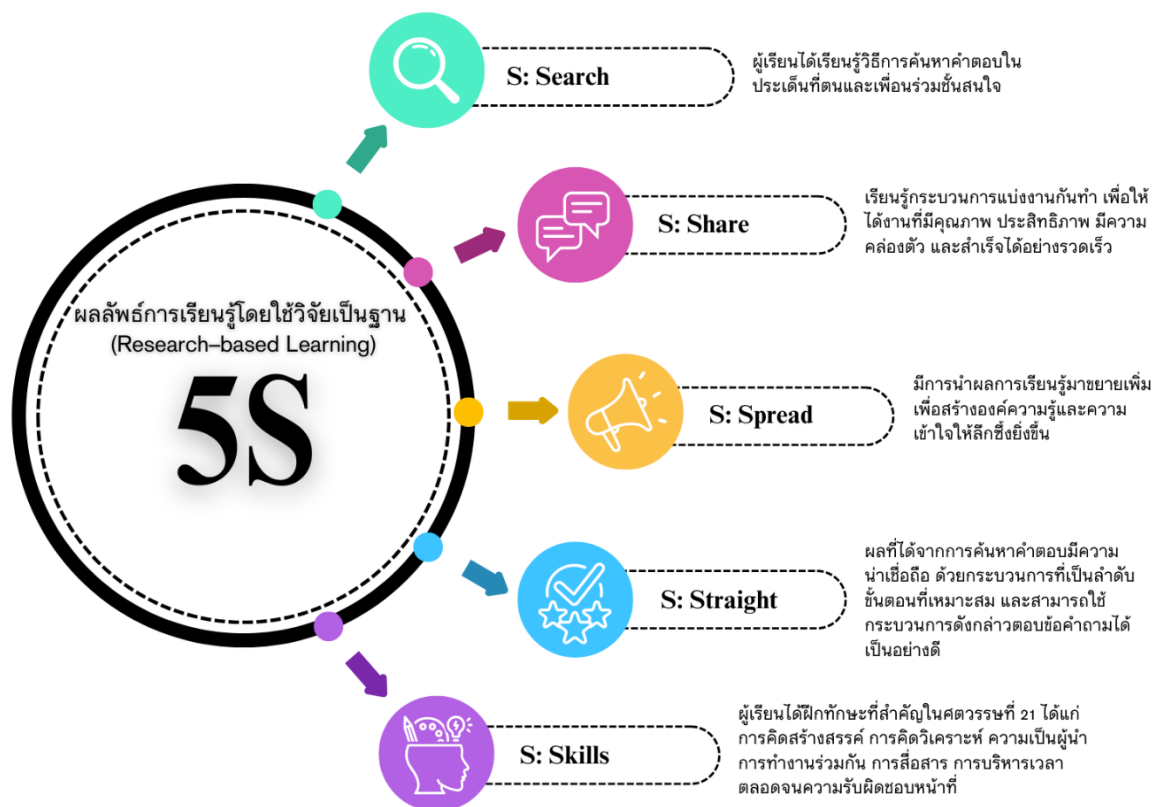
2.2 ควรนำแบบทดสอบแบบปรนัยทดสอบก่อนและหลังเรียนด้วย เพื่อเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการพรรณนา ซึ่งการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพควบคู่กัน จะยิ่งทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

2.3 อาจทดลองวิจัยกับกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ การทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ห้องอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเรียนรู้ ความเข้าใจ เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ และ/หรืออาจใช้วิธีการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ประสมโดยมีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลลัพธ์ของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้รับเป็น 5 ประเด็น กล่าวคือ ผลลัพธ์ 5S ประกอบด้วย S (Search), S (Share), S (Spread), S (Straight) และ S (Skills) ดังแผนภูมิภาพ

แผนภูมิภาพที่ 1 ผลลัพธ์การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน 5S

ที่มา: ผู้เขียน, 2568

เอกสารอ้างอิง

เคียงขวัญ ดงภักดี และฉลอง พันธจันทร์. (2559). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยผสานแนวคิดการใช้วิจัยเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือวิชาประวัติศาสตร์เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการนำตนเองในการเรียนรู้และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต, 16(1), 57-66.

- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2560). ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ใช้วิจัยเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำวิจัยของนักศึกษาบัณฑิตศึกษา. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(2), 100–119.
- จิรนนท์ ชันชี. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่ส่งผลต่อความตระหนักรู้ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *ปริญญานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- นรรัชต์ ฝันเชียร. (2561). *Child center เหมาะกับการเรียนการสอนแบบใด*. <https://www.truelookpanya.com/education/content/68591>
- ประหยัด พิมพา. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด*, 7(1), 242 – 249.
- ปรารธนา โกวิทยางกูร และเบญจมาศ พุทธิมา. (2566). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัย สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 6(2), 28–38.
- พงสุวัฒน์ เสริมศิริกาญจนา. (2568). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนแบบวิจัยเป็นฐาน (RBL) เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) สาขาช่างไฟฟ้า วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก. *วารสารสังคมศึกษาปริทรรศน์*, 1(2), 1–9.
- พวงผกา ปวีณบำเพ็ญ. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน. *ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 1(2), 62–71.
- มณฑา ชุ่มสุคนธ์ และนิลมนี พิทักษ์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL) ในการสอน รายวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 39(4), 41–52.
- สุภาภรณ์ มาชัยวงศ์, สุทธิวรรณ ปิติภาคย์พงษ์, มงคล จิตรโสภิน และวิภารัตน์ แสงจันทร์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานในประเทศนิวซีแลนด์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 8(1), 12–22.
- อาณัติ วงศ์จำปา และปรกรณ์ชัย สุพัฒน์. (2561). การเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : บริบทการจัดการเรียนการสอนเน้นทางด้านคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(2), 182–192.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)* (พิมพ์ครั้งที่ 5). โอเดียนสโตร์.
- Boser, J. (2020). *Learning By Doing: What You Need To Know*. <https://the-learning-agency-lab.com/the-learning-curve/learning-by-doing/>

แนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

พัชรินทร์ ธรรมธิดา

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, Pacharinry.r@gmail.com

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย คำสำคัญ: แนวทาง; การใช้ บทบาทของผู้บริหาร <i>วันที่รับบทความ:</i> 24 กันยายน 2567 <i>วันที่แก้ไข:</i> 5 ธันวาคม 2567 <i>วันที่ตอบรับตีพิมพ์:</i> 7 ธันวาคม 2567	การศึกษาอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการใช้บทบาทของผู้บริหาร 2) เปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม 3) ศึกษาแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารครูบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 56 คน จากการเปิดตารางกำหนดตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน การสุ่มผู้ให้ข้อมูลอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคอร์ทและแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1.ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2.เปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าในภาพรวมรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่.05 3.แนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารควรมีการปรับปรุง ผู้บริหารสร้างความเข้าใจให้บุคลากรรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม โดยยึดแบบอย่างสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ นำเทคโนโลยีมาใช้ ส่งเสริมการสร้างร่วมมือการทำ MOU กับหน่วยงานทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้ โดยการมองทิศทางการพัฒนาของประเทศ เปิดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ มีการกระจายอำนาจ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

The Guideline in Using the Role of Administrators of Watyodpraphimon School under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2

Patcharin Thamira

Faculty of Liberal Arts, Krirk University

Corresponding author e-mail: Pacharinry.r@gmail.com

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i>	The objectives of this independent study were 1) Study the level of use of executive roles. of administrators, 2) to compare the role of administrators classified according to the status of the respondents, and 3) to find a way to use the role of administrators. The sample group includes administrators, teachers, educational personnel, and the School Board. The 56-member Network Parent Committee opened a ready-made sample schedule of Krejcie and Morgan randomly selected the informants from a simple randomization. Two sets of tools are used to collect the data: a five-level approximate questionnaire based on Likert's concept and a semi-structured interview. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. One-way variance analysis at a significant level of .05 and content-based analysis. The results showed that: 1. The use of executive roles as a whole is at the highest level. 2. Comparison of the role of school administrators Classified according to the status of the respondent's position. It was found that there was a difference in the overall picture. Considering the areas with significant differences at .05 3. The guidelines for using the role of school administrators should be improved creating an understanding for personnel to know the importance of participation by following the example of successful educational institutions. Promote the establishment of MOUs with educational agencies to improve learners' quality of learning and achieve knowledge by looking at the country's development direction. Open a platform for mutual exchange and learning. Build trust. And Decentralize encourage personnel to participate in driving educational institutions to meet the required standards.
Keywords: The Guideline ; Using the Role of Administrators	
<i>Received: 24 September 2024</i> <i>Revised: 5 December 2024</i> <i>Accepted: 7 December 2024</i>	

บทนำ

ปัจจุบันโลกกำลังพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้การศึกษาได้รับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องโดยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง พร้อมทั้งมีความรู้และทักษะในหลายด้าน เพื่อที่จะนำพาการบริหารงานในโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพิจารณาคุณลักษณะ บทบาท และหน้าที่ของตนเองอย่างรอบคอบ เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงนโยบายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง รวมถึงการอำนวยความสะดวก การประเมินผล การคาดการณ์ การให้คำปรึกษา และการสนับสนุนอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกใช้บทบาทที่เหมาะสมเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 27 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ควบคุมดูแลให้การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนด 2) พิจารณาเสนอความดีความชอบของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 3) ส่งเสริมสนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) จัดทำมาตรฐานภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา 5) ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้กฎหมายอื่นหรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือคณะกรรมการสถานศึกษามอบหมาย(กระทรวงศึกษาธิการ.2547)

จากการรายงานผลการประเมินตนเองของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลในปีการศึกษา 2565 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ พบว่ามีจุดที่ควรพัฒนา โดยโรงเรียนมีความตั้งใจที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา แต่ยังต้องการการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ที่เพียงพอ รวมถึงความต้องการบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับภารกิจ นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนนโยบายทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้การบริหารงานของฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษาขาดความคล่องตัวในการดำเนินงานตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล.2565)

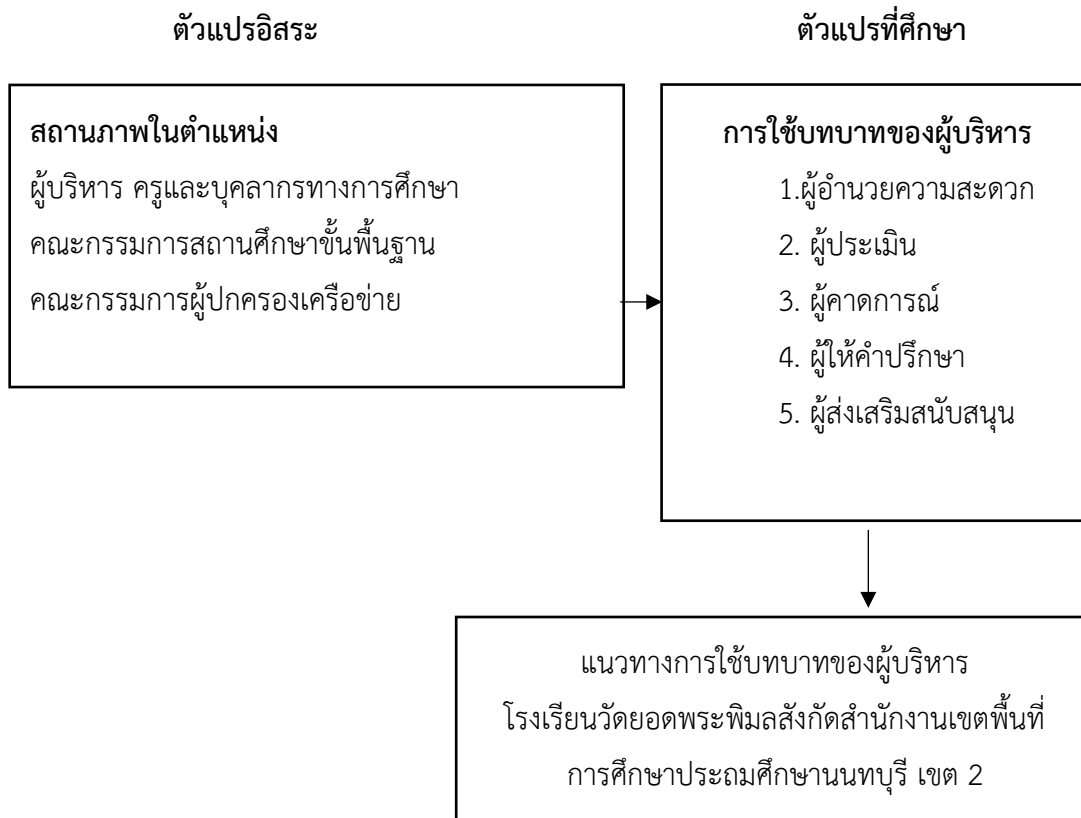
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาข้างต้นทั้งนี้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารในโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนามาบทบาทของผู้บริหารในสถานศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป

สมมุติฐานของการวิจัย

สถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเรื่องการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน
วัดยออดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Farren & Kaye: 1996)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยออดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยออดพระพิมลจำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยออดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 18 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน คณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 65 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลจากการสุ่มอย่างง่าย ได้แก่ ผู้บริหารครูบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน และคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายจำนวน 35 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 56 คน ได้จากการเปิดตารางกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้จำนวนบุคลากรเป็นชั้น (Strata) จากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

ส่วนที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพในตำแหน่งประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 สรุปเป็นประเด็นศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้อำนวยการความสะอาด จำนวน 8 ข้อ 2) ด้านผู้ประเมิน จำนวน 8 ข้อ 3) ด้านผู้คาดการณ์ จำนวน 8 ข้อ 4) ด้านผู้ให้คำปรึกษา จำนวน 8 ข้อ และ 5) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุนจำนวน 8 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967: 90-95) โดยคะแนนแต่ละระดับมีความหมาย คือ ระดับ 5 หมายถึงมากที่สุดระดับ 4 หมายถึง มาก ระดับ 3 หมายถึง ปานกลางระดับ 2 หมายถึง น้อยและระดับ 1 หมายถึงน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติ คือ 1) เป็นรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 2)เป็นผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล และ 3)เป็นประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 มีลักษณะ

แบบปลายเปิด (Open Ended) โดยผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของเครื่องมือเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมหลักการและมีคุณภาพตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยมากที่สุด

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถาม (Questionnaire)

1.1. ศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ตามที่กำหนดในรอบและแนวความคิดในการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ แนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

1.2.1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพในตำแหน่ง และประสบการณ์ในตำแหน่ง มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

1.2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้อำนวยการความสะดวก 2) ด้านผู้ประเมิน 3) ด้านผู้คาดการณ์ 4) ด้านผู้ให้คำปรึกษา และ 5) ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1967) โดยค่าคะแนนแต่ละระดับมีความหมาย คือ ระดับ 5 หมายถึงมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มาก ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง น้อยและระดับ 1 หมายถึงน้อยที่สุด

1.2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

1.2.4 นำแบบสอบถามนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ดังรายชื่อต่อไปนี้

นายเกรียงไกร รื่นเสื่อ	ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนวัดมะสมมิตรภาพที่ 55
นายสำเริง ยัมดี	ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองไต่ะนัย
นางสาวปิยะดา ศรีอินทร์สุทธิ	ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองพระพิมล

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

สร้างจากแบบสอบถามผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามที่พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้แก่ ด้านผู้อำนวยการความสะดวก ด้านผู้คาดการณ์ และด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน จากนั้นสร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์มีลักษณะแบบปลายเปิด (Open Ended) โดยผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของเครื่องมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมหลักการ และมีคุณภาพ

ตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยมากที่สุด เพื่อได้แนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารจาก ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาทางการบริหารการศึกษาโดยมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่ได้รับยอมรับ จำนวน 3 ท่าน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 2) ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล และ 3) ประธานคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นายปรินทร์ ศรีชนะเนตร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. นางกันตินันท์ สักคุณา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล
3. นายกิตติศักดิ์ จรัสทอง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากคณะศิลปศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เพื่อขออนุญาตแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
2. นำหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขออนุญาตจากผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล โดยให้เวลากลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ส่งแบบสอบถามคืนตาม กำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเอง โดยขอความอนุเคราะห์จากทางผู้บริหารสถานศึกษา และนัดรับ แบบสอบถามคืน ภายใน 1-3 สัปดาห์
3. เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว นำมาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากแบบสอบถามที่แจกไป จำนวน 56 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 56 ชุด เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ
5. การเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยนัดหมายเวลาในการเข้าพบเพื่อทำการสัมภาษณ์และดำเนินการ สัมภาษณ์ตามเวลาที่นัดหมายด้วยตนเอง จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปดังนี้

1. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

- 1.1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณแจกแจง ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
- 1.2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อศึกษาระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอด พระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation) เป็นรายชื่อและรายด้านและนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ตาม วิธีของ ลิเคิร์ต (Likert, 1967: 90-95) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายความว่า	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายความว่า	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายความว่า	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายความว่า	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายความว่า	ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยมาก

2. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

วิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

3. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2 โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่

ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ระดับปฏิบัติตามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา

2. สถิติอ้างอิงได้แก่

ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

3. การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analyst)

คำสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 “ที่ว่า”เพื่อศึกษาระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 มีผลสรุปดังนี้

ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ด้านผู้ให้คำปรึกษา ด้านผู้ประเมิน ด้านผู้คาดการณ์ และด้านผู้อำนวยความสะดวก ตามลำดับแสดงดังตารางต่อไปนี้

ที่	รายการตัวแปร	$\bar{X}$	SD	อันดับ	ระดับ
1	ด้านผู้อำนวยความสะดวก	4.56	0.45	5	มากที่สุด
2	ด้านผู้ประเมิน	4.58	0.46	3	มากที่สุด
3	ด้านผู้คาดการณ์	4.56	0.42	4	มากที่สุด
4	ด้านผู้ให้คำปรึกษา	4.60	0.44	2	มากที่สุด
5	ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน	4.63	0.43	1	มากที่สุด
รวม		4.59	0.41		มากที่สุด

ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ($\bar{X}$ = 4.63, SD=0.43) ด้านผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{X}$ = 4.60, SD=0.44) ด้านผู้ประเมิน ($\bar{X}$ = 4.58, SD=0.46) ด้านผู้คาดการณ์ ($\bar{X}$ = 4.56, SD=0.42) และด้านผู้อำนวยความสะดวก ($\bar{X}$ = 4.56, SD=0.45) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายด้านพิจารณาได้ดังนี้

ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ด้านผู้อำนวยความสะดวก พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สูงที่สุดได้แก่ ผู้บริหารให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารให้บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานของครู และบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุดได้แก่ผู้บริหารจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ด้านผู้ประเมิน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สูงที่สุดได้แก่ ผู้บริหารแจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้แก่ครูทราบอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาได้แก่ผู้บริหารชี้ให้เห็นถึงผลระหว่างการทำงานกับผลการปฏิบัติงานและ

เป้าหมายขององค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุดได้แก่ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านผู้คาดการณ์ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สูงที่สุดได้แก่ ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแนวทางที่ดีที่สุดที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารนำข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นปัจจุบันเพื่อช่วยในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมองการณ์ไกลโดยมีจุดประสงค์อย่างชัดเจนในการสร้างเครือข่ายอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านผู้ให้คำปรึกษา พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สูงที่สุดได้แก่ ผู้บริหารปรึกษาก่อนดำเนินการสำคัญต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรร่วมกันทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุดได้แก่ ผู้บริหารระดมความคิดเห็นและคำแนะนำจากหลายฝ่ายเพื่อการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สูงที่สุดได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานของตน อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุดได้แก่ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่างๆอยู่ในระดับมากที่สุด

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 “ที่ว่า” เพื่อเปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามมีผลสรุปดังนี้

การเปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลจำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าในภาพรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ได้แก่ด้านผู้อำนวยการความสะดวก ด้านผู้คาดการณ์ และด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน

รายการตัวแปร	เปรียบเทียบ	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
ด้านผู้อำนวยการความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	1.325	2	.663	3.474*	.038
	ภายในกลุ่ม	10.110	53	.191		
	รวม	11.435	55			
ด้านผู้ประเมิน	ระหว่างกลุ่ม	.836	2	.418	1.966	.150
	ภายในกลุ่ม	11.271	53	.213		
	รวม	12.107	55			
ด้านผู้คาดการณ์	ระหว่างกลุ่ม	1.282	2	.641	3.939*	.025

รายการตัวแปร	เปรียบเทียบ	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
	ภายในกลุ่ม	8.622	53	.163		
	รวม	9.904	55			
ด้านผู้ให้คำปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.826	2	.413	2.177	.123
	ภายในกลุ่ม	10.052	53	.190		
	รวม	10.878	55			
ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	1.685	2	.842	5.004*	.010
	ภายในกลุ่ม	8.922	53	.168		
	รวม	10.607	55			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.126	2	.563	3.573	.035
	ภายในกลุ่ม	8.351	53	.158		
	รวม	9.477	55			

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลจำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าในภาพรวมมีความแตกต่างกัน ($\text{sig}=.035$) เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบรายด้าน ด้านที่มีความแตกต่างกันได้แก่ ด้านผู้อำนวยการความสะดวก ($\text{sig}=.038$) ด้านผู้คาดการณ์ ($\text{sig}=.025$) และด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ($\text{sig}=.010$)

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 “ที่ว่า” เพื่อศึกษาแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 พบว่า

แนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมลควรมีการปรับปรุงด้านการอำนวยความสะดวก ผู้บริหารสร้างความเข้าใจ ให้บุคลากรรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยยึดแบบอย่างสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ และนำเทคโนโลยีมาใช้ ด้านการคาดการณ์ควรมีการปรับปรุง ส่งเสริมการสร้างร่วมมือการทำ MOU กับหน่วยงานทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้โดยการมองทิศทางการพัฒนาของประเทศ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนควรมีการปรับปรุง เปิดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความไว้วางใจและมีการกระจายอำนาจส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยสามารถนำอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1.ระดับการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหา

น้อย พบว่า ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน ด้านผู้ให้คำปรึกษา ด้านผู้ประเมิน ด้านผู้คาดการณ์ และ ด้านผู้อำนวยความสะดวกตามลำดับ ผลวิเคราะห์ดังกล่าวได้มาจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงอายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษาสูงสุด ต่ำกว่าปริญญาตรี สถานภาพในตำแหน่งคือคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย และ ประสบการณ์ในตำแหน่ง 0-5 ปี เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารช่วยสนับสนุนการทำงานของครู ช่วยประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกสนับสนุนทรัพยากรต่างๆเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายสูงสุด ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ด้านผู้ให้คำปรึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารปรึกษา คณะครูก่อนดำเนินงานสำคัญ สนับสนุนให้ครูทำงานเป็นทีมยอมรับและปฏิบัติตามคำแนะนำของครูที่คิดว่า จะสามารถปฏิบัติได้จริง ปรึกษาบุคลากรก่อนดำเนินงานสำคัญต่างๆ ด้านผู้ประเมิน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารชี้ให้เห็นถึงความสำคัญระหว่าง การปฏิบัติงานมีการแจ้งให้ครูทราบถึงมาตรฐาน ที่ใช้ในการประเมินพร้อมทั้งแจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้ครูทราบและรับฟังความคิดเห็นครู ผู้บริหารแจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้แก่ครูทราบอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ด้านผู้ คำนวณภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ผู้บริหารใช้ข้อมูลเป็นปัจจุบันเพื่อประกอบการตัดสินใจ บริหารงานสามารถชี้ให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดที่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานของครู ผู้บริหาร ตัดสินใจเลือกแนวทางที่ดีที่สุดที่ทำให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย และด้านผู้อำนวยความสะดวกภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุดทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานสร้างบรรยากาศ การทำงานที่เปิดกว้างเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่สูงสุดได้แก่ผู้บริหารให้ความ ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย แพรน และเคย์. (Farren and Kaye,1996). ซึ่ง กล่าวไว้ว่าผู้นำสามารถช่วยให้บุคลากรพัฒนางานอาชีพได้ด้วยการแสดงบทบาท 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้อำนวยความสะดวก 2. ผู้ประเมิน 3. ผู้คาดการณ์ 4. ผู้ให้คำปรึกษา 5. ผู้ส่งเสริมสนับสนุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ทองใบ.(2562). ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ผู้ประเมิน ผู้อำนวยความสะดวก และผู้คาดการณ์อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ผู้ส่งเสริมสนับสนุน และผู้ให้คำปรึกษา ตามลำดับ เช่นเดียวกับศิริลักษณ์ มีทวงษ์. (2559). บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองนครปฐมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ผู้ให้ปรึกษา ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้อำนวย ความสะดวก ผู้ประเมิน และ ผู้คาดการณ์

2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 มีผลสรุปดังนี้ การเปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำแนก ตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าในภาพรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาารายด้าน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ได้แก่ด้านผู้อำนวยความสะดวก ด้านผู้คาดการณ์ และด้านผู้ ส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย การใช้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอด

พระพิมลสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานภาพในตำแหน่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย โดยสมมุติฐานในการเปรียบเทียบการใช้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ควรมีความแตกต่างกันเนื่องจากสถานภาพในตำแหน่งของแต่ละกลุ่มควรมีการใช้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 แตกต่างกันผลการทดสอบก็ยังคงพบว่าแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในเรื่องการใช้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ควรมีการปรับปรุงโดยเฉพาะด้าน การอำนวยความสะดวก ด้านการคาดการณ์ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหมั่นฟ้า วงศ์ทองใบใหญ่ (2564) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านบทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ และด้านบทบาทในการบริหารหลักสูตรและการสอน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วิภาพรรณ เนตรอนงค์(2562). ได้วิจัยเรื่อง บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนสังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยผลการศึกษาพบว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนผลการเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามตำแหน่งพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

3.เพื่อศึกษาแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่าแนวทางการใช้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมลควรมีการปรับปรุงด้านการอำนวยความสะดวก ผู้บริหารสร้างความเข้าใจให้บุคลากรรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยยึดแบบอย่างสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ และนำเทคโนโลยีมาใช้ ด้านผู้คาดการณ์ควรมีการส่งเสริมการสร้างร่วมมือการทำ MOU กับหน่วยงานทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้ โดยการมองทิศทางการพัฒนาของประเทศ ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุนควรมีการเปิดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความไว้วางใจและการกระจายอำนาจ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดทั้งนี้เพราะว่าผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีประสบการณ์มีความเชี่ยวชาญ ได้เสนอแนวทางให้มีการปรับปรุง แนวทางในการอำนวยความสะดวกเพื่อปรับปรุงการจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ แนวทางในการคาดการณ์เพื่อปรับปรุงการมองการณ์ไกลโดยมีจุดประสงค์อย่างชัดเจนในการสร้างเครือข่าย และแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงการสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่างๆโดยแนวทางดังกล่าวข้างต้นจะทำให้มีการปรับปรุง ด้านการอำนวยความสะดวก

ความสะดวก ด้านการคาดการณ์ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ด้านการอำนวยความสะดวก ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ ด้านการคาดการณ์ ผู้บริหารใช้ข้อมูลเป็นปัจจุบันเพื่อประกอบการตัดสินใจบริหารงานสามารถชี้ให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของครูด้านการส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารช่วยสนับสนุนการทำงานของครู ช่วยประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกสนับสนุนทรัพยากรต่างๆเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
 - a. ด้านผู้อำนวยการความสะดวก ผู้บริหารสร้างความเข้าใจให้บุคลากรรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมโดยยึดแบบอย่างสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จและนำเทคโนโลยีมาใช้
 - b. ด้านผู้คาดการณ์ควรมีการส่งเสริมการสร้างความร่วมมือการทำ MOU กับหน่วยงานทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดองค์ความรู้ โดยการมองทิศทางการพัฒนาของประเทศ
 - c. ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุนควรมีการเปิดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ และการกระจายอำนาจ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1. ควรมีการศึกษาเรื่องบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 2.2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2 ต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2 พบว่าผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการให้คำปรึกษา ด้านการประเมิน ด้านการคาดการณ์ และด้านการอำนวยความสะดวกตามลำดับ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในสถานศึกษา โดยมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และสามารถสนับสนุนครูและบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการให้คำปรึกษาและการอำนวยความสะดวก เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ โดยการบริหารจัดการและมอบหมายงานให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญ และควรเลือกใช้บทบาทที่เหมาะสมเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ.
- กรรณิการ์ ทองใบ. (2562). *บทบาทผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โรงเรียนวัดยอดพระพิมล. (2565). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา Self Assessment Report SAR. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2. โรงเรียนวัดยอดพระพิมล.
- วิภาพรรณ เนตรอนงค์. (2562). *บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้น คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนกลุ่มศรีรัตนะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4*. วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา, 2(2), 50-67
- ศิริลักษณ์ มีทวงษ์ และคณะ. (2559). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอเมืองนครปฐมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1*. การค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หมั่นฟ้า วงศ์ทองใบใหญ่. (2564). *บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- Farren Caela and Kaye L. Beverly. (1996). *New Skills Leadership Roles: The Leader of The Future* (3rd ed). The Drucker Foundation.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. McGraw-Hill.

แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

จีรวรรณ อารีภักดิ์

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

ผู้ประพันธ์บรรณกิจ jeerawan.ak3009@gmail.com

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย คำสำคัญ: แนวทาง; การมีส่วนร่วมในการบริหาร; โรงเรียนวัดยอดพระพิมล; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 วันที่รับบทความ: 12 ตุลาคม 2567 วันที่แก้ไข: 25 พฤศจิกายน 2567 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 28 พฤศจิกายน 2567	การศึกษาอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และ3) ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางการสุ่มผู้ให้ข้อมูลจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหาร ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ควรพัฒนายึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สร้างภาคีเครือข่าย เลือกรากิจผ่านการวิเคราะห์ร่วมกัน ปรับปรุงต่อยอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดำเนินการตามหลักวิชาชีพ มาตรฐานจริยธรรม สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน พัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

The Guideline in Participation for Management of Watyodpraphimon School under Nonthaburi Primary Education Service Area Office 2

Jeerawan Areepark

Master of Education Program in Educational Administration
Faculty of Liberal Arts, Krirk University
Corresponding author e-mail: jeerawan.ak3009@gmail.com

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i>	This independent study aims to 1) examine the level of participation in management, 2) compare participation in management based on the status of the respondents, and 3) explore guidelines for participation in management. The sample group includes administrators, teachers, educational personnel, school committee members, and parent network committee members. The sample size was determined using a random sampling table from simple random sampling. The data collection tools included a 5-point Likert scale questionnaire and a semi-structured interview. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and one-way analysis of variance at a significance level of .05. It was found that 1. The level of participation in management, overall, is at a high level. 2. A comparison of participation in management, categorized by the status of the respondents, revealed that there are no significant differences overall and in each aspect. 3. The approach to participation in management, particularly in operational involvement, should be developed based on the principles of involving relevant personnel, creating a network of partners, selecting tasks through collaborative analysis, improving and exchanging knowledge, conducting activities according to professional principles and ethical standards, and fostering morale in the workplace for continuous organizational development.
Keywords: <i>Guidelines; Participation in Management; Wat Yod Phra Pimol School; Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 2</i>	
<i>Received: 12 October 2024</i> <i>Revised: 25 November 2024</i> <i>Accepted: 28 November 2024</i>	

บทนำ

การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน การจัดการศึกษาที่ต้องครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สนองความต้องการและความจำเป็นของแต่ละกลุ่มบุคคล และสนองยุทธศาสตร์ชาติและความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษาได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุน การจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้นการบริหารงานจึงเป็น สิ่งจำเป็นและสำคัญต่อการบริหารการศึกษา การดำเนินงานบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการก่อให้เกิดการ ขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ยุทธศาสตร์การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2563-2565 ยุทธศาสตร์ที่ 6 มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัด การศึกษา โดยมีแนวทางดังนี้ 1) การสร้างระบบบริหารจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล 2) การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมอย่างบูรณาการใน การจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและพื้นที่ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563) การขับเคลื่อนการบริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 กล ยุทธ์การบริหารจัดการ SUPPORT MODEL และค่านิยมองค์กร “คุณภาพไม่มีเพดาน มาตรฐานต้องสูงขึ้น เสมอ 4 กลยุทธ์ 16 จุดเน้น ตัวชี้วัดที่ 1.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่ง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่นโดย เป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

จากข้อมูลการรายงานประจำปีของสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2565 รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา Self Assessment Report : SAR ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จุดที่ควรพัฒนา พบว่าโรงเรียน จำเป็นต้องเสริมสร้างเครือข่ายการศึกษาที่เข้มแข็งและเพิ่มการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาในทุกด้าน นอกจากนี้ยังต้องมีการระดมความคิดและการมีส่วนร่วมจากบุคลากร รวมถึงการจัดสรรงบประมาณและ ทรัพยากรทางการศึกษาให้เพียงพอเพื่อพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ให้ตรงตามความต้องการของสังคม (โรงเรียนวัดยอดพระพิมล, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัด ยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ว่ามีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ตลอดจนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 และพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนากำหนดนโยบายและวางแผนการ

มีส่วนร่วมในการบริหารที่มีประสิทธิภาพใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารของผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองเครือข่าย เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาต่อไป

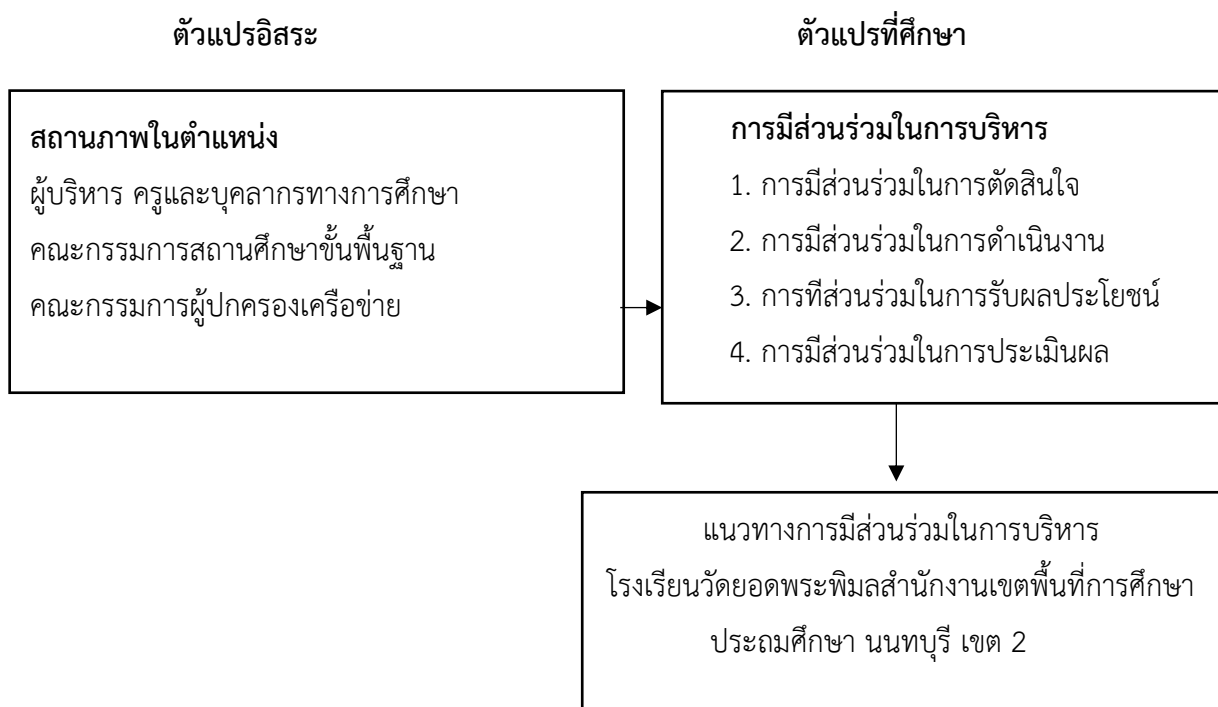
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2

สมมุติฐานของการวิจัย

สถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 18 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน คณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น 65 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลจากการสุ่มอย่างง่าย ได้แก่ ผู้บริหารครูบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 14 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 คน และคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่ายจำนวน 34 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 56 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตาราง Krejcie & Morgan (1970 : 608) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้จำนวนบุคลากรเป็นชั้น (Strata) จากนั้นทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร	จำนวน	ผู้ให้ข้อมูลจาก การสุ่มอย่างง่าย
ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา	18	15
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	7	6
ผู้ปกครองเครือข่าย	40	35
รวมทั้งหมด	65	56

ส่วนที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาทางการบริหารการศึกษาโดยมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่ได้รับยอมรับจำนวน 3 ท่าน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ	จำนวน
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2	1
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล	1
ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	1
รวมทั้งหมด	3

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

3.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ 1) แบบสอบถาม 1. ศึกษาเอกสารแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ตามที่กำหนดในกรอบและแนวความคิดในการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับ แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้ 1. แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม สถานภาพในตำแหน่ง 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert, 1967 : 90-95) โดยค่าคะแนนแต่ละระดับมีความหมาย คือ ระดับ 5 หมายถึงมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มาก ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง น้อยและระดับ 1 หมายถึงน้อยที่สุด 3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข 4. นำแบบสอบถามนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านเพื่อทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญดังรายชื่อต่อไปนี้ นายเกรียงไกร รื่นเสือ ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนวัดมะสมมิตรภาพที่ 55 นายสำเริง ยิ้มดี ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองโตะน้อย และนางสาวปิยะดา ศรีอินทร์สุทธิ ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนบ้านคลองพระพิมล ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ พบว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ทุกข้อ และได้รับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.985 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สร้างจากแบบสอบถามผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านเรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ จากนั้นสร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์มีลักษณะแบบปลายเปิด (Open Ended) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของเครื่องมือ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมหลักการและมีคุณภาพตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยมากที่สุด เพื่อได้แนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาทางการบริหารการศึกษาโดยมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่ได้รับยอมรับจำนวน 3 ท่าน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ 1)รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 2)ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล และ 3)ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังรายชื่อต่อไปนี้ 1.นายปรินทร์ ศรีชนะเนตร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 2.นางกันตินันท์ สักคุณา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล 3.นายกิตติศักดิ์ จรัสทอง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากคณะศิลปศาสตรสาขการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกริก ส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เพื่อขออนุญาตแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

4.2. นำหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขออนุญาตจากผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล โดยให้เวลากลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ โดยขอความอนุเคราะห์จากทางผู้บริหารสถานศึกษา และนั้รับแบบสอบถามคืน ภายใน 1-3 สัปดาห์

4.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว นำมาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากแบบสอบถามที่แจกไป เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4.4 การเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยนัดหมายเวลาในการเข้าพบเพื่อทำการสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์ตามเวลาที่นัดหมายด้วยตนเอง จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปดังนี้

5.1 วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

5.1.1. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.1.2. วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาชนานทบุรี เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นรายข้อและรายด้านและนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้แปลผลตามเกณฑ์วิธีของลิเคอร์ท (Likert, 1967: 90-95) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายความว่า ระดับปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายความว่า ระดับปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 หมายความว่า ระดับปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายความว่า ระดับปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย 1.00-1.50 หมายความว่า ระดับปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชนานทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพในตำแหน่งได้ดังนี้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน และคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 35 คน และทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

5.3 วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2 โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2 ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2 และประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐานได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ระดับปฏิบัติตามกระบวนการการนิเทศภายในสถานศึกษา

6.2 สถิติอ้างอิง ได้แก่ ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

6.3 การวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analyst) คำสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน

ผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งดังนี้ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน และคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย จำนวน 35 คน พบว่า จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดด้านเพศ ได้แก่ เพศหญิง ด้านอายุสูงสุดได้แก่ ช่วงอายุ 31-40 ปี ด้านระดับการศึกษาสูงสุด ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ด้านสถานภาพในตำแหน่ง สูงสุดได้แก่ คณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย และด้านประสบการณ์ในตำแหน่งสูงสุดได้แก่ ช่วง 0-5 ปี :ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบุรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน เรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำพบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ แสดงดังตารางต่อไปนี้

n=56

ที่	รายการตัวแปร	$\bar{X}$	SD	อันดับ	ระดับ
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.47	0.54	3	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.50	0.57	1	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.48	0.51	2	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.42	0.50	4	มาก
รวม		4.47	0.48		มาก

จากตารางข้อที่ 1 ผลวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน เรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำ พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}=4.50$, $SD=0.57$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=4.48$, $SD=0.51$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=4.47$, $SD=0.54$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=4.42$, $SD=0.50$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

รายการตัวแปร	เปรียบเทียบ	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.249	2	0.124	0.416	0.662
	ภายในกลุ่ม	15.838	53	0.299		
	รวม	16.086	55			
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.156	2	0.078	0.231	0.794
	ภายในกลุ่ม	17.874	53	0.337		
	รวม	18.030	55			
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	0.83	2	0.041	0.157	0.855
	ภายในกลุ่ม	14.031	53	0.265		
	รวม	14.114	55			
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	0.585	2	0.292	1.188	0.313
	ภายในกลุ่ม	13.048	53	0.246		
	รวม	13.633	55			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.195	2	0.098	0.408	0.667
	ภายในกลุ่ม	12.668	53	0.239		
	รวม	12.863	55			

จากตารางข้อที่ 2 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่าแนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ควรมีการพัฒนาโดยยึดหลักการ

มีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งเสริมสถานศึกษา สร้างภาคีเครือข่ายเลือกภารกิจหลักโดยการวิเคราะห์ร่วมกัน ปรับปรุงต่อยอดและนำไปใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา การดำเนินงานตามวิชาชีพและมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และบุคลากรปฏิบัติงานให้เต็มกำลังความสามารถ ส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานทุกระดับ สร้างวัฒนธรรมองค์กรร่วมกันพร้อมที่จะพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้นผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านเรียงลำดับจากสูงไปหาลำดับต่ำ พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ ผลวิเคราะห์ดังกล่าวเกิดได้มาจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี สถานภาพในตำแหน่ง คือคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย และประสบการณ์ในตำแหน่ง 0-5 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าส่วนใหญ่กลุ่มบุคคลดังกล่าวน่าจะมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ระดับการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นองค์ประกอบการดำเนินงานโครงการที่ได้จากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีการใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหาร การประสานงานและการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สูงที่สุดได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมนั้น ๆ ตามภารกิจที่กำหนดร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโครงการและกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุดได้แก่ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของนักเรียน อยู่ในระดับมาก ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ระดับการมีส่วนร่วมในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังจะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคลและสังคมด้วย พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สูงที่สุดได้แก่ ด้านเปิดโอกาสให้ครูได้รับผลประโยชน์ร่วมกันเมื่อเกิดผลผลิต ผลลัพธ์หรือความสำเร็จอันเกิดจากการบริหารจัดการร่วมกัน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านร่วมแสดงความยินดีเมื่อมีการบริหารจัดการร่วมกัน มีผลออกมาสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุดได้แก่ ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เมื่อมีการบริหารจัดการร่วมกันมีปัญหา อยู่ในระดับมาก ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้แนวคิดการสร้างและประเมินทางเลือกต่าง ๆ การคัดเลือกการตัดสินใจเป็นศูนย์กลางของการเกิดความคิดที่หลากหลาย รวมถึงการวางแผนเพื่อให้สิ่งที่ตัดสินใจเลือกบังเกิดผล พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า สูงที่สุดได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นดำเนินการและปฏิบัติตามแผนการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการรับผิดชอบที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุดได้แก่ ด้านมีส่วนร่วมตัดสินใจการกำหนดตามความต้องการ อยู่ในระดับมาก ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือความเห็น ความชอบ และความคาดหวังซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าสูงที่สุดได้แก่ ด้านนำความซื่อสัตย์ตามแบบอย่างผู้บริหาร มาปฏิบัติเพื่อเป็นที่รักของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านวางตัวเหมาะสมตามบุคคลต้นแบบที่เหมาะสมกับโอกาสและสถานที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนต่ำสุดได้แก่ ด้านเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานและมีโครงการใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนเสมอ อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วางแผนการปฏิบัติงานในกระบวนการจัดการศึกษาทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราม เรือนทองดี (2564) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า มีความคิดเห็นในระดับมาก โดยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินการ รองลงมาด้านการตัดสินใจ ด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ เช่นเดียวกับกับสิทธิชัย อุตทาสา (2563) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ด้านที่น่าสนใจจึงเป็นภาพรวมเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานภาพในตำแหน่งประกอบด้วยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการผู้ปกครองเครือข่าย โดยสมมุติฐานในการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 จำแนกตามสถานภาพในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ควรแตกต่างกัน เพราะรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา Self Assessment Report : SAR ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จุดที่ควร

พัฒนาพบว่า โรงเรียนต้องสร้างเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้เข้มแข็งเพิ่มขึ้นและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาทุก ๆ ด้าน ต้องมีการระดมความคิดการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก ระดมงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อมาพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการ บุคลากรมีส่วนร่วมน้อยในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ไม่ได้นำไปใช้ในการวางแผนการบริหารหรือพัฒนาการปรับปรุงการจัดการศึกษาตามหลักที่ควรจะเป็น กระบวนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาจะสำเร็จได้ คณะครูอาจารย์และบุคลากรทุกฝ่ายภายในสถานศึกษาต้องเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของสังคมและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ครั้นมาพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก จึงน่าจะมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมให้สูงขึ้นอีก โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่เป็นไปตามงานวิจัยของเพ็ญประภา สมพงษ์ (2563) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่มีสถานภาพตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เช่นเดียวกับทับทิม แสงอินทร์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางในการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานควรมีการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งเสริมสถานศึกษา สร้างภาคีเครือข่ายเลือกภารกิจหลักโดยการวิเคราะห์ร่วมกัน ปรับปรุงต่อยอด และนำไปใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสถานศึกษา การดำเนินงานตามวิชาชีพและมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อให้สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรปฏิบัติงานให้เต็มกำลังความสามารถ ส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานทุกระดับ สร้างวัฒนธรรมองค์กรร่วมกันพร้อมที่จะพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสมควรให้มีการพัฒนาในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมตามภารกิจที่กำหนดร่วมกัน แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการทำงานอย่างเต็มที่ และแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานของทีมงาน ด้วยแนวทางดังกล่าวข้างต้น ซึ่งจะทำให้มีการพัฒนาเกี่ยวกับด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเป็นองค์ประกอบการดำเนินงานโครงการที่ได้จากคำถามที่ว่าใครทำ

ประโยชน์ให้โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีการใดซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของมนตรา ผลศรัทธา (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับณัฐพร วงษ์ไทย (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารควรได้รับการพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งเสริมสถานศึกษา สร้างภาคีเครือข่ายเลือกภารกิจหลักโดยการวิเคราะห์ร่วมกัน ส่งเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานทุกระดับ สร้างวัฒนธรรมองค์กรร่วมกันพร้อมที่จะพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

1.2 ครูควรได้รับการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2

1.3 โรงเรียนควรมีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมตามภารกิจที่กำหนดร่วมกันของโครงการและกิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการทำงานเป็นทีมอย่างเต็มที่ ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ เพื่อให้การบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่เข้มแข็งและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการมีส่วนร่วมกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 ต่อไป

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เป็นกระบวนการที่เสริมสร้างการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางที่ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผนเริ่มดำเนินงานและปฏิบัติตามแผน มีการกำหนดความต้องการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมถึงการร่วมรับผิดชอบต่อผลกระทบในการบริหารจัดการ การร่วมมือในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการและกิจกรรมที่กำหนดร่วมกัน โดยมุ่งเป้าไป

ที่การพัฒนาคุณภาพของบุคคล พร้อมทั้งการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรม เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แกทุกคนในองค์กร มีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหารจัดการร่วมกัน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนาความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับสถานศึกษาอื่น ๆ

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. กระทรวงศึกษาธิการ.
- โรงเรียนวัดยอดพระพิมล. (2565). รายงานผลการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ปีการศึกษา 2565. โรงเรียนวัดยอดพระพิมล.
- ณัฐพร วงษ์ไทย. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยาจังหวัดสุพรรณบุรี. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญประภา สมพงษ์. (2563). การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- มนตรา ผลศรีธธา. (2557). พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต
(ค.ม.) สาขาวิชา การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ราม เรืองทองดี. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สิทธิชัย อุตทาสา. (2563). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานฯ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 – 2565. สำนัก
นโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ..
- Cohen & Uphoff. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. Richard D.
Irwin Inc.
- Likert, R. (1967). *New pattern of management*. McGraw-Hill

แนวทางพัฒนาการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

กิตติชัย ไพรจิตร^{1*} สมชัย พุทธา²

¹นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

²อาจารย์ที่ปรึกษา, ดร.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

*ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, 65120223@student.krirk.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย คำสำคัญ: วิธีการเชิงระบบ; แนวทางพัฒนาการใช้ วันที่รับบทความ: 25 พฤศจิกายน 2567 วันที่แก้ไข: 19 เมษายน 2568 วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 2 พฤษภาคม 2568	การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหาร 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของบุคลากร จำแนกตามวิทยฐานะ 3) นำเสนอแนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ครู 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 2 ชุดได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวที่ระดับนัยสำคัญ .05 และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ด้านการเลือกทางเลือกที่เหมาะสม และวางแผนการปฏิบัติ ด้านการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ด้านการประเมินการดำเนินงาน ด้านการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา และด้านการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของบุคลากร จำแนกตามวิทยฐานะของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารพัฒนาโดยผู้บริหารควรตั้งเป้าหมายของการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ ทำได้จริง สอดคล้องกับสถานการณ์และกรอบเวลา สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบให้แก่บุคลากร มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดแนวปฏิบัติที่ดีภายในองค์กร ดำเนินการวางแผนเชิงสถานการณ์ และใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อการนิเทศติดตามทั้งระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน

Guidelines for Developing the Use of the Systems Approach in the Administration of Phanthong School under the Secondary Educational Service

Kittichai Paijit^{1*} Somchai Phuttha²

¹Master of Education in Educational Administration, Faculty of Liberal Arts, Krirk University

²Advisor, Dr. Master of Education in Educational Administration Faculty of Liberal Arts Krirk University

*Corresponding author Email: 65120223@student.krirk.ac.th

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i> Keywords: System approach; Guidelines for Developing the Use <i>Received: 25 November 2024</i> <i>Revised: 19 April 2025</i> <i>Accepted: 2 May 2025</i>	The objectives of this independent study were to 1) examine the level of utilization of System approach in administration, 2) compare the perception of systematic method usage in administration among personnel, categorized by academic standing, and 3) propose guidelines for implementing System Approach in administration. The sample comprised 59 administrators and teachers. Two data collection instruments were employed: a five-point Likert scale questionnaire and a semi-structured interview protocol to interview three experts. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA at a .05 significance level, and content analysis. The findings revealed that: 1) The overall level of System approach usage in administration was high. When considering individual aspects in descending order, revise as required at any step in the process, select solution strategies from among alternatives, implement selected strategies, determine performance effectiveness, determine solution requirements and solution alternatives, and Identify problem based upon documented needs. 2) The comparison of perceptions regarding systematic method usage in administration among personnel, categorized by respondents' academic standing, showed no statistically, both overall and in individual aspects. 3) Guidelines for implementing System approach in administration were developed, suggesting that administrators should set specific, measurable, achievable, relevant, and time-bound operational goals; cultivate an organizational culture that embraces change and innovation; develop analytical and problem-solving skills among personnel; facilitate the exchange of best practices within the organization; implement scenario planning; and utilize technology systems for supervision and monitoring at both school and classroom levels.

บทนำ

การจัดการศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร การบริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด หากการบริหารการศึกษาดำเนินการอย่างเป็นระบบ จะส่งผลให้ เกิดความต่อเนื่องและสอดคล้องของนโยบาย ความชัดเจนของบทบาทและหน้าที่ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การบริหารการศึกษาที่เป็นระบบจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการขับเคลื่อนการศึกษาให้พัฒนาไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษา เป็นกลยุทธ์ที่ 4 ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยเป้าหมายข้อที่ 2 ระบุว่า สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน โดยมีแนวทางการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวคือ ส่งเสริมหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐานของแต่ละหน่วยงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ของแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชลบุรี (พ.ศ. 2566 – 2570) คือ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้ประเด็นยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานได้ระบุไว้ว่า ระบบบริหารจัดการการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามประเด็นแผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ สอดคล้องกับพันธกิจที่กล่าวไว้ในทิศทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ข้อที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2567) จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า หน่วยงานต้นสังกัดได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการบริหารจัดการมาเป็นลำดับ

ในขณะที่รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2565 โรงเรียนพานทอง พบว่า ในมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ได้เสนอแผนการพัฒนาเพื่อให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้นด้วยการพัฒนาระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบอย่างได้ (โรงเรียนพานทอง, 2566) ในทำนองเดียวกันผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ของโรงเรียนพานทอง พบว่า คะแนนภาพรวมอยู่ที่ 88.96 คะแนน อยู่ในระดับ A หมายถึง หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ค่อนข้างครบถ้วนและมีแนวปฏิบัติที่ดี แต่มีบางส่วนที่ยังต้องปรับปรุง ซึ่งประเด็นที่จะต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นเนื่องจากได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ตัวชี้วัดเรื่องการปรับปรุงระบบการทำงาน ได้คะแนนร้อยละ 74.44 ตัวชี้วัดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการรับรู้ของผู้รับบริการ ผู้มาติดต่อ หรือผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงานต่อการปรับปรุงระบบการทำงาน (โรงเรียนพานทอง, 2565)

Roger Kaufman (1972) กล่าวว่า การใช้วิธีการเชิงระบบ (System Approach) เพื่อการบริหารจัดการประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้ 1) วิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น 2) วิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา 3) เลือกทางเลือกที่เหมาะสมและวางแผนการปฏิบัติ 4) ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด 5) ประเมินการดำเนินงาน และ 6) ทบทวน ปรับปรุงแก้ไข การบริหารเป็นระบบ ช่วยลดปัญหาและอุปสรรค และส่งผลดีในหลายด้าน เช่น การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมและระบุเป้าหมาย การเชื่อมโยงระหว่างแผนและการปฏิบัติ การบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานและบุคลากร มีการประสานงานที่ดี การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สามารถกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม และนำผลการประเมินผลมาปรับปรุงและพัฒนาได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาแนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง เพื่อทราบความคิดเห็นการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของผู้บริหารและครูโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวิทยฐานะ รวมทั้งนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนบริหารงาน ตลอดจนเป็นแนวทางการพัฒนาสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของบุคลากรโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวิทยฐานะ
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 69 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 59 คน โดยกำหนดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

3. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามที่สร้างจากกรอบแนวคิดตามการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนมีกระบวนการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากตัวแปรที่ต้องการศึกษา นำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนประยุกต์ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นที่ 2 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการหาความตรงเชิงวัตถุประสงคของการวิจัย การตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องคำถามกับโครงสร้างหลักของเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญที่มีระดับคะแนน 0.67 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

ขั้นที่ 3 นำข้อคำถามในแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาความตรงเชิงวัตถุประสงคมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียนพานทอง สภานูปถัมภ์) จำนวน 30 ชุด จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยต้องมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70

ขั้นที่ 4 นำเครื่องมือไปดำเนินการจัดพิมพ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 ชุด เพื่อใช้เก็บข้อมูลนำมาวิเคราะห์ต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สร้างจากผลการศึกษาระดับความคิดเห็นการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนโดยการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบ จำแนกตามวิทยฐานะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับ 3 ท่าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอบหนังสือส่งเครื่องมือจากคณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริกถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลและขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู พร้อมนัดวันรับข้อมูลคืนโดยผู้วิจัยส่งและรับด้วยตนเอง

4.2 การเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนัดหมายเวลาในการเข้าพบผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำการสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์ตามเวลาที่นัดหมายด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลใช้การวิเคราะห์โดยจำแนกความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation :SD) การแปลความหมายของคะแนนตามวิธีของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลความหมายว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลความหมายว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลความหมายว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลความหมายว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลความหมายว่า ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวิทยฐานะ โดยทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way Anova) ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน แล้วสรุปผลเป็นแนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

6.1.1 ความถี่ (Frequency: f)

6.1.2 ร้อยละ (Percentage: %)

6.1.3 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$)

6.1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation :SD)

6.2 สถิติอ้างอิง ได้แก่

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way Anova) เพื่อเปรียบเทียบจำแนกตามวิทยฐานะที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

6.3 วิเคราะห์แนวทางจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับการใช้ระดับการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ด้านการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมและวางแผนการปฏิบัติ ด้านการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ด้านการประเมินการดำเนินงาน ด้านการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา และด้านการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ระดับการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวม

(n=59)

ที่	รายการตัวแปร	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1	การวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น	3.96	.60	มาก	6
2	การวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา	3.99	.61	มาก	5
3	การเลือกทางเลือกที่เหมาะสมและวางแผนการปฏิบัติ	4.16	.61	มาก	2
4	การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	4.15	.60	มาก	3
5	การประเมินการดำเนินงาน	4.13	.61	มาก	4
6	การทบทวน ปรับปรุงแก้ไข	4.18	.60	มาก	1
รวม		4.09	.56	มาก	

2. การเปรียบเทียบการรับรู้การใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของบุคลากร จำแนกตามวิทยฐานะของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวิทยฐานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการตัวแปร	เปรียบเทียบ	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
ด้านการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น	ระหว่างกลุ่ม	1.14	2	.57	1.60	.212
	ภายในกลุ่ม	19.99	56	.36		
	รวม	21.13	58			
ด้านการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา	ระหว่างกลุ่ม	.77	2	.38	1.04	.359
	ภายในกลุ่ม	20.59	56	.37		
	รวม	21.35	58			
ด้านการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมและวางแผนการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	.55	2	.28	.73	.488
	ภายในกลุ่ม	21.35	56	.38		
	รวม	21.90	58			
ด้านการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	ระหว่างกลุ่ม	.87	2	.44	1.23	.301
	ภายในกลุ่ม	19.85	56	.36		
	รวม	20.72	58			
ด้านการประเมินการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	.78	2	.39	1.06	.353
	ภายในกลุ่ม	20.69	56	.37		
	รวม	21.57	58			
ด้านการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม	.85	2	.42	1.20	.310
	ภายในกลุ่ม	19.76	56	.35		
	รวม	20.60	58			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.75	2	.37	1.19	.311
	ภายในกลุ่ม	17.69	56	.31		
	รวม	18.44	58			

3. แนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารพัฒนาโดยผู้บริหารควรตั้งเป้าหมายของกาดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ ทำได้จริง สอดคล้องกับสถานการณ์และมีกรอบเวลา สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบให้แก่บุคลากร มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดแนวปฏิบัติที่ดีภายในองค์กร ดำเนินการวางแผนเชิงสถานการณ์ และใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อการนิเทศติดตามทั้งระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน มีรายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้การสัมภาษณ์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	ตำแหน่ง
ดร.จตุพันธ์ รุจิรานุกูล	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
ดร.รุ่งทิวี พรรณนา	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองใหญ่ศิริรวิวาทวิทยา ชลบุรี
ดร.ทวีศักดิ์ เจริญเตีย	ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี

อภิปรายผล

1. ระดับการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ด้านการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมและวางแผนการปฏิบัติ ด้านการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ด้านการประเมินการดำเนินงาน ด้านการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา และด้านการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็น ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวได้จากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงอายุ 31-40 ปี ตำแหน่งครูไม่มีวิทยฐานะ และประสบการณ์ทำงาน ช่วง 1-12 ปี ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษามีขั้นตอนที่ใช้ควบคุมคุณภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ เพื่อการวางแผนแก้ไขปัญหาและบรรลุวัตถุประสงค์ที่มุ่งหวังโดยมีระดับการปฏิบัติอยู่ในอันดับที่ 1 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ด้านการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งมีการปฏิบัติเช่น มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มีการการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ใหม่ที่สอดคล้องกับแนวทางการปรับปรุง รวมถึงมีการวางแผนและกำหนดแนวทางการปรับปรุงที่ชัดเจน เป็นต้น รองลงมาด้านการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด สถานศึกษามีการปฏิบัติอย่างมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้ความสำคัญกับระยะเวลาและจัดลำดับความสำคัญของงาน ในส่วนของด้านการประเมินการดำเนินงาน สถานศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยอ้างอิงกับเกณฑ์และตัวชี้วัด ผลการประเมินดังกล่าวสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจพัฒนา ปรับปรุงในอนาคตได้ ทั้งนี้ได้ดำเนินการรายงานผลอย่างชัดเจน ครบถ้วน ส่วนด้านการวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา สถานศึกษามีการดำเนินการที่น่าสนใจ เช่น การพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย มีการนำวิธีการที่เคยใช้มาก่อนหรือเคยพิจารณามาแล้วมาพิจารณาอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในสถานการณ์ปัญหาใหม่ที่ใกล้เคียงกัน และประเมินว่าแต่ละทางเลือกสามารถลดช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นกับสภาพที่พึงประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด เป็นต้น ในด้านการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการจำเป็นที่มีระดับความคิดเห็นอยู่ในอันดับสุดท้ายนั้น สถานศึกษายังมีการดำเนินการที่ชัดเจนในเรื่อง การตัดสินใจ

ด้านการบริการและด้านการศึกษา โดยคำนึงถึงความเท่าเทียมทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีการสำรวจปัญหาจากการรับฟังความคิดเห็นของผู้ใช้บริการ คือนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงผู้ปฏิบัติงาน คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Roger Kaufman (1972) ที่กล่าวว่าการบริหารการศึกษาที่ยึดหลักการบริหารด้วยวิธีการเชิงระบบจึงมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยสามารถสำรวจและวิเคราะห์ความต้องการและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารอย่างแท้จริง ขัดแย้งกับงานวิจัยของวิพุธ บางขาม และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2565) ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดระบบนิเวศนวัตกรรม พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดระบบนิเวศนวัตกรรมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดระบบนิเวศนวัตกรรมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ความต้องการจำเป็น การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดระบบนิเวศ นวัตกรรม โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียน 3 ด้านจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านที่ 1 การวางแผน มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านที่ 3 การประเมินผล และด้านที่ 2 การนำแผนไปปฏิบัติ มีความจำเป็นน้อยที่สุด แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของอารียา รักษาชล (2564) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา และการ ปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตเทพกระษัตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พังงา ภูเก็ต ระนอง พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวิเคราะห์สถานการณ์และการนิยามปัญหา การหาทางเลือก การประเมินผลการตัดสินใจ การประเมินทางเลือก และการตัดสินใจหรือเลือกทางเลือก

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของบุคลากรโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวิทยฐานะของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่พบว่าในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน โดยสมมุติฐานในการเปรียบเทียบความคิดเห็น การใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของบุคลากรโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามวิทยฐานะของผู้ตอบแบบสอบถาม ควรมีความแตกต่างกันเนื่องจาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวิทยฐานะต่างกันจะมีภาระงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งและระดับ การปฏิบัติที่คาดหวัง ที่แตกต่างกันตามกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาจึงควรจะมีความคิดเห็นการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารแตกต่างกัน แต่ผลการทดสอบ กลับพบว่าไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถานศึกษามีกระบวนการหรือขั้นตอนที่เป็นระบบในการแก้ไขปัญหาและบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการควบคุมคุณภาพและการวางแผนอย่างเป็นระบบ อย่างชัดเจนเป็นที่ประจักษ์ต่อบุคลากร ทำให้ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการ ใช้วิธีการเชิงระบบ ของสถานศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่าในเรื่องการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของ

บุคลากรโรงเรียนพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ควรมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นและเกิดเป็นการดำเนินการที่เป็นจุดเด่นของสถานศึกษาโดยเฉพาะด้านการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมธี ทองคำ (2558) ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ซึ่งการบริหารจัดการระบบคุณภาพมีองค์ประกอบในทำนองเดียวกันกับการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหาร ประกอบด้วย 7 ด้านได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การจัดการกระบวนการ และ 7) ผลลัพธ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล จำแนกตามวิทยฐานะมีระดับการบริหารจัดการระบบคุณภาพไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของกันยารัตน์ ม่วงฉิ่ง (2557) ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการตัดสินใจ ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจ ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำแนกตามตำแหน่งที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พบว่าไม่แตกต่างกัน

3. แนวการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารของบุคลากรโรงเรียนพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ควรมีการพัฒนา ด้านการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข โดยผู้บริหารควรตั้งเป้าหมายของการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ ทำได้จริง สอดคล้องกับสถานการณ์และมีกรอบเวลา สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบให้แก่บุคลากร มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดแนวปฏิบัติที่ดีภายในองค์กร ดำเนินการวางแผนเชิงสถานการณ์ และใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อการติดตามติดตามทั้งระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีประสบการณ์มีความเชี่ยวชาญ ได้เสนอแนวทางให้มีการพัฒนา แนวทางในการมีความยืดหยุ่นและพร้อมปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ แนวทางในการการวางแผนและกำหนดแนวทางการปรับปรุงแก้ไขที่ชัดเจน แนวทางในการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ใหม่ให้สอดคล้องกับแนวทางการปรับปรุงแก้ไข และแนวทางในการกำกับ ติดตามผลการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยแนวทางดังกล่าวข้างต้นจะทำให้มีการพัฒนาด้านการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ การใช้ข้อมูลและผลลัพธ์จากการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการอย่างสม่ำเสมอ ทำได้โดย การทบทวนผลการประเมิน โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เพื่อตรวจสอบความสำเร็จและข้อบกพร่อง การระบุปัญหาและข้อบกพร่องที่พบในการดำเนินงาน การวางแผนและกำหนดแนวทางการปรับปรุงที่ชัดเจน การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ใหม่ให้สอดคล้องกับแนวทางการปรับปรุงและสามารถวัดผลได้ การปรับปรุงและการติดตามผลการปรับปรุงซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ ของดร.จตุพันธ์ รุจิรานุกูล ตำแหน่งรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง ส่วนหนึ่งว่า “...ควรตั้งเป้าหมายของการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ ทำได้จริง สอดคล้องกับสถานการณ์และมีกรอบเวลา...” ดร.รุ่งทิว พรรณนา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองใหญ่ศิริวรวาทีวิทยา ได้ให้สัมภาษณ์ว่า “...ควรใช้

ระบบนิเทศ กำกับ ติดตาม 2 ระดับ คือระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน...” และดร.ทวีศักดิ์ เจริญเตี้ย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราช-วิทยาลัย ชลบุรี ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ส่วนหนึ่งว่า “...ควรดำเนินการวางแผนเชิงสถานการณ์เพื่อให้สามารถเตรียมตัวล่วงหน้าสำหรับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและใช้เทคโนโลยีในการติดตามผล...”

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สถานศึกษาควรพัฒนาการบริหารโดยนำแนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบมาใช้สำหรับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมและดำเนินการวางแผนเชิงสถานการณ์ให้สามารถเตรียมตัวล่วงหน้าสำหรับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการนำแนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบมาใช้ในการบริหาร โดยตั้งเป้าหมายของการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ ทำได้จริง สอดคล้องกับสถานการณ์และมีกรอบเวลา และใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อการนิเทศติดตามทั้งระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน

1.3 ครูมีแนวทางในการนำวิธีการเชิงระบบไปใช้ในการให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้บริหาร โดยการพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบทั้งการพัฒนาด้วยตนเองและการพัฒนาที่สถานศึกษาจัดให้แล้วนำผลการพัฒนาดังกล่าวมาใช้ในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเรื่อง การสร้างวัฒนธรรมองค์กร

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารสถานศึกษากับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการใช้วิธีการเชิงระบบในการบริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาได้โดยผู้บริหารควรตั้งเป้าหมายของการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจง วัดผลได้ ทำได้จริง สอดคล้องกับสถานการณ์และมีกรอบเวลา สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม พัฒนาทักษะการวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบให้แก่บุคลากร มีการแลกเปลี่ยนแนวคิดแนวปฏิบัติที่ดีภายในองค์กร ดำเนินการวางแผนเชิงสถานการณ์ และใช้ระบบเทคโนโลยีเพื่อการนิเทศติดตามทั้งระดับสถานศึกษาและระดับชั้นเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กันยารัตน์ ม่วงฉิ่ง (2557). กระบวนการตัดสินใจ ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- เมธี ทองคำ. (2558). การบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- โรงเรียนพานทอง. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปี โรงเรียนพานทอง ปีการศึกษา 2566. โรงเรียนพานทอง.
- โรงเรียนพานทอง. (2566). มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. โรงเรียนพานทอง.
- โรงเรียนพานทอง. (2566). รายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ประจำปีการศึกษา 2566. โรงเรียนพานทอง.
- วิพุธ บางขาม และสุกัญญา แซ่ม้อย. (2565). ความต้องการจำเป็นของการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ตามแนวคิดระบบนิเวศนวัตกรรม. รายงานการวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. (2567). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570 (ฉบับทบทวนปีงบประมาณ 2567). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- อารียา รักษาชล. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สหวิทยาเขตเทพกระษัตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงาภูเก็ต ระนอง. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- Krejcie R.V. & Morgan D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608.
- Roger Kaufman. (1972). *Educational System Planning*. Prentice Hall.

แนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

บุญยปราน ใจคำ^{1*} สมชัย พุทธา²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

² อาจารย์ที่ปรึกษา, ดร.หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ, อีเมล 65120222@student.krirk.ac.th

ข้อมูลบทความ	บทคัดย่อ
บทความวิจัย	การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร 2) เปรียบเทียบการใช้ทักษะการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามประเภทการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม 3) หาแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลมี 2 ชุดได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับและแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้างใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวที่ระดับนัยสำคัญ .05 และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลวิจัยพบว่า 1. ระดับแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารเมื่อพิจารณาตามรายด้านเรียงลำดับมากไปหาน้อย พบว่า ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการสอน ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ตามลำดับ 2. การเปรียบเทียบแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารจำแนกตามประเภทการทำงานในตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ารายด้าน ทักษะความคิดรวบยอดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 3. แนวทางการปรับปรุงการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยการศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อหาข้อคิดเห็น และแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญ หากดูร่วมกันที่สมดุล ระหว่างนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายผู้สนับสนุน การสร้างทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญ สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลซอฟต์แวร์บันทึกข้อมูลประมวลผลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย สะดวกต่อการนำมาใช้บริหารงาน

วันที่รับบทความ:

1 ธันวาคม 2567

วันที่แก้ไข:

19 เมษายน 2568

วันที่ตอบรับตีพิมพ์:

2 พฤษภาคม 2568

Guideline Using in Administrative Skills of School Administrator in Phanthong School under The Secondary Education Service Area Office Chonburi Rayong

Punyaparn Jaikham^{1*} Somghai Puttha²

¹Master of Education in Educational Administration, Faculty of Liberal Arts, Krirk University,

²Advisor, Dr. Master of Education in Educational Administration Faculty of Liberal Arts Krirk University

* Corresponding author Email: 65120222@student.krirk.ac.th

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<i>Research article</i>	This independent study aimed to 1) ascertain the level of administrative skills utilization by school administrators, 2) compare the application of administrative skills by administrators categorized by respondents' work experience, and 3) identify guidelines for enhancing administrators' management skills. The sample comprised 59 administrators and teachers from Phanthong School. Two data collection instruments were employed: a five- point Likert scale questionnaire and a semi- structured interview protocol to interview three experts. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, one- way ANOVA at a .05 significance level, and content analysis. The findings revealed: 1 . The levels of administrative skills utilization by school administrators, when considered by individual domains in descending order, were cognitive skills, instructional skills, technical skills, conceptual skills, and human skills, respectively. 2 . The comparison of administrative skills utilization by administrators, categorized by respondents' work experience in their positions, showed overall differences. When examining individual domains, a statistically significant difference at the .05 level was found in conceptual skills. 3 . Guidelines for enhancing administrators management skills should include conducting field studies, organizing workshops to gather opinions and suggestions, fostering creativity to obtain perspectives and approaches from experts, finding a balanced common ground among students, teachers, school administrators, and support networks, building teams with expertise, establishing collaborative networks for technology platform usage, and implementing user-friendly digital software for data recording and processing in easily understandable formats.
Keywords: Administrative Skills of School Administrator; Guideline for Using	
<i>Received: 1 December 2024</i> <i>Revised: 19 April 2025</i> <i>Accepted: 2 May 2025</i>	

บทนำ

การศึกษาศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สภาพภูมิอากาศ โรคระบาดที่เกิดขึ้นในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เผชิญกับความท้าทายต่าง ๆ การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่มีข้อมูลหลากหลาย การเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคมและทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีวิธีการในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของโลกปัจจุบัน โดยเน้นการสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความรู้ที่ตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมและตลาดแรงงาน

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นการบริหารจัดการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในประเทศสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการศึกษาอย่างเข้มข้น โดยการสนับสนุนโครงการ โครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนวัตกรรม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี วิธีการสอนที่ทันสมัย ส่งเสริมการพัฒนาแผนการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาทักษะทางด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นวัตกรรม การสร้างสรรค์ การเสริมสร้างความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสถานศึกษา เข้าใจและความรับรู้ในสังคมที่หลากหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง กำหนดทิศทางในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะที่ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการ 4.0 ด้วยนวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลไกหลัก ในการดำเนินงาน การเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูล การส่งเสริมความร่วมมือ บูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ปรับปรุงประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับระบบราชการ 4.0 สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทาง ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา โดยยึดหลักความจำเป็นและใช้พื้นที่เป็นฐาน ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งและสายงานสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2566-2570 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการ ข้อที่ 2 ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อสร้างขีดความสามารถในการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มุ่งเน้นการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, 2566)

โรงเรียนพานทอง เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง มีเป้าประสงค์ พันธกิจ นโยบาย ส่งเสริม สถานศึกษาบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และนำเทคโนโลยี

สารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ จากผลรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา จุดควรปรับปรุง คือ การพัฒนาบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศภายในโรงเรียนโดยบูรณาการข้อมูลให้สามารถใช้ในการบริหารจัดการงานทุกกลุ่มบริหารของโรงเรียนให้มีความเชื่อมโยงบนฐานข้อมูลเดียวกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะบริหารงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาพัฒนากำลังพล ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษาการพัฒนา ต้องมีทักษะการปฏิบัติแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 6 ของโรงเรียนพานทองที่ว่า การบริหารจัดการ การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการการศึกษา กล่าวคือ ทักษะของผู้บริหารเป็นกลยุทธ์สำคัญในการนำองค์กรให้ประสบความสำเร็จ (โรงเรียนพานทอง, 2566)

ความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ระยอง ตามแนวคิดของ Drake and Row (1986) ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านเทคนิค 2) ทักษะด้านมนุษย 3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด 4) ทักษะด้านการศึกษาการสอน 5) ทักษะด้านความรู้ความคิด เพื่อเป็นแนวทางการใช้ทักษะการบริหารสถานศึกษา นำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลการวางแผน กำหนดนโยบายการพัฒนาสถานศึกษา สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาทักษะของผู้บริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 69 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 59 คน โดยกำหนดตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

3. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วิทยฐานะ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อคำถามที่สร้างจากรอบแนวคิดการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง แบ่งออกเป็น 5 ทักษะ

โดยผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและมีกระบวนการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนจากนั้นสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจากตัวแปรที่ต้องการศึกษา นำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยตามรูปแบบโครงสร้างระเบียบวิธีของสาขาบริหารการศึกษา ประยุกต์ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert rating scale) 5 ระดับ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นที่ 2 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน ทั้งนี้เพื่อทำการหาความตรงเชิงวัตถุประสงคของการวิจัยการตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) และพิจารณาความเหมาะสมโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องคำถามกับโครงสร้างหลักเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) ถ้าค่าคะแนน จากผู้เชี่ยวชาญ มีระดับคะแนน 0.67 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

ขั้นที่ 3 นำข้อคำถามในแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาความตรงเชิงวัตถุประสงคมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อจัดรูปแบบเครื่องมือ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (โรงเรียนพานทองสาขานุปถัมภ์) จำนวน 30 ชุด จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) โดยต้องมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70

ขั้นที่ 4 นำเครื่องมือไปดำเนินการจัดพิมพ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 59 ชุด

a. แบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง

สร้างจากแบบสอบถามผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง และการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน หรือพิจารณาผลการใช้ทักษะในด้านที่น้อยกว่าด้านอื่นเพื่อสร้างข้อคำถามการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางปรับปรุงโดยมีลักษณะแบบปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของเครื่องมือ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุมหลักการและมีคุณภาพตรงกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยมากที่สุด เพื่อได้แนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาทางการบริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่ได้รับยอมรับ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 3 ท่าน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือนำส่งเครื่องมือจากคณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลและขอความอนุเคราะห์ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู พร้อมนัดวันรับข้อมูลกลับคืน

4.2 การเก็บรวบรวมแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนัดหมายเวลาในการเข้าพบผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำการสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์ตามเวลาที่นัดหมายด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

5.1.1 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.1.2 วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อทราบระดับแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) หรือ SD เป็นรายข้อและรายด้าน แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ ตามวิธีของบุญชม ศรีสะอาด(2560: 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นที่มีต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.2 วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

เปรียบเทียบการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way Anova) มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.3 วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน แล้วสรุปผลเป็นแนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

ความถี่ (Frequency: f)

ร้อยละ (Percentage: %)

ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)

6.2 สถิติอ้างอิง ได้แก่

การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way Anova) เพื่อเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ทำงานที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

6.3 วิเคราะห์แนวทางจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาจำนวน 3 ท่าน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการสอน ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความคิดรวบยอด และ ทักษะด้านมนุษย ตามลำดับ แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง โดยภาพรวม แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ระดับ และ อันดับ

(n=59)

ที่	รายการตัวแปร	$\bar{X}$	SD	ระดับ	อันดับ
1	ทักษะด้านเทคนิค	3.98	.57	มาก	3
2	ทักษะด้านมนุษย	3.94	.70	มาก	5
3	ทักษะด้านความคิดรวบยอด	3.97	.75	มาก	4
4	ทักษะด้านการศึกษาการสอน	3.99	.66	มาก	2
5	ทักษะด้านความรู้ความคิด	4.06	.74	มาก	1
รวม		3.99	.64	มาก	

2. การเปรียบเทียบระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสถิติอ้างอิง One-way Anova

รายการตัวแปร	เปรียบเทียบ	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
ทักษะด้านเทคนิค	ระหว่างกลุ่ม	.322	2	1.66	.488	.616
	ภายในกลุ่ม	19.026	56	.340		
	รวม	19.358	58			
ทักษะด้านมนุษย	ระหว่างกลุ่ม	2.745	2	1.373	2.98	.059
	ภายในกลุ่ม	25.825	56	.461		

รายการตัวแปร	เปรียบเทียบ	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
	รวม	28.571	58			
ทักษะด้านความคิดรวบยอด	ระหว่างกลุ่ม	3.407	2	1.704	3.248	.046*
	ภายในกลุ่ม	29.367	56	.524		
	รวม	32.774	58			
ทักษะด้านการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.705	2	.853	2.029	.141
	ภายในกลุ่ม	23.527	56	.420		
	รวม	25.232	58			
ทักษะด้านความรู้ความคิด	ระหว่างกลุ่ม	2.741	2	1.370	2.625	.081
	ภายในกลุ่ม	29.239	56	.522		
	รวม	31.980	58			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.855	2	.928	2.400	.100
	ภายในกลุ่ม	21.642	56	.386		
	รวม	23.497	58			

* Sig $\leq$.05

3. แนวทางการปรับปรุงการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยการศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อหาข้อสังเกตและแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญ หาดูรวมที่สมดุล ระหว่างนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายผู้สนับสนุน การสร้างทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญ สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลซอฟต์แวร์ บันทึกข้อมูลประมวลผลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย สะดวกต่อการนำมาใช้บริหารงาน มีรายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	ตำแหน่ง
ดร.จตุพันธ์ รุจิรานุกูล	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง
ดร.ทวีศักดิ์ เจริญเตีย	ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี
ดร.รุ่งทิวี พรธรรณา	ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองใหญ่ศิริวัฒนาวิทยา ชลบุรี

อภิปรายผล

1. ระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาการสอน ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านมนุษย ตามลำดับ โดยทักษะด้านความรู้ความคิด พบว่า ระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านความรู้ความคิดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการการศึกษา และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทักษะด้านการศึกษาการสอน พบว่า ระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านการศึกษาการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถส่งเสริมและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สามารถให้คำแนะนำในการใช้งานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เป็นนักวิชาการที่ดีและมีภูมิรู้ ทักษะด้านเทคนิค พบว่า ระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านเทคนิคโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจกระบวนการ เทคนิคด้านการบริหารจัดการการศึกษา มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ มีเทคนิควิธีในการปฏิบัติงานและมีความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า ระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านความคิดรวบยอด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมาย พันธกิจที่สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด มีวิสัยทัศน์ที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ มีความเข้าใจบริบทขององค์กรโดยภาพรวม ทักษะด้านมนุษย พบว่า ระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ด้านมนุษยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารมีทักษะการสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคล มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถกระตุ้นให้บุคลากรใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการประสานงานกับบุคคลภายในและภายนอกองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Drake and Roe (1986) สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร รอดไพบุลย์ (2565) เรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ตามประสบการณ์ทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย วิมลสิริ รอดช้าง (2565) เรื่องการศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับงานวิจัยของ วลลิภา พูลศิริ (2562) เรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดคล้อยกับงานวิจัยของ ศรีธัญญา น้อยพิมาน (2562) เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการและความจำเป็น ประกอบด้วย ทักษะความคิดรวบยอด ทักษะด้านการสอน และทักษะด้านเทคนิค

2. การเปรียบเทียบการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานในการวิจัยที่ว่า การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่านั้น ส่วนใหญ่จะมีความแม่นยำในการรับรู้การใช้ทักษะการบริหารสถานศึกษา มีความสามารถวิเคราะห์นโยบายการจัดการศึกษา สามารถแปลความข้อมูลที่ซับซ้อนได้ มีแนวคิดที่สร้างสรรค์กลยุทธ์ในการบริหารพัฒนาแก้ไขปัญหา มีการเรียนรู้ตามประสบการณ์ทำงานที่มากกว่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด มีมุมมองที่กว้างขึ้น และผ่านอุปสรรคในการปฏิบัติงานมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาพร รอดไพบูลย์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว ตามประสบการณ์ทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลสิริ รอดช้าง (2565) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีระดับทักษะการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อทำการทดสอบรายคู่พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีระดับทักษะการบริหารสถานศึกษามากกว่าผู้ที่ประสบการณ์ในการทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี สอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา พูลศิริ (2562) เรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hammer (2000) ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในรัฐโอไฮโอ ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารที่ทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ประกอบด้วย ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิควิธีโดยมีทักษะการปฏิบัติในระดับมากที่สุด พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนพานทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ควรมีการปรับปรุง ด้านทักษะด้านความคิดรวบยอด แนวทางการปรับปรุงการบริหารของผู้บริหารโดยการศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อหารับฟังมุมมองและแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญ หาจุดร่วมที่สมดุล ระหว่างนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายผู้สนับสนุน การสร้างทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญ สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลซอฟต์แวร์บันทึกข้อมูลประมวลผลในรูปแบบที่เข้าใจง่ายสะดวกต่อการนำมาใช้บริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของ ดร.จตุพันธ์ รุจิรานุกูล รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง ส่วนหนึ่งว่า “...การศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะ ...” ดร.ทวีศักดิ์ เจริญเตี้ย ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย ชลบุรี ส่วนหนึ่งว่า “...ต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อหารับฟังมุมมองและแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงของนโยบายกับบริบทสถานศึกษา ...” และดร.รุ่งทิวพรรณา ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองใหญ่ศิริวัฒนาวิทยา ชลบุรี ส่วนหนึ่งว่า “...จุดร่วมที่สมดุล สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลซอฟต์แวร์บันทึกข้อมูลประมวลผลในรูปแบบที่เข้าใจง่ายสะดวกในการใช้งาน ...”

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 สถานศึกษาควรปรับปรุงการบริหารแนวทางการใช้ทักษะการบริหารมาใช้โดยหาจุดร่วมที่สมดุล ระหว่างนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายผู้สนับสนุน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรนำเทคโนโลยีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลซอฟต์แวร์บันทึกข้อมูลประมวลผลในรูปแบบที่เข้าใจง่ายสะดวกต่อการใช้งานมาใช้ในการบริหารให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 ครูควรนำเทคโนโลยีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลซอฟต์แวร์บันทึกข้อมูลประมวลผลในรูปแบบที่เข้าใจง่ายสะดวกต่อการใช้งานและให้ความร่วมมือในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

a. ควรมีการศึกษาเชิงลึกเรื่อง ทักษะด้านมนุษย์ การทำงานร่วมกัน

b. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการใช้ทักษะการบริหารกับการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลซอฟต์แวร์ของโรงเรียนพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการปรับปรุงการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารโดยการศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความเห็น ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อหารับฟังมุมมองและแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญ หาดูร่วมที่สมดุล ระหว่างนักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายผู้สนับสนุน การสร้างทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญ สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการใช้เทคโนโลยีแพลตฟอร์ม ดิจิทัลซอฟต์แวร์ บันทึกข้อมูลประมวลผลในรูปแบบที่เข้าใจง่าย สะดวกต่อการนำมาใช้บริหารงาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. ก.พลพิมพ์
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). *ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. สุวีริยาสาส์น.
- โรงเรียนพานทอง. (2566). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565*. โรงเรียนพานทอง.ชลบุรี.
- วัลลิกา พูลศิริ. (2562). *ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 17*. สารนิพนธ์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิมลสิริ รอดช้าง. (2565). *การศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เขต 6*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศรัญญา น้อยพิมาน. (2562). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง. (2566). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง*.
- Drake, &Roe, (1986). *The principalship*. Macmillan.
- Hammer, M. (2000). *A study on the management skills of school administrators in Ohio*. Ohio State University.
- Krejcie R.V. & Morgan D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608.